ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

วิวิธวรรณสาร

WIWITWANNASAN

Journal of Language and Culture

ISSN 2630-0168 (Print)
ISSN 2672-9458 (Electronic)

ผู้เขียนประจำฉบับ

Kongwit Akkharasena
พิสุทธิ์พงศ์ เอ็นดู
อุภาวัณณ์ นามหิรัญ
ประทุมเพชร แซ่อ๋อง
พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์
สันติภาพ ชารัมย์
ยุพาวดี อาจหาญ
พิมพ์ผกา ยอดนารี
ปฏิพันธ์ อุทยานุกูล
ชาคริต แก้วทันคำ

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

เจ้าของ เครือข่ายนักวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรม

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์พิเศษ จำนงค์ ทองประเสริฐ	ราชบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ ดร.อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์	ราชบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.ดวงมน จิตร์จำนงค์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ศาสตราจารย์ชวน เพชรแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้อย	ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตะวันออก
รองศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภักดีคำ	ภาคีสมาชิกราชบัณฑิตยสภา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ นันทจันทูล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
รองศาสตราจารย์สุนีย์ เลี่ยวเพ็ญวงษ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์กฤษฎา ศรีธรรมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ภักดีผาสุข	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารียา หุตินทะ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สกุล บุณยทัต	มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

นางชมัยภร บางคมบาง	ศิลปินแห่งชาติ
Dr.Nguyen Thi Thuy Chau	Vietnam National University
Dr. Chom Sonnang	Researcher to Royal Academy of Cambodia

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ รักษ์มณี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเคียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา จักรไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา เจียพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรธน์ ศรียาภัย	มหาวิทยาลัยพะเยา
ดร.สรพันธ์ นันต๊ะภูมิ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล อีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
ดร.รัชดา ลาภใหญ่	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.วิชุดา พรายยงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ดร.จิรัฐิพร ไทยงูเหลือม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุณย์เสนอ ตรีวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

ผู้ช่วยบรรณาธิการฝ่ายภาษาต่างประเทศ

ดร.สมศักดิ์ พันธ์ศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์บำรุง กันรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ดร.พิสุทธิ์พงศ์ เอ็นดู	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

เลขานุการ

อาจารย์ยุพาวดี อาจหาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์พิมพ์ผกา ยอดนารี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พิสูจน์อักษร

อาจารย์สันติภาพ ชารัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์อุภาวัณณ์ นามหิรัญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์ณภัทร เชาว์นวม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ประสิทธิภาพเว็บไซต์

อาจารย์สินทรัพย์ ยืนยาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์ชลาวัล วรรณทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
นายมานะ สลุบพล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

ศิลปกรรม – รูปเล่ม – ภาพประกอบ

อาจารย์ปาลิตา ผลประดับเพ็ชร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อโศก ไทยจันทรารักษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ประชาสัมพันธ์

อาจารย์อุภาวัณณ์ นามหิรัญ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

ที่ทำการสำนักงานวารสารวิวิธวรรณสาร

439 สาขาวิชาภาษาไทย อาคาร 25 ชั้น 3 ห้อง 250301 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

โทรศัพท์: 084-518-6262
email address : wiwitjournal@gmail.com
สมัครสมาชิกและส่งบทความได้ที่เว็บไซต์ http://www.wiwitwannasan.com

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

วิวิธวรรณสาร เป็นวารสารวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรมของเครือข่ายนักวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรม มีกำหนดออกปีละ 3 ฉบับ เดือนมกราคม-เมษายน เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และ เดือนกันยายน-ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปที่เป็นองค์ความรู้ เกี่ยวกับภาษา วรรณกรรม วรรณคดี คติชน การสอนภาษา วัฒนธรรม และการสื่อสาร บทความที่เผยแพร่ลงในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ บทความทุกเรื่องในวารสารนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องจำนวนสามคน และอาจได้รับการปรับปรุง แก้ไขตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสมควร ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นใด ๆ ในบทความถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของ ผู้เขียนบทความเองทั้งสิ้น

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

วิวิธวรรณสาร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ วิวิธวรรณสาร ฉบับนี้ เป็นฉบับปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2562) ประกอบด้วยบทความวิชาการ และบทความวิจัย รวม 7 เรื่อง ได้แก่

Degree of Foreign Accent in Thai Sentences Produced by Burmese and Urdu Speakers เป็นบทความวิจัยที่มุ่งศึกษาระดับของสำเนียงต่างประเทศในประโยคภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาพม่าและผู้พูดภาษาอูรดู ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้พูดภาษามีระบบเสียงวรรณยุกต์และภาษาที่ไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ ผลการศึกษา ทำให้ผู้อ่านตระหนักอีกครั้งว่า สิ่งที่คาดอาจไม่เป็นอย่างที่เราคิด

การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ (An Analysis of English Sentence Structures Used in Lead News in Thai Educational News in Online Bangkok Post) บทความวิจัยนี้ ศึกษาเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษ และหาค่าความถี่ของประเภทโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) ในข่าวนำ (lead news) ที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ การวิจัยนี้ ได้ความรู้สำหรับการออกแบบการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ในโอกาสต่อไป

การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง (A case Study of Youth literature of Chamaiphon Saengkrachang) บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคิด พฤติกรรม การตอบสนองสังคมของเยาวชนไทย โดยใช้วรรณกรรมเยาวชนของ ชมัยภร แสงกระจ่าง ซึ่งได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจว่า การแสดงออกทางความคิด พฤติกรรม การตอบสนองสังคมของเยาวชนไทย ส่งผลต่อความเข้าใจชีวิตและสภาพสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องเพราะวรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นเตือนให้เยาวชนผู้อ่านพิจารณาตนเอง สังคมใกล้ตัว และรู้เท่าทันภาวการณ์แห่งสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

เทพเจ้ากรีก-โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ (The deities of Greek-Roman and India related to the natural) บทความวิชาการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารวบรวมเทพเจ้าของอารยธรรมกรีก-โรมันตามตำนานเทพปกรณัม และเทพเจ้าของอารยธรรมอินเดียที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับธรรมชาติ และเพื่อวิเคราะห์หาลักษณะที่ปรากฏร่วมกันของเทพเจ้าทั้งสองอารยธรรม เป็นการศึกษาที่ทำให้เห็นว่า การกำเนิดของเทพเจ้าในอารยธรรมต่าง ๆ นั้นมีพื้นฐานมาจากความเชื่อของมนุษย์ ที่ใกล้ชิดและมีความผูกพันกับธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่

การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ (Establishing of a Register of Antiquities for the Establishment of Local Museum Learning Center with participation in Watlsan Thamenchai, Lam Plai Mat District, Buri Ram province) ความสำคัญของบทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณ และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากได้พบว่า ทะเบียนวัตถุโบราณนั้นมีหลายประเภท และยังไม่มีการจัดหมวดหมู่หรือการทำทะเบียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

โวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน (Figure of Speech in The Novel Chaochan phomhom Nirat phrathat Inkhwaen) บทความวิจัยนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์พลังปัญญาของมาลา คำจันทร์ที่ปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรมในด้านการใช้โวหารภาพพจน์ ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนมีการใช้โวหารภาพพจน์ จำนวนมาก ผู้สนใจการแต่งคำประพันธ์ควรอ่านอย่างยิ่ง

ความตาย ในรวมเรื่องสั้น “วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย” (Death in collection of short story “One Day, Memories Will Shatter You”) บทความวิจารณ์นี้มุ่งวิเคราะห์ความตายของตัวละครในเรื่องสั้นของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท มิเพียงจะให้เราสำเหนียกว่า ไม่มีสิ่งมีชีวิตใดจะรอดพ้นจากความตายไปได้ ยังกระตุกให้เราตั้งคำถามถึงความหมายของการดำรงอยู่ก่อนตาย ทั้งการดำรงอยู่ที่พร้อมสำหรับความตายที่จะมาถึง ตั้งรับมันโดยไม่ประมาท และไม่หวาดกลัว กระทั่งยิ้มต้อนรับมันอย่างมีสติ

หวังว่า บทความทั้ง 7 เรื่อง ดังกล่าวมา คงช่วยขยายมุมมอง และความคิดต่างๆ ยังผู้อ่าน และผู้สนใจตามสมควร อันจะนำสู่การพัฒนางานวิชาการเฉพาะตน ที่อาจยังประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

บุณย์เสนอ ตรีวิเศษ

สารบัญ

วิวิธวรรณสาร
ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2562

Degree of Foreign Accent in Thai Sentences Produced by Burmese and Urdu Speakers 13
Kongwit Akkharasena

การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ 29
An Analysis of English Sentence Structures Used in Lead News in Thai Educational News in Online Bangkok Post
พิสุทธิ์พงศ์ เอ็นดู
Phisutphong Endu

การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง 55
A case Study of Youth literature of Chamaiphon Saengkrachang
อุภาวัณณ์ นามหิรัญ
Uphawan Namhiran

เทพเจ้ากรีก-โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ 79
The deities of Greek-Roman and India related to the natural
ประทุมเพชร แซ่อ๋อง
Pratumpet Sae Ong

การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 101

A Registration of Antiquities for Establishment of Local Museum Learning Center with participation at WatIsanThamenchai, Lam Plai Mat District, Buri Ram Province

พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์/ สันติภาพ ชารัมย์/ ยุพาวดี อาจหาญ/ พิมพ์ผกา ยอดนารี

Phiphat Prasertsang/ Santtiphap Charam/ Pimpaka Yodnaree/ Yupawadee Artharn

---

โวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน 123

Figure of Speech in The Novel Chaochan phomhom Nirat phrathat Inkhwaen

ปฏิพันธ์ อุทยานุกูล

Patipan Utayanukul

ความตาย ในรวมเรื่องสั้น “วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย” 143

Death in collection of short story “One Day, Memories Will Shatter You”

ชาคริต แก้วทันคำ

Chakrit Kaewtankham

แนะนำผู้เขียน 165

Degree of Foreign Accent in Thai Sentences Produced by Burmese and Urdu Speakers

Kongwit Akkharasena

Ban Uea Athon Bueng Kum, 36/20 Bueng Kum District,
Bangkok 10240, Thailand
Email: kongwit.akk@npu.ac.th

Received: January 7, 2019
Revised: February 27, 2019
Accepted: March 6, 2019

Abstract

This study aims to analyze degree of foreign accent in Thai sentences produced by native Burmese speakers (NB) and native Urdu speakers (NU). The two groups are the representatives of native speakers of tonal language and non-tonal language. The perceived foreign accent of the participant was rated by Bangkok people with a 5-score Likert Scale. The data were collected from 100 connected speech sentences; forty sentences from NB, forty sentences from NU, and twenty sentences from native Thai speakers (NT). The data were analyzed statistically to find out for Mean, Standard Deviation, and One-Way ANOVA with LSD. The result revealed that Thai sentences produced by NB and NU were significantly distinctive from those of NT. Moreover, the scores of individual speakers indicated that both NB and NU were rated at different levels according to their detectable foreign accents. The overall results showed that regardless of whether one's native language is tonal or non-tonal; this is not the factor in determining how well they are able to articulate Thai language correctly.

Keywords: Foreign Accent, Tonal Language, Non-Tonal Language

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาระดับของสำเนียงต่างประเทศในประโยคภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาพม่าและผู้พูดภาษาอูรดู ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้พูดภาษามีระบบเสียงวรรณยุกต์และภาษาที่ไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ ระดับสำเนียงในภาพรวมของผู้พูดทั้งสองกลุ่มได้รับการประเมินโดยชาวกรุงเทพฯด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert scale) 5 ระดับ ข้อมูลการวิเคราะห์ คือ ประโยคต่อเนื่องจำนวน 100 ประโยคโดยแบ่งเป็นประโยคที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาพม่าจำนวน 40 ประโยคประโยคที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาอูรดูจำนวน 40 ประโยค และประโยคที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยจำนวน 20 ประโยค ข้อมูลได้รับการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความแปรปรวนของข้อมูล (One-Way ANOVA with LSD) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าทั้งประโยคภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาพม่าและที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาอูรดูมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากประโยคภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทย นอกจากนี้ผลคะแนนการประเมินระดับสำเนียงรายบุคคลแสดงให้เห็นว่าระดับสำเนียงของผู้พูดแต่ละคนได้รับการประเมินในระดับที่แตกต่างกันเนื่องจากระดับสำเนียงต่างประเทศที่ติดในภาษาไทยแตกต่างกัน ผลการศึกษาในภาพรวมแสดงให้เห็นว่า การมีระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาแม่ไม่ใช่ตัวบ่งชี้สำคัญในออกเสียงประโยคภาษาไทยได้ดีกว่าผู้พูดที่ไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาแม่

คำสำคัญ: สำเนียงต่างประเทศ ภาษาที่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ ภาษาที่ไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์

Introduction

Communicating with people from other countries; we have to learn inevitably new languages. Most of global population can speak more than one language. Even though talking with distant people on the internet is easier, many people try to gain more experience and fulfill their potential or dealing business, etc., by living in other countries. These people can learn eventually new languages as a foreign language because they live permanently in the countries and are exposed to new foreign languages. This way of learning is efficient as Steinberg, Nagata and Aline (2001, p. 185) stated that Pakistanis learning English in London will have better language experiences than Pakistanis learning English in a classroom in Karachi, the capital of the Pakistani province of Sindh.

Thailand, especially Bangkok, is a melting pot. A number of people from various countries have resided in the city. These foreigners moved to Thailand for many reasons. People from developed countries might live in Thailand for studying, working, or spending their lives after retirement. On the contrary, millions of people shifted to Thailand for seeking better life. Panam et al. (2004) stated that millions of people from Burma have left their country and searched for their security and safety due to nearly a half-century of conflict, militarization, economic hardship, ethnic uprising and minority persecution. The majority of these Burmese migrants end up in a neighboring country like Thailand.

The statement of Panam et al. (2004) was consistent with the declaration of UNHCR-The UN Refugee Agency (n.d.), which noted in 2015 that a number of refugees, asylum-seekers and stateless people of more than 40 nationalities are living in Thailand. The large number of this population is Burmese (72,900 came in January and 53,600 in December 2015) and Pakistani (400 in January 2015 and 700 in December 2015) Moreover, Ali (2014) claimed

that there are 10,000 registered Pakistani asylum seekers, a majority of them Christians and the remaining mostly Ahmaids and Shias.

In Bangkapi district of Bangkok, there are many Burmese and Pakistanis. Most Burmese work as employees in Thai shops. On the other hand, Pakistanis own their shops; they sell food or jewelry in Bangkapi district or nearby area. It was found that Thai language pronunciation of the two groups is comparable to that of Thai speakers. Thus, their Thai language is the case for investigating.

The native language of Burmese is Burmese and for Pakistanis is Urdu. The two languages are different because Burmese is a tonal language but Urdu is not. Yip (2007, p. 229) explains that a language is a tonal language if the pitch of a word can change the meaning of the word. Around 70% of the world's languages are tonal. Thai and Burmese share this characteristic. I supposed that a tonal system might be an evidence of better Thai pronunciation of Burmese. Moreover, it is interesting to prove whether Burmese have the advantage over Pakistanis in speaking Thai language.

Burmese and Urdu speakers were significantly investigated because of four reasons. Firstly, they learned Thai by being exposed to Thai language. They did not attend Thai classes like informants in previous studies (for instance Nguyen, 2006; Zinck, 2007; Sinthawashewa, 2009; Kittisurakosol, 2012) nor were they trained by Thai people (for instance Wayland & Guion, 2004). It can be said that the speakers learn Thai in a natural situation; they communicate with native Thai speakers directly. Secondly, despite the fact that there is a large number of Burmese and Pakistanis working in Thailand, especially in Bangkok, there has been no prior research about their acquisition of the Thai language. Thirdly, since Burmese and Pakistanis have lived in the same community, Bangkapi District in Bangkok, they contact each other and share solidarity. And the last reason, Burmese and Pakistanis have different

sound systems, namely Burmese has a tonal system but Urdu has not. I supposed that the sound system is the cause for clearer Thai accent of the Burmese.

Moreover, the study was designed to prove whether the finding will be consistent with that of my previous article (Akkharasena, 2015) which found that Thai tones produced by NB and NU were comparable. If Thai listeners judge Thai sentences produced by NB and NU similarly, it can be said that the tonal production of NB and NU (in the previous study) corresponded with the perception of Thai raters (in the present study). Thus, the present finding will show how the Thai sentences spoken by the two groups affect the perception of Thai people.

Method

1. Population

1.1 Participants

The participants consisted of three groups: four male Burmese speakers, four male Urdu speakers and two male Thai speakers. The native Burmese and native Urdu speakers are between twenty to fifty years old. Due to the fact that many Burmese and Pakistani immigrants are reclusive because of a questionable legal situation here in Thailand, I could find only eight willing subjects which prevented me from controlling a range of subject ages. All of them cannot speak English and never attended Thai language courses. The length of residence in Bangkok is a minimum of two years. Table 1 illustrated the language backgrounds of these foreign speakers. The native Thai speakers are two forty-year-old educated men. They were born and raised in Bangkok with native Bangkok parents.

	Speakers							
	NB1	NB2	NB3	NB4	NU1	NU2	NU3	NU4
Age of first exposure	25	21	20	19	27	17	17	25
Testing age	33	49	22	21	29	20	20	45
Length of residence in Thailand	15 yrs.	28 yrs.	2 yrs.	2 yrs.	2yrs.	3 yrs.	3 yrs.	20 yrs.
Average use of Thai	21 hrs./wk.	7 hrs./wk.	3.5 hrs./wk.	3.5 hrs./wk.	3.5 hrs./wk.	14 hrs./wk.	17.5 hrs./wk.	3.5 hrs./wk.

NB = Native Burmese Speaker, NU = Native Urdu Speaker, yrs. = years, hrs. = hours, wk. = week

Table 1 Language Background of NB and NU

1.2 Raters

Thai accent rating was performed by twenty native Thai speakers who consist of ten male speakers and ten female speakers. They were born and raised in Bangkok with native Bangkok parents. All are educated at a minimum of bachelor's degree. No one works in a field of language teaching and has prior contact with Burmese and Urdu speakers.

2. Materials

2.1 Stimuli

Stimuli were ten Thai sentences. Each sentence contained seven to eight syllables and varies in tones. The number of tokens was 200 (ten informants x ten tokens x two times). As shown in Figure 1, these Thai sentences were considered to be understandable and spoken in daily life of NB and NU

1.	นก	อยู่	บน	หลังคา	สาม	ตัว
	nók	*yùu*	*bon*	*lăŋ-kaa*	*săam*	*tua*
	bird	is	on	roof	three	classifier
2.	แกง	นี้	ใส่	ข่า	กับ	พริก
	kæŋ	*níi*	*sày*	*kʰàa*	*kàp*	*prík*
	curry	this	mix	galangal	and	chili
3.	เขา	ฆ่า	คน	ตาย		
	kʰăw	*kʰâa*	*kʰon*	*taay*		
	he	kill	person	die		
4.	ผม	รู้จัก	พ่อค้า	คน	นั้น	
	pʰŏm	*rúu-càk*	*pʰɔ̂ɔ-kʰáa*	*kʰon*	*nán*	
	I	know	merchant	classifier	that	
5.	หมา	มี	ขา	สี่	ขา	
	măa	*mii*	*kʰăa*	*sìi*	*kʰăa*	
	dog	have	leg	four	leg	
6.	ชาวนา	กำลัง	ปลูก	ข้าว		
	cʰaaw-naa	*kam-laŋ*	*plùuk*	*kʰâaw*		
	farmer	continuous aspect	cultivate	rice		
7.	ผม	ซื้อ	น้อยหน่า	มา	จาก	ตลาด
	pʰŏm	*súuu*	*nɔ́ɔy-nàa*	*maa*	*càak*	*tàʔ-làat*
	I	buy	custard apple	come	from	market
8.	ผู้หญิง	คน	นี้	หน้าตา	สวย	
	pʰûu-yĭŋ	*kʰon*	*níi*	*nâa-taa*	*sŭay*	
	woman	classifier	this	face	beautiful	
9.	ผม	มี	น้า	สาว	สอง	คน
	pʰŏm	*mii*	*náa*	*săaw*	*sɔ̌ɔŋ*	*kʰon*
	I	have	aunt	young	two	classifier
10.	เขา	หั่น	หมู	ชิ้น	หนา	เกินไป
	kʰăw	*hàn*	*mŭu*	*cʰín*	*năa*	*kɤɤn-pay*
	he	slice	pork	piece	thick	too

Figure 1 Stimuli

2.2 Rating Scale

A scale applied for rating foreign accent was a 5-score Likert scale ranging from 1 (definite foreign accent) to 5 (native speaker). Each score illustrated degrees of native-like proficiency. (see Table2)

3. Procedure

3.1 Training

Due to NB and NU are not literate in Thai, so they were asked to be trained in producing Thai sentences. The researcher trained the participants by showing pictures eliciting Thai sentences and asking them to repeat the sentences. They could practice as much as they were convenient. After training session, the participants were asked to come back the following day for recording.

3.2 Recording

Depending on the availability of the subjects, recordings were taken place in a quiet room at their places of stay. The pictures were shown to NB and NU for one at a time and they were asked to say the corresponding sentences. Burmese and Urdu sentences below the pictures were significant to remind them of the Thai sentences. All of them were asked to produce the sentences only twice.

3.3 Data collection

Due to NB, NU and NT produced each sentences two times, the number of sentences was 200. Since some sentences had minor errors, these 200 sentences produced by NB and NU were then assessed and selected for the best and most complete tokens. Eventually, the number of tokens was totally 100.

These 100 sound files were sorted randomly into a new folder. I presented these 100 sound files by turning on a speaker joining to a laptop. After listening, the raters were asked to rate the tokens by ticking in a blank they perceived. For instance, if a rater was perceived confidently a sentence was produced by non-native speakers, they were able to rate that sound by ticking in a non-native column.

4. Data Analysis

After the collection was done, the assessment results were sent to the researcher. Scores from 20 raters were calculated into a mean score. During the analysis session, the rated scores were calculated to find out statistical value by plotting scores on a Microsoft Excel and calculating scores of individual speakers. Since the sound files were in two groups, NB and NU, mean scores of individual speakers were then compared statistically with a One-Way ANOVA with LSD. This comparison was crucial because a result could indicate which group of speaker produced better Thai sentences. To interpret levels of score, I adopted a criterion of Sutthijetsadarot (2012) for interpreting the level of speaker's proficiency. Table 2 below described the meaning of each level.

Table 2 Criteria for interpreting levels of Score

Scale	Rank of Score	Interpretation
1	0 – 0.9 scores	definite foreign accent
2	1 – 1.9 scores	slight foreign accent
3	2 – 2.9 scores	questionable
4	3 – 3.9 scores	near native speaker
5	4 – 5 scores	native speaker

1. Range of Score

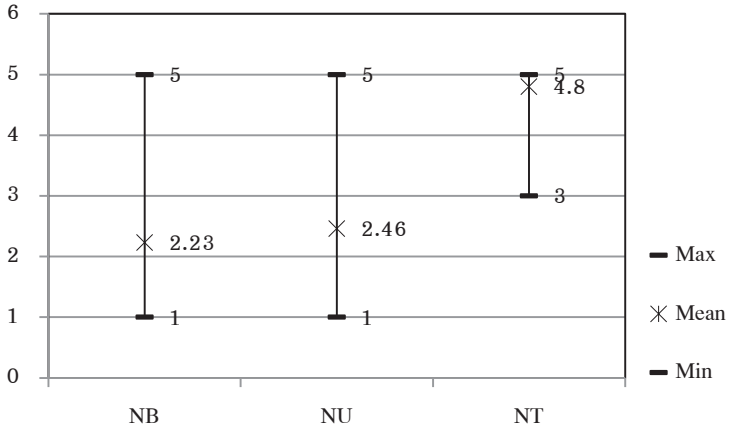

Figure 2 Range of rated score of NB, NU and NT

Figure 2 shows that the ranges of rated score of NB and NU are different from that of NT, namely the ranges of NB and NU are wider than that of NT because they range from 1 - 5. In contrast, the range of NT speakers is narrower; it ranges from 3 – 5. Obviously, the range of NB was comparable to that of NU. Thus, it can be said that the two groups were perceived by the Thai raters at the same level.

Besides the above results reveal that both NB and NU spoke Thai sentences equivalently, the results supported the fact that ears of native speakers were accurate in detecting foreign accent. As illustrated in Figure 1, the score of NT started from 3 – 5, the levels of “questionable” to “native speaker”. Moreover, the mean score of NT is high at 4.8, which was approximate to the highest score.

2. Statistical Analysis

Speakers	M	SD	F	*P*
NT	4.8	0.31		
NB	2.22	0.13	131.021	*.000**
NU	2.46	0.55		

Table 3 Statistical significance of mean score

A F-test result in Table 3 shows that the rated scores of NB, NU and NT are significantly different. According to the criteria in Table 2, the mean scores above showed that the Thai sentences produced by both NB and NU were at a level of questionable. It can be said that both two groups of speakers produced Thai language with foreign accent comparably.

Speakers	NT	NB	NU
NT	-	.000*	.000*
NB	-	-	.190
NU	-	-	-

Table 4 Between-group comparison

Table 4 shows a statistically significant One-Way ANOVA with LSD result, which was employed to compare between groups. The result indicated that the rated score of NT was significantly distinctive from those of NB and NU. However, the statistical comparison between the rated scores of NB and NU was not significantly different. This finding implied that the Thai sentences produced by the two groups, NB and NU, were comparable. However, when concentrating on scores of each speaker, it was found that the scores

were at different levels, even though, they were in the same group.

Table 5 Mean scores of individual NB, NU and NT

Individual Speakers	M	SD
NB1	3.60	0.74
NB2	2.17	1.19
NB3	1.77	0.96
NB4	1.37	0.58
NU1	1.73	1.00
NU2	3.63	1.01
NU3	3.13	1.08
NU4	1.33	0.56
NT1	4.97	0.13
NT2	4.63	0.61

According to the criteria in Table 2, Table 5 illustrated that the rated scores of individual NB, NU and NT were rated at different levels. A description below defined native-like proficiency of each speaker.

NB1 was rated at a native speaker level.

NB2 was rated at a questionable level.

NB3 was rated at a questionable level .

NB4 was rated at a slight foreign accent level.

NU1 was rated at a questionable level.

NU2 was rated at a native speaker level.

NU3 was rated at a native speaker level.

NU4 was rated at a slight foreign accent level.

The scores indicated that the raters could rate accurately, namely they could detect which sound was produced by native or non-native speakers. As can be seen in Table 5, Thai sentences produced by the two NT were rated as native speakers, NT1 = 4.72, NT2 = 4.63. On the other hand, the sound files spoken by NB and NU were rated at different levels according to their detectable foreign accent.

Although the mean scores of most NB and NU were rated at lower levels, the rated scores of three speakers were outstanding; NB1, NU2 and NU3. These three speakers were rated as native speakers. It can be said that Thai sentences produced by these three speakers were comparable to those of NT.

Conclusion and Discussion

The results from this study indicated that NB and NU had relatively equal competency in producing Thai sentences. Therefore, it can be said that there is no advantage of having a native language as a tonal system when it comes to producing Thai sentences. Furthermore, the statistical results showed that Thai sentences produced by both NB and NU participants were rated at a questionable level. That is, the raters were hesitant to judge the Thai sentences produced by the two groups of participants.

In considering individual scores, however, the findings showed that the score given to each speaker was at different levels. There were some speakers in each group that could produce Thai sentences similarly to the Thai. All the participants' background information was similar. One distinct exception was the average use of Thai. We found that three speakers: NB1, NU2 and NU3 received the highest score. They were also found to have a high average use of Thai. Thus, it can be said the average use of Thai can be an influence for the informants to pronounce better Thai.

The influence of a target language (TL) use on degrees of such a TL accent supports Derwing, Thomson and Munro's (2006) research which studied English pronunciation and fluency development in Mandarin and Slavic speakers. The findings showed that the Slavic learners made significant progress in fluency, whereas the Mandarin participants showed no improvement. This was because the Slavic learners had more contact with English than did the Mandarin speakers.

Therefore, it is noted that accurate pronunciation is consistent with the amount of Thai language use. It should also be noted that the Thai raters' accent perception corresponded to my research findings regarding Thai tones (Akkr-arasena, 2015), which concluded that NB and NU had equal capability in producing and differentiating Thai tones.

Thus, the findings in the two studies imply that native-like competency is not dependent on a native language sound system. The factor of language use seems to be influential. Nevertheless, since the number of participants in this study was limited to only four for each native language, the claim is not fully supported.

References

Akkharasena, K. (2015). Production of Bangkok Thai Tones by Native Speakers of Burmese and Urdu. **Vacana Journal of Language and Linguistics,** 3(2): 1–23.

Ali, R. (2014, July 15). **Packing Their Bags: Christians Moving to Thailand to Escape Violence, Insecurity.** Retrieved from http://tribune.com.pk/story/735724/packing-their-bags-christians-moving-to-thailand-to-escape-violence-/

Derwing, T. M., Thomson, R. I., & Munro, M. J. (2006). English Pronunciation and Fluency Development in Mandarin and Slavic Speakers. **System,** 34(2): 183–193.

Kittisurakosol, D. (2012). **Variation of Nasal Consonants in Thai Spoken by Koreans in Thailand.** (Unpublished Master's thesis). Thammasat University, Bangkok.

Nguyen, T. V. C. (2006). **A Comparative Study of Acoustic Characteristics of Thai Tones Spoken by Vietnamese According to Language Experiences.** (Unpublished Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok.

Panam, A., Zaw, K. M. K., Caouette, T., & Punpuing, S. (2004). **Migrant Domestic Workers: From Burma to Thailand.** Salaya, Nakhonpathom: Institute for Population and Social Research, Mahidol University.

Sinthawashewa, T. (2009). T**he Bangkok Thai Tones Produced by Japanese Speakers: An Acoustic and Perception Study.**(Unpublished Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok.

Steinberg, D., Nagata, H. & Aline, D. (2001). **Psycholinguistics: Language, Mind and World.** (2nd ed.). London: Longman.

Sutthijetsadarot, P. (2012). **English Speakers' Judgment of Non-native Production in Different Styles by Thais.**(Unpublished Master's thesis). Thammasat University, Bangkok.

UNHCR-The UN Refugee Agency. (n.d.). **2015 UNHCR Country Operations Profile–Thailand.** Retrieved from http://www.unhcr.org/pages/49e489646.html

Wayland, R. & Guion, S. G. (2004). Training English and Chinese Listeners to Perceive Thai Tones: A Preliminary Report. **Language Learning,** 54(4): 681–712.

Yip, M. (2007). Tone. In P. de lacy. (Ed.), **The Cambridge Handbook of Phonology** (pp. 229–252). Cambridge: Cambridge University Press.

Zinck, T. (2007). **Production of Thai Tones and Vowels by Native Speaking Students in the Thai Studied Program at Thammasat University.** (Unpublished Master's thesis). Thammasat University, Bangkok.

การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์

An Analysis of English Sentence Structures Used in Lead News in Thai Educational News in Online Bangkok Post

พิสุทธิ์พงศ์ เอ็นดู / Phisutphong Endu

Department of Linguistics, Faculty of Management Technology,
Rajamangala University of Technology Isan, Surin Campus
Surin 32000, Thailand
Email: promise_guy@hotmail.com

Received: October 20, 2018
Revised: November 28, 2018
Accepted: December 6, 2018

Abstract

The objectives of this study were to study and analyze English sentence structures and find out the frequencies of kinds of English sentences consisted of simple sentence, compound sentence, complex sentence, and compound complex sentence used in lead news in Thai educational news in online Bangkok Post during 1st August 2017- 31st August 2018. The samples used for this study were 202 pieces of lead news in Thai educational news in online Bangkok Post classified into 214 sentences. The instruments for this study consisted of pattern structures of simple sentence, compound sentence, complex sentence, and compound-complex sentence based on the theories and concepts given by the English Writing Contextual Book Unit 1-5 of Sukhothai Thammathirat Open University (2004:109) and Samran Khamying (2009: 409-435). The research statistics for data analysis was per-

centage.

The result of the study found that the most used English sentence structures in lead news in Thai educational news in online Bangkok Post were complex sentences, 151 sentences (70.56 %), followed by simple sentences, 45 sentences (23.36%), compound sentences, 11 sentences (5.14%), and compound-complex sentence, 7 sentences (3.27%), respectively.

Keywords: Lead news, Thai educational news, Online Bangkok Post, Analysis of English Sentence Structures, English Sentences (simple sentence, compound sentence, complex sentence, compound-complex sentence)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษและเพื่อศึกษาหาค่าความถี่ของประเภทโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) ในข่าวนำ (lead news) ที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาวิเคราะห์ได้แก่โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษในข่าวนำที่เกี่ยวข้องกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์จำนวน 202 เรื่องจำนวน 214 ประโยค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแนวคิดเรื่องรูปแบบโครงสร้างประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวม และประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)จากหลักการและแนวคิดจากเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 1-5 การเขียนภาษาอังกฤษของ Sukhothai Thammathirat Open University (2004: 109)และของKhamying (2009: 409-435) สถิติที่ใช้ในการวิจัยเพื่อหาค่าความถี่คือค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างประโยคที่พบมากที่สุด คือโครงสร้างประโยคใจความรวม (complex sentence) มีจำนวนทั้งสิ้น 151 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 70.56 ส่วน

ประโยคที่พบมากเป็นลำดับที่สองคือประโยคใจความเดียว (simple sentence) มีจำนวน 45 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 23.36 ประโยคที่พบมากเป็นลำดับที่สามคือประโยคใจความรวม (compound sentence) มีจำนวน 11 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 5.14 และประโยคที่พบน้อยที่สุดคือประโยคใจความรวมและใจความซ้อน (compound complex sentence) มีจำนวน 7ประโยคคิดเป็นร้อยละ 3.27 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ข่าวนำ ข่าวการศึกษาไทยหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ การวิเคราะห์โครงสร้างประโยค โครงสร้างประโยคไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ (ประโยคใจความเดียว ประโยคใจความรวม ประโยคใจความซ้อนและประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นยุคสมัยของการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนด้วยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีอุปกรณ์รองรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลหรือโทรศัพท์รุ่นใหม่ๆ ที่มีระบบรองรับการทำงานของเครือข่าย การติดต่อสื่อสารด้วยรูปแบบดังกล่าวนี้เอง ทำให้ผู้คนมีช่องทางในการสื่อสารและการรับข่าวสารโดยสามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ชนิดต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบายง่ายมากยิ่งขึ้น หนังสือพิมพ์ออนไลน์จัดเป็นสื่อออนไลน์ชนิดหนึ่งซึ่งถูกพัฒนาขึ้นจากหนังสือพิมพ์กระดาษเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าในยุคสังคมข่าวสารในปัจจุบันเพื่อขยายฐานผู้ใช้และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึง หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เป็นหนังสือพิมพ์ออนไลน์ฉบับแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและให้บริการในรูปแบบออนไลน์โดยเปิดให้บริการครั้งแรกในเดือนมีนาคม 2539 (Seepoon, 2009: 1 & Kritayakornupong et al., 2016: 4) หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ตีพิมพ์และออกจำหน่ายโดยบริษัทโพสต์พับลิชชิ่งจำกัด ก่อตั้งโดยนาวาตรีอเล็กซานเดอร์ วิลเลี่ยม แมคโดนัล นายทหารชาวอเมริกัน ต่อมาได้ขายกิจการให้แก่นายลอด ทอมสัน เจ้าของบริษัทหนังสือพิมพ์ลอนดอนไทม์และอื่นๆ กว่า 150 ฉบับทั่วโลก โดยบริษัทได้รับการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2527 (Chanchai, 2015: 7) หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษอันดับหนึ่งของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องโดยพิจารณาจากยอดจำหน่ายและรายได้จากการโฆษณา รวมถึงฐานลูกค้ากลุ่ม ผู้ลงโฆษณาที่หลากหลายและมีความเชื่อมั่นในบริษัท นอกเหนือจากนั้นหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ซึ่งเป็นบริการหนังสือพิมพ์

ออนไลน์นั้นก็สามารถรักษาการเป็นเว็บไซต์ข่าวภาษาอังกฤษที่ใหญ่ที่สุดของประเทศและยังเป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้ลงโฆษณาและนักการตลาดในฐานะสื่อออนไลน์คุณภาพที่มีความน่าเชื่อถือซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ (Post Publishing Co.,Ltd. (Plc), 2014: 12)เนื่องจากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษอันดับหนึ่งของประเทศไทยนี้เองทำให้เป็นที่นิยมแก่ผู้อ่านเนื่องจากมีการนำเสนอข่าวด้วยโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่มีความเป็นมาตรฐานสากลและเป็นที่ยอมรับจากผู้อ่านทั่วๆ ไป นักเรียนนักศึกษาได้ใช้เป็นอีกหนึ่งช่องทางการพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษ รวมทั้งมีนักวิชาการและนักวิจัยจำนวนมากได้ศึกษาวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาที่ใช้เขียนข่าวชนิดต่างๆ เป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นข่าวพาดหัวหรือพาดหัวข่าว คำหรือกลุ่มวลีและโครงสร้างประโยคทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

นักวิจัยที่ได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่เกี่ยวข้องกับข่าวพาดหัวหรือพาดหัวข่าวอาทิเช่น Tamrongsat (1985) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “ภาษาอังกฤษในหนังสือพิมพ์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของภาษาอังกฤษที่ใช้พาดหัวข่าวในหนังสือพิมพ์จำนวน 2 ฉบับคือ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่น นอกเหนือจากนี้ Iamsuppanimit (1987) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “โครงสร้างของประโยคใหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ” โดยศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของประโยคในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในคอลัมน์พยากรณ์อากาศของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ เพื่อเปรียบเทียบแนวการเขียนซึ่งเป็นหลักปฏิบัติกับโครงสร้างของประโยคที่เป็นพื้นฐานในการเขียนภาษาอังกฤษ ในส่วนของ Klongsungnern (1999) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การใช้ภาษาในการพาดหัวในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นในแง่ของความหมายของคำศัพท์ โครงสร้างของประโยคและวลี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข่าวหัวข่าวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นในแง่ความหมายของคำศัพท์ โครงสร้างของประโยคและวลี โดยมีการวิเคราะห์มุ่งเน้นในเรื่องโครงสร้างของประโยค ความหมายของคำศัพท์ คำที่มีความหมายเหมือนกันและการแปลความหมายเป็นไทยเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์และความหมายโดยรวมจากโครงสร้างของประโยคได้อย่างถูกต้อง ในปี 2546 Kamlanhan (2003) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “โครงสร้างภาษาอังกฤษที่ใช้ในการพาดหัวข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างภาษาอังกฤษในพาดหัวข่าวกีฬาภาษาอังกฤษโดยพิจารณาตามหน้าที่ของพาดหัวข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์บาง

กอกโพสต์และหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นและเพื่อเปรียบเทียบความซับซ้อนของโครงสร้างพาดหัวข่าวกีฬาภาษาอังกฤษที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น Promjan (2011) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ลักษณะภาษาพาดหัวข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะภาษาพาดหัวข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ใน 3 ประเด็นได้แก่ ประเภทของภาษาพาดหัวข่าวการเมือง โครงสร้างของภาษาพาดหัวข่าวการเมืองและรูปประโยคที่ใช้กับภาษาพาดหัวข่าวการเมือง รูปกัตตุวาจกและกรรมวาจก Chanachai (2015) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การละโครงสร้างประโยคทางไวยากรณ์และการใช้รูปแบบต่างๆในพาดหัวข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการละโครงสร้างทางไวยากรณ์และการใช้รูปแบบต่างๆในพาดหัวการเมืองในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์โดยได้ศึกษาจากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ฉบับที่ตีพิมพ์วันที่ 1-31 กรกฎาคม 2555 เป็นต้น

นอกเหนือจากงานวิจัยเกี่ยวกับข่าวพาดหัวในบริบทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำวลีและโครงสร้างประโยคในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์แล้วในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคยังมีอีกด้วย อาทิเช่น Seawnoi (2008) ได้ดำเนินวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบโครงสร้างของข่าวธุรกิจจากหนังสือบางกอกโพสต์และเดอะเนชั่น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างข่าวธุรกิจในหนังสือพิมพ์ทั้งอสองฉบับจำนวน 100 ข่าวตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550 – มิถุนายน 2551 และในส่วนของ Kongsakorn & Kongkaew (2015) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “An Analysis of the Complex Sentences Used in Selected Thai Political News in Online Bangkok Post” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประโยคความซ้อนและศึกษาชนิดของประโยคความซ้อนที่ใช้เขียนในข่าวการเมืองไทยในหนังสือบางกอกโพสต์ออนไลน์ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่าการศึกษาวิจัยการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษบางกอกโพสต์นั้นมีนักวิชาการได้ดำเนินการทำวิจัยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาในข่าวพาดหัวหรือพาดหัวข่าวซึ่งมีการศึกษาในลักษณะต่างๆสัมพันธ์กับลักษณะของการใช้คำ วลี โครงสร้างประโยคไวยากรณ์มีการศึกษาโดยเลือกใช้หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ฉบับเดียวและมีการเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับอื่น อย่างไรก็งานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษซึ่งประกอบไปด้วยโครงสร้างประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยค

ใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) นั้นยังมีน้อยอยู่ ซึ่งโครงสร้างประโยคเหล่านี้นับเป็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นสำหรับการเรียนโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งข้อมูลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim-Ing (2012: 4-5) ซึ่งได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนภาษาอังกฤษจากนักวิชาการต่างๆ ทั้งนี้พบว่าโครงสร้างประโยคไวยากรณ์นั้นเป็นหนึ่งในจุดอ่อนของการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การที่จะผู้เรียนจะสามารถอ่านหนังสือหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องภาษาอังกฤษผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจส่วนประกอบของประโยคภาษาอังกฤษตั้งแต่ประโยคพื้นฐานจนถึงโครงสร้างประโยคที่ซับซ้อนต่อไป ข้อมูลดังกล่าวนี้อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างประโยคไวยากรณ์นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของประเภทประโยคต่างๆ ซึ่งมีรูปแบบการเขียนและนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ฉบับออนไลน์ โดยผู้วิจัยเลือกประโยคจากข่าวนำ (lead news) ที่มีการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ปรากฏในเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 เหตุผลสำหรับการเลือกประโยคข่าวนำเพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างประโยคนั้นเนื่องจากข่าวนำนั้นมีเนื้อหาครอบคลุมเฉพาะใจความและข้อเท็จจริงที่สำคัญที่สุดของข่าว ดังที่นักวิชาการให้ ประกอบไปด้วย Yiamkandtitaawon (2014:106), Banditvilai (2011: 30), Nitisunton (1993: 116) & Wimontham (2011: 53) ให้คำจัดความและสรุปเกี่ยวกับข่าวนำไว้ว่าดังนี้ ข่าวนำนั้นเป็นสาระและใจความสำคัญของข่าวทั้งหมดที่จะนำเสนอในรายละเอียดทั้งหมด ภาษาที่ถูกนำเสนอในข่าวนำนั้นจะเป็นการใช้ภาษาที่กระชับรัดกุม กะทัดรัด มีการใช้เลือกใช้คำโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำกริยา คำวิเศษณ์ ที่ทำให้เห็นภาพ แฝงอารมณ์ ความรู้สึกในคำสั้นๆคล้ายกับพาดหัวข่าวแต่มีความยาวกว่าและใจความมากกว่า พาดข่าวนำนี้อาจจะประกอบไปด้วย 1-3 ประโยคเท่านั้นสามารถเป็นกุญแจสำคัญที่ไขไปสู่ความเข้าใจในการอ่านข่าวเนื้อหาทั้งหมดได้เป็นอย่างดี การนำเสนอข่าวนำนั้นมักจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบของข่าวที่สำคัญได้แก่ คือใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไรและทำไม เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวนี้เองจึงเป็นที่มาของการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์” โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษอันนำไปสู่การช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษและผู้สนใจทั่วไปต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561

2. เพื่อศึกษาความถี่ของประเภทประโยคโดยแยกศึกษาตามลักษณะโครงสร้างของประโยคซึ่งประกอบไปด้วยประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561

คำถามการวิจัย

ลักษณะโครงสร้างและส่วนประกอบของประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 ประเภทใดพบมากที่สุดและมีโครงสร้างประโยคประกอบไปด้วยโครงสร้างประโยคอะไรบ้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลของการศึกษาจะทำให้ทราบลักษณะโครงสร้างและส่วนประกอบของประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561

2. ผลของการศึกษาจะทำให้ทราบถึงความถี่ของประเภทประโยคโดยแยกศึกษาตามลักษณะโครงสร้างของซึ่งประกอบไปด้วยประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561ประเภทใดพบมากที่สุด

3. ผลของการศึกษาจะช่วยให้ผู้ศึกษา นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทราบแนวทางในการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษอื่นๆ

4. ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์กับผู้ศึกษา นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจที่ต้องการองค์ความรู้เกี่ยวกับวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่างๆนำไปสู่ในการช่วยเพิ่มทักษะการอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษหรือการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษประเภทอื่นๆนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1.ประโยคภาษาอังกฤษที่นำมาใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างประโยคนั้นนำมาจากข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปีเต็มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 ซึ่งค้นหาและรวบรวมจากเว็บไซต์https://www.bangkokpost.com/news จำนวนข่าวนำทั้งหมด 202 เรื่อง

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษซึ่งแบ่งตามลักษณะโครงสร้างประโยคประกอบไปด้วยประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 เท่านั้น

3. หลักการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคในงานวิจัยนี้จะยึดหลักของ Traditional Grammar โดยเน้นการวิเคราะห์ประโยคในระดับของอนุประโยค (clause) โดยแบ่งออกเป็นอนุประโยคหลัก (independent clause) และอนุประโยครอง (dependent clause)

4. ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความถี่ของประโยคใจความเดียว (simple sentence) ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยผู้วิจัยยึดหลักการแบ่งโครงสร้างประโยคจากเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 1-5 การเขียนภาษาอังกฤษของ Sukhothai Thammathirat Open University (2004: 109) โดยยึดหลักคำกริยาเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบของประโยคที่ตามมาและ/หรือกำหนดรูปแบบพื้นฐานของประโยค ซึ่งแบ่งอย่างกว้างๆ ออกเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้

ตาราง 1 ตารางรูปแบบประโยคพื้นฐาน

รูปแบบประโยคพื้นฐาน	ตัวอย่าง
1. S + Vi	George woke up.
2. S + Vt + DO	George saw a ghost.
3. S + Vt + IO + DO OR S + Vt + DO + prep + IO (for,to)	The ghost showed him a coffin. The ghost showed a coffin to him.
4. S + Vt + DO + OC	He considered it disgusting.
5. S + LV + SC	The ghost was frightening.
6. S + LV + Adv.	A body was there.
7. There + LV + S + (Mod.)	There was another body (beside the coffin)

5. ในการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคใจความรวม (compound sentence) ผู้วิจัยยึดหลักแนวคิดของสำราญ คำยิ่ง (2552: 403-409) ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับประโยคใจความซ้อนโดยพิจารณาจากประโยคใจความเดียว 2 ประโยคหรือมากกว่า 2 ประโยคขึ้นไปเชื่อมด้วยตัวประสาน (coordinator) 3 ชนิดโดยแนวคิดเรื่องรูปแบบประโยคใจความเดียวนั้นยึดตามรูปแบบการวิเคราะห์หลักการแบ่งโครงสร้างประโยคจากเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 1-5 การเขียนภาษาอังกฤษของของ Sukhothai Thammathirat Open University (2004: 109) ซึ่งมี 7 รูปแบบดังกล่าวมาควบคู่กัน สำหรับการเชื่อมด้วยตัวประสาน (coordinator) 3 ชนิดตามแนวคิดของสำราญ คำยิ่ง นั้นประกอบไปด้วย

5.1 เครื่องหมายวรรคตอน (punctuation) มี 4 ตัวประกอบไปด้วย semi-colon (;), colon (:), dash (-) และ comma (,)

5.2 วิเศษณ์เชื่อม (conjunctive adverb) มี 13 ตัว ประกอบไปด้วย however, moreover, furthermore, consequently, nevertheless, accordingly, meanwhile, therefore, otherwise, thus, still, hence และ yet

5.3 สันธานประสาน (coordinator conjunction)มีทั้งหมดand, and...too, and...also, and also, as well as, and...as well, both...and, not only...but also, or, or else, either...or, neither...nor, but, while, whereas, yet, still, so, for, therefore, consequently และ accordingly

6. การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคใจความซ้อน (complex sentence)และโครงสร้างประโยคใจความรวมและใจความซ้อน (compound complex sentence) ผู้วิจัยยึดรูปแบบการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคไวยากรณ์ดั้งเดิม(Traditional Grammar) โดยเน้นการวิเคราะห์ประโยคโดยแบ่งออกเป็นอนุประโยคหลัก (independent clause) และอนุประโยครอง (dependent clause)ปรับจากรูปแบบการวิเคราะห์ของ Kim-Ing (2012: 29-32)และแนวคิดเรื่องประโยคใจความซ้อน (complex sentence) โครงสร้างประโยคใจความรวมและใจความซ้อนและอนุประโยค (clause) ของKhamying (2009: 409-435) โดยมีตัวอย่างการวิเคราะห์ประโยคแต่ละชนิดดังตารางข้างล่างต่อไปนี้

ตาราง 2 ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวม และประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย

ข่าวนำที่	ประโยคที่ใช้วิเคราะห์	ประโยคหลัก	คำเชื่อมหรือคำประสานอนุประโยค	ชื่อประเภทของอนุประโยค	ชื่อประเภทประโยค
1	Restaurant floor collapse injures 29.	Restaurant floor collapse injures 29.			Simple sentence
2	US Defence Secretary James Mattis has given Deputy Prime Minister and Defence Minister PrawitWongsuwon a direct "hotline" so he can contact him around the clock, according to an informed source.	- US Defence Secretary James Mattis has given Deputy Prime Minister and Defence Minister PrawitWongsuwon a direct "hotline" - he can - contact him around the clock, according to an informed source.	so		Compound sentence

ตาราง 2 (ต่อ)

ข่าวนำที่	ประโยคที่เชื่อมเคราะห์	ประโยคหลัก	คำเชื่อมหรือตัวประสาน	อนุประโยค	ชื่อประเภทของอนุประโยค	ชื่อประเภทประโยค
3	Education: Thai students won four silver medals at the 29th International Biology Olympiad in the Iranian capital of Tehran, which saw Vietnam secure first place.	Thai students won four silver medals at the 29th International Biology Olympiad in the Iranian capital of Tehran,		which saw Vietnam secure first place.	Adjective clause	Complex Sentence
4	The name "City of Lotus" may sound less catchy when compared with two other giant provinces -- Chiang Mai ("Rose of the North") and Phuket ("Pearl of the Andaman"), but Pathum Thani officials are confident of an equally bright future.	- The name "City of Lotus" may sound less catchy - Pathum Thani officials are confident of an equally bright future.	but	when compared with two other giant provinces -- Chiang Mai ("Rose of the North") and Phuket ("Pearl of the Andaman"),	Adverb clause	Compound Complex Sentence

คำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ

คำย่อ

S หมายถึงประธาน (subject)

Adj. หมายถึงส่วนที่ทำหน้าที่เทียบเท่ากับคำคุณศัพท์

Adv. หมายถึง ส่วนที่ทำหน้าที่เทียบเท่ากับคำกริยาวิเศษณ์

Vt. หมายถึง intransitive verb เช่น give, make, take, buy, etc.

Vi. หมายถึง transitive verb เช่น go, run, walk, talk, etc.

LV. หมายถึง linking verb เช่น seem, become, appear, feel, etc.

DO หมายถึง Direct object เช่น George saw a ghost.

IO หมายถึง Indirect object เช่นThe ghost showed him a coffin.

OC หมายถึง Object complement เช่น He considered it disgusting.

Mod. หมายถึง Modifier เช่น There was another body beside the coffin

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข่าวนำ หมายถึง ข่าวนำที่มีเนื้อหาสาระและใจความสำคัญของข่าวทั้งหมดที่จะนำเสนอในรายละเอียดทั้งหมด ภาษาที่ถูกนำเสนอในข่าวนำนั้นจะเป็นการใช้ภาษาที่กระชับรัดกุม กะทัดรัด มีการใช้เลือกใช้คำโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำกริยา คำวิเศษณ์ ที่ทำให้เห็นภาพแฝงอารมณ์ ความรู้สึกในคำสั้นๆคล้ายกับพาดหัวข่าวแต่มีความยาวกว่าและใจความมากกว่าพาดข่าวนำนี้อาจจะประกอบไปด้วย 1-3 ประโยคเท่านั้นสามารถเป็นกุญแจสำคัญที่ไขไปสู่ความเข้าใจในการอ่านข่าวเนื้อหาทั้งหมดได้เป็นอย่างดี การนำเสนอข่าวนำนั้นมักจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบของข่าวที่สำคัญได้แก่ คือใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไม เป็นต้น(Yiamkandtitaawon, 2014: 106, Banditvilai, 2011: 30, Nitisunton, 1993: 116 & Wimontham, 2011: 53)

ข่าวการศึกษาไทยหมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องการศึกษาของไทยที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ซึ่งถูกนำมาวิเคราะห์โครงสร้างประโยคโดยรวบรวมตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561

หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์หมายถึง หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ฉบับแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและให้บริการในรูปแบบออนไลน์โดยเปิดให้บริการครั้งแรกในเดือนมีนาคม 2539 อยู่ในเครือบริษัทโพสพับลิชชิ่งจำกัด (Seepoon,2009:1, Kritaa-kornupong et al.,2016:4) โดยสามารถเข้าอ่านข่าวออนไลน์ที่ https://www.bangkok-post.com/news

การวิเคราะห์โครงสร้างประโยค หมายถึง กระบวนการนำประโยคในข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 เพื่อนำมาศึกษาลักษณะโครงสร้างของประโยคและศึกษาความถี่ของประเภทประโยคซึ่งประกอบไปด้วยประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)โดยมีการศึกษาตามลักษณะขั้นตอนตามที่ได้ระบุไว้ในขอบเขตการวิจัยข้างต้น

โครงสร้างประโยคไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ หมายถึง ส่วนประกอบของประโยคที่นำมาใช้วิเคราะห์ในครั้งนี้โดยโครงสร้างประโยคไวยากรณ์ภาษาอังกฤษนั้นแบ่งออก 4 ประเภท ประกอบไปด้วย

1. ประโยคใจความเดียว (simple sentence หรือ Independent clause) หมายถึงประโยคที่มีเพียงใจความเดียว โดยมีส่วนปประกอบของประโยคคือ ภาคประธาน (subject) หนึ่งส่วนและภาคแสดง (predicate) หนึ่งส่วน

2. ประโยคใจความรวม (compound sentence) หมายถึงประโยคความรวมที่มีส่วนประกอบของประโยค คือ ประโยคหลัก (independent clause) สองประโยคขึ้นไปผนวกกัน ทั้งนี้จะมีตัวเชื่อมเพื่อเชื่อมแต่ละประโยคเข้าด้วยกัน ตัวเชื่อมดังกล่าวอาจจะเป็นตัวเชื่อมที่เป็นคำสันธานประสาน(coordinator conjunction) คำเชื่อมแบบคำวิเศษณ์เชื่อม (conjunctive adverb)หรือ เครื่องหมายวรรคตอน(punctuation)

3. ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) หมายถึงประโยคความซ้อนที่มีส่วนประกอบของประโยค คือ อนุประโยคหลัก (independent clause) เพียงหนึ่งประโยคเท่านั้น แต่จะมีอนุประโยครอง (dependent clause) หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งอนุประโยคก็ได้ซึ่ง อนุประโยครองดังกล่าวอาจจะเป็นอนุประโยครองแบบ adjective clause, adverb clause หรือ noun clause ก็ได้

4. ประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence)หมายถึงประโยคใจความรวม (compound sentence) และประโยคใจความซ้อน (complex sentence) มารวมกันโดยมีส่วนประกอบของประโยคคือ ประโยคหลัก (independent clause) สองหรือมากกว่าสองประโยคขึ้นไปกับอนุประโยครอง (dependent clause) หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งอนุประโยคขึ้นไป (Kim-Ing, 2012:9-10)

วิธีการดำเนินวิจัย

ในการดำเนินการการศึกษาและวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์”มีวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบไปด้วย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกนำมาเขียนและนำเสนอในรูปแบบของข่าวนำ (lead news) ที่เกี่ยวข้องกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ซึ่งค้นหาและรวบรวมจากเว็บไซต์ https://www.bangkokpost.com/news โดยเจาะจงค้นหาเฉพาะในกลุ่มหัวข้อข่าวต่างๆและข่าวธุรกิจ (News and Business) โดยมีระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปีเต็มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561จำนวนข่าวนำทั้งหมด 202 เรื่องเพื่อค้นหาข่าวนำที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย (Thai education) เท่านั้น

ผลของการรวบรวมข้อมูลข่าวนำที่เกี่ยวข้องกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์โดยเข้าไปรวบรวมในกลุ่มหัวข้อข่าวธุรกิจ (News and Business) พบว่าข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยสามารถพบได้ทั้งหมดจำนวน 388เรื่องโดยแบ่งการพบในกลุ่มหัวข้อย่อยที่เป็นข่าวธุรกิจ (business) จำนวน 1 เรื่องพบในหัวข้อแสดงความคิดเห็น (opinions) จำนวน 184 เรื่องในไลฟ์สไตล์ (lifestyles) มีทั้ง 4 เรื่อง ในหัวข้อข่าวทั่วไปนั้นพบจำนวน 202 เรื่อง อย่างไรก็ตามข่าวการศึกษาไทยที่ค้นพบในข่าวธุรกิจ (business) หัวข้อแสดงความคิดเห็น (opinions) และในไลฟ์สไตล์ (lifestyles) นั้นไม่ใช่ลักษณะของข่าวนำตามที่มีระบุคำจำกัดความไว้ในหัวข้อนิยามคำศัพท์ข้างต้น ดังนั้นในที่นี้จะวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษในข่าวนำที่พบในหัวข่าวอื่นๆซึ่งมีความเกี่ยวข้องการศึกษาไทยจำนวน 202 เรื่องเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1. รูปแบบโครงสร้างประโยคใจความเดียว (simple sentence) หรือประโยคใจความหลัก (Independent clause) ของ Nitvorakunapan (1990: 25-36) จำนวน 22 โครงสร้าง

2. รูปแบบการวิเคราะห์ประโยคใจความซ้อนโดยพิจารณาจากประโยคใจความเดียว 2 ประโยคหรือมากกว่า 2 ประโยคขึ้นไปเชื่อมด้วยตัวประสาน (coordinator) 3 ชนิด โดยแนวคิดเรื่องรูปแบบประโยคใจความเดียวนั้นยึดตามรูปแบบการวิเคราะห์โครงสร้างประโยค 22 รูปแบบของ Nitvorakunapan (1990: 25-36) ควบคู่กัน สำหรับการเชื่อมด้วยตัวประสาน (coordinator) 3 ชนิดตามแนวคิดของ Kamying (2009: 403-409)

3. รูปแบบการวิเคราะห์โครงสร้างตามหลักการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคของ Traditional Grammar โดยเน้นการวิเคราะห์ประโยคในระดับของอนุประโยค (clause) โดยแบ่งออกเป็นอนุประโยคหลัก (independent clause) และอนุประโยครอง (dependent clause) ตามรูปแบบการวิเคราะห์ของKim-Ing (2012: 29-32) และแนวคิดเรื่องประโยคใจความซ้อน (complex sentence) โครงสร้างประโยคใจความรวมและใจความซ้อนและเรื่องอนุประโยค (clause) ของ Kamying (2009: 409-435)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัยนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกนำมาเขียนและนำเสนอในรูปแบบของข่าวนำ (lead news) ที่เกี่ยวข้องกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์เท่านั้นซึ่งค้นหาและรวบรวมจากเว็บไซต์ https://www.bangkokpost.com/news โดยเจาะจงค้นหาเฉพาะในกลุ่มหัวข้อข่าวต่างๆและข่าวธุรกิจ (News and Business) โดยมีระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปีเต็มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 โดยพบข่าวนำที่เกี่ยวข้องวัตถุประสงค์ของข่าวนำที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้นั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 202เรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกนำมาเขียนและนำเสนอในรูปแบบของข่าวนำ (lead news) ที่เกี่ยวข้องกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์นั้นมีกระบวนการและขั้นตอนดังนี้

1. หลังจากที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลข่าวนำที่เกี่ยวข้องกับกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสร้างตารางดังที่ได้ยกตัวอย่างในตารางที่1

2. จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวนำเกี่ยวข้องกับกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ในตารางที่ได้สร้างไว้ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคโดยรูปแบบเครื่องมือในข้อ1-3ดังที่กล่าวไว้ในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยข้างต้นนำมาเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละข่าวนำ

3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของข่าวนำแต่ละเรื่องแจกแจงลงไปในตารางตามโครงสร้างประโยคที่ได้สร้างไว้เพื่อลงรายละเอียดการวิเคราะลักษณะของโครงสร้างแต่ละประเภท พร้อมกับสร้างตารางเพื่อแสดงการสรุปและเปรียบเทียบจำนวนค่าความถี่ตามลักษณะของโครงสร้างของแต่ละประเภทของประโยค

4. หาค่าความถี่ที่ปรากฏในแต่ละลักษณะของโครงสร้างประโยคแต่ละชนิดโดยใช้สถิติสำหรับการวิจัยคือค่าร้อยละเพื่อเป็นการเปรียบเทียบหาค่าความถี่ที่ปรากฏต่างๆว่าในประโยคทั้ง 4 ประเภท ประโยคใดมีค่าความถี่มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบหาค่าความถี่ของประโยคที่ปรากฏของแต่ละประเภท ผู้วิจัยใช้สถิติคือค่าร้อยละโดยมีสูตรการวิเคราะห์ดังนี้

$$\bar{x} = \sum \bar{x} * \left\{ \frac{100}{\bar{x}} \right\}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยความถี่เป็นร้อยละ

$\sum \bar{x}$ แทน ผลรวมของประโยคแต่ละประเภท

N แทน จำนวนประโยคทั้งหมด

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) และเพื่อศึกษาความถี่ของประเภทประโยคโดยแยกศึกษาตามลักษณะโครงสร้างของซึ่งประกอบไปด้วยประโยคใจความเดียว (simple sentence) ประโยคใจความรวม (compound sentence) ประโยคใจความซ้อน (complex sentence) และประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) ในข่าวนำ (lead news) ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปผลและอภิปรายผลดังนี้

จากข้อมูลข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์ซึ่งรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561 พบว่ามีจำนวนข่าวนำซึ่งตรงกับคำนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์ทั้งสิ้นจำนวน 202 เรื่องมีจำนวนโครงสร้างประโยคทั้งสิ้นจำนวน 214 ประโยค โดยพบข่าวนำที่มี 2 ประโยคจำนวน 8 เรื่องและมี 3 ประโยคจำนวน 2 เรื่อง นอกเหนือจากนั้นพบว่าส่วนมากจำนวน 1 ประโยค

จากการวิเคราะห์ลักษณะของโครงสร้างประโยคในข่าวนำจำนวน 202 เรื่องมีจำนวนโครงสร้างประโยคทั้งสิ้นจำนวน 214 ประโยคตามขั้นตอนที่ได้ระบุไว้ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ประโยคที่พบมากที่สุดคือประโยคใจความรวม (complex sentence) มีจำนวนทั้งสิ้น 151 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 70.56 ส่วนประโยคที่พบมากเป็นลำดับที่สองคือประโยคใจความเดียว (simple sentence) มีจำนวน 45 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 23.36 ประโยคที่พบมากเป็นลำดับที่สามคือประโยค ใจความรวม (compound sentence) มีจำนวน11ประโยคคิดเป็นร้อยละ 5.14 และประโยคที่พบน้อยที่สุดคือประโยคใจความรวมและใจความซ้อน(compound complex sentence)มีจำนวน 7 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 3.27 ตามลำดับ นอกเหนือจากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยยังพบประเด็นอื่นๆอีกซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ตัวเชื่อมที่เป็นคำสันธานประสาน (coordinator conjunction) คำเชื่อมแบบคำวิเศษณ์เชื่อม (conjunctive adverb) หรือเครื่องหมายวรรคตอน (punctuation)เพื่อเชื่อมส่วนประกอบของประโยคคือประโยคหลัก (independent clause) ตั้งแต่สองประโยคหรือมากกว่าสองประโยคขึ้นไปผนวกกันแต่ละประโยคเข้าด้วยกันในประโยคใจความรวม (compound sentence)ในจำนวน10ประโยคนั้นพบว่าตัวเชื่อมที่พบมากที่สุดได้แก่ตัวเชื่อม and มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ตัว ตามด้วยเครื่องหมาย (,) จำนวน 2 ตัว ตัวเชื่อม for และ as อย่างละตัว

2. ตัวเชื่อมที่เป็นคำสันธานประสาน (coordinator conjunction) คำเชื่อมแบบคำวิเศษณ์เชื่อม (conjunctive adverb) หรือเครื่องหมายวรรคตอน (punctuation) เพื่อเชื่อมส่วนประกอบของประโยคคือประโยคหลัก (independent clause) สองประโยคหรือมากกว่าสองประโยคขึ้นไปผนวกกันแต่ละประโยคเข้าด้วยกัน โดยในประโยคใดประโยคหนึ่งหรือทั้งสองประโยคนั้นอาจจะมีอนุประโยครอง (dependent clause) หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งอนุประโยคอยู่ด้วยก็ได้ในประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) ในจำนวน 9 ประโยค พบว่า ตัวเชื่อมที่พบมากที่สุดได้แก่ตัวเชื่อมที่เป็นเครื่องหมาย (,) จำนวน 5 ตัวตามด้วยตัวเชื่อม but จำนวน 2 ตัวและ because, after และ so that อย่างละตัว

3. ในประโยคใจความซ้อน (complex sentence) ที่มีส่วนประกอบของประโยคคือ อนุประโยคหลัก (independent clause) เพียงหนึ่งประโยคเท่านั้น แต่จะมีอนุประโยครอง (dependent clause) หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งอนุประโยคก็ได้ซึ่งอนุประโยครองดังกล่าวอาจจะเป็นอนุประโยครองแบบคุณานุประโยค (adjective clause) กริยาวิเศษณานุประโยค (adverb clause) หรือ นามานุประโยค (noun clause)ก็ได้ จากการศึกษาพบว่าในข่าวนำหนึ่งมีการใช้มีอนุประโยคแทรกอยู่จำนวนมากตั้งแต่หนึ่งถึงสามอนุประโยค โดยเมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าในข่าวนำทั้งหมดที่เป็นประโยคใจความซ้อนจำนวนทั้งสิ้น 151 ประโยคนั้น ข่าวนำที่พบว่ามีอนุประโยคเพียงหนึ่งอนุประโยคนั้นพบว่ามีจำนวน 102 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 69.86 ข่าวนำที่มีการแทรกอนุประโยคจำนวน 2 อนุประโยคมีจำนวน 37 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 25.34 ข่าวนำที่มีการแทรกอนุประโยคจำนวน 3 อนุประโยคมีจำนวน 7 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 4.79 ตามลำดับ

4. ในอนุประโยคหรือประโยครองที่ประกอบไปด้วยคุณานุประโยค (adjective clause) กริยาวิเศษณานุประโยค (adverb clause) และนามานุประโยค (noun clause) ที่พบในประโยคใจความซ้อน (complex sentence) จำนวนทั้งสิ้น 151 ประโยคและประโยคใจความรวมและประโยคใจความซ้อน (compound-complex sentence) จำนวน 9 ประโยค รวมทั้งสิ้นจำนวน 160 ประโยคนั้นพบว่า มีการใช้ อนุประโยครอง (dependent clause) ทั้งสิ้นจำนวน 222 ประโยค โดยอนุประโยคที่พบมากที่สุด ได้แก่ คุณานุประโยค (adjective clause) มีการใช้จำนวนทั้งสิ้น 123 อนุประโยคคิดเป็นจำนวนร้อยละ 55.40 รองลงมา ได้แก่ นามานุประโยค (noun clause) มีการใช้จำนวนทั้งสิ้น 50 อนุประโยคคิดเป็นจำนวนร้อยละ22.52 และที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ กริยาวิเศษณานุประโยค (adverb clause) มีการใช้จำนวนทั้งสิ้น 49 อนุประโยค คิดเป็นร้อยละ 22.07 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลของการศึกษาประโยคที่ใช้มากที่สุดในการเขียนข่าวนำที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์พบมากที่สุดคือประโยคใจความรวม (complex sentence) ลำดับที่สองคือประโยคใจความเดียว (simple sentence) มีจำนวน 45 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 23.36 ประโยคที่พบมากเป็นลำดับที่สามคือประโยคใจความรวม (compound sentence) มีจำนวน 11 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 5.14 และประโยคที่พบน้อยที่สุดคือประโยคใจความรวมและใจความซ้อน (compound-complex sentence) มีจำนวน 7 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 3.27 ตามลำดับ ผลของการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim- Ing (2012: 51) ซึ่งค้นพบว่าประโยคที่พบมากที่สุดคือประโยคใจความซ้อน (complex-sentence) มีจำนวน 231 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 47.72 ส่วนประโยคที่พบมากเป็นลำดับที่สองคือประโยคใจความเดียว (simple sentence) มีจำนวน 182 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 37.60 รองลงมาลำดับที่สามได้แก่ประโยคใจความรวม (compound sentence) จำนวน 40 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 8.27 และพบน้อยที่สุดได้แก่ประโยคใจความรวมและใจความผสม (compound-complex sentence) จำนวน 31 ประโยคคิดเป็นร้อยละ 6.41 อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวนี้ ไม่ได้กล่าวถึงจำนวนและตัวเชื่อมที่เป็นคำสันธานประสานที่นำมาเชื่อมในประโยคประโยคใจความรวม (compound sentence) และประโยคใจความรวมและใจความซ้อน (compound complex sentence) ว่าตัวเชื่อมเหล่านั้นมีอะไรบ้าง นอกเหนือจากนี้ยังไม่ได้วิเคราะห์ถึงจำนวนของความถี่ของอนุประโยค (clause) ชนิดใดมีใช้จำนวนมากที่สุดและน้อยที่สุดและไม่ได้กล่าวถึงการใช้อนุประโยคแทรกมากกว่าหนึ่งอนุประโยคจนถึงมากที่สุดถึงสามอนุประโยคในประโยคข่าวนำหนึ่งเรื่องหรือหนึ่งประ

โยคนั้นๆ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยของ Palawat (2014) พบว่ามีความแตกต่างกับผลการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่าโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ปรากฏที่มากที่สุดเป็นประโยคใจความเดียว (simple sentence) รองลงมาเป็นประโยคใจความซ้อน (complex sentence) แต่ลำดับที่สามและสี่มีความสอดคล้องกันเนื่องจากประโยคใจความรวม (compound sentence) และประโยคใจความรวมและใจความซ้อน (compound complex sentence) สำหรับประเด็นนี้ผู้วิจัยมองว่าสาเหตุที่ผลวิจัยไม่สอดคล้องกันนั้นอาจเป็นเพราะว่างานวิจัยทั้งสองเรื่องมีความแตกต่างกันด้านกลุ่มตัวอย่าง โดยในงานวิจัยนี้ มีการใช้ข่าวนำที่เกี่ยวข้องกับข่าวการศึกษาไทยในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสออนไลน์ในขณะที่อีกงานวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างของประโยคที่ปรากฏ Error Messages ของ MS Windows Error Code Looking Utility Version 2.9 เป็นต้น

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าผลของการศึกษาจะมีทั้งความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องในบางประเด็น แต่ในภาพรวมของผลของการศึกษาดังกล่าวทำให้เราทราบและเข้าใจเป็นอย่างดีว่าโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือและกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษนั้นสามารถเข้าใจและประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาในด้านทักษะอื่นๆไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านการอ่าน การเขียน การพูดและการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจและเรียนรู้จนเกิดทักษะความชำนาญสามารถอ่านและวิเคราะห์เรื่องราวข่าวสารในหนังสือพิมพ์ได้เป็นอย่างดีต่อไป

นอกเหนือจากนั้น การศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างประโยคอาจสามารถที่จะนำมาศึกษาเป็นเชิงเปรียบเทียบระหว่างภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่สอง (second language) กับภาษาแม่คือภาษาไทย (mother tongue) ได้อีกทาง (Endu, 2017: 61) การศึกษาดังกล่าวนั้นจะมีประโยชน์อย่างยิ่งกับนักวิชาการที่กำลังสอนเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศอยู่ โดยผลของการศึกษาดังกล่าวนี้จะสามารถช่วยให้การศึกษาภาษาต่างประเทศของนักศึกษาไทยรวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนก็ทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามไปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษให้เกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญต่อผู้ศึกษาในการดำเนินการวิจัยในคราวต่อไปผู้วิจัยสามารถเลือกวิเคราะห์โครงสร้างประโยคที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวชนิดอื่นๆ อาทิเช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ข่าวอาชญากรรม เป็นต้น นอกเหนือจากนี้ผู้วิจัยสามารถเลือกวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษในหนังสือพิมพ์ของต่างประเทศ อาทิเช่น หนังสือพิมพ์ข่าว A B C หนังสือพิมพ์ New York Times เป็นต้นด้วย เพิ่มเติมยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยยังสามารถศึกษาและเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์สองสำนักพิมพ์ อาทิเช่น การศึกษาเปรียบเทียบการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนข่าวนำที่ปรากฏในข่าวการศึกษาในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์และหนังสือพิมพ์ New York Times เป็นต้น การศึกษาดังกล่าวนี้จะช่วยให้ผู้ศึกษานั้นสามารถวิเคราะห์โครงสร้างประโยคได้หลากหลายมากยิ่งขึ้นเนื่องจากการใช้ภาษาในการเขียนประโยคข่าวในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนั้นจะมีความหลากหลาย ซับซ้อนและความยากง่ายที่แตกต่างกันออกไป

References

Banditvilai, C. (2011). **Read All About: English in Newspapers.** Bangkok: Kasetsart University Press.

Chanachai, P. (2015). **The Study of Syntactic Ellipsis and the Usage of Forms of Political News Headlines in the Bangkok Post.** Master Thesis of Arts in English for Communication, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

Endu, P. (2017). **Kansueksa priapthiap nuaisiang Phayanchana phasa Thai lae phasa Angkrit.** (in Thai) [A Comparative Study of Thai and English Consonants' Phonemes]. Wiwitwanasan. 1(1): 39-6.

Iamsuppanimit, S. (1987). **Khrongsang khong prayok nai nangsuephim phasa Angrit.** (in Thai) [Sentence Structures in English Newspapers]. Nakon Pathom: English Department, Faculty of Arts, Silpakorn University.

Jong-Bok, K. and Peter, S. (2008). **English Syntax: An Introduction.** United States : Center for the Study of Language and Information, University of Chicago Press.

Kamlangharn, S. (2003). **English Syntactic Structures Used in Sports News Headlines in the Daily English Language Newspapers Published in Thailand.** Master Thesis of Arts in English for Communication, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

Kamying, S. (2009). **Advanced English grammar for high learners.** Bangkok: WJ Printing.

Kim-Ing, S. (2012). **Analysis of English Sentence Structure in Star Biographic Column in Student Weekly Magazine.** Master Thesis of Arts in English for Communication, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

Klongsungnern, B. (1999). **An analysis of headlines of the Bangkok post and the nation on the meaning of vocabulary and the structures of sentences and phrase.** Master Thesisof Education Degree in English, Graduate School, Thaksin University.

Kongsakorn, J.& Kongkaew, P. (2015). An Analysis of the Complex Sentences Used in Selected Thai Political News in Online Bangkok Post. **International Journal of Research- GRANTHAALAYAH.** 5 (3): 16-28.

Kritayakornupong, T., Wichienchai, W., Traisiripat, K., Hruejarern, P., Khangsarong, A., Ektad, T., Siritrakoon, P. & Hormchart, S.(2016). **Wikhro nueahaa dan chanyaban nai ngan namsanoe khao khong suemuanchon thi prakot nai sue inthoenet.** (In Thai) [An Analysis of Ethic Contents in News Presentation of Media Appearing on Inter net]. Bachelor of Communication Arts, Faculty of Communication Arts, Ranong Learning Center 2, Suan Dusit University.

Mhemet, D. (2012). An Analysis of Problem – Causing Structures of Simple Sentences for Turkish University Students. **International Journal of Humanities and Social Science.** 2 (3): 136-146.

Nitisunton, S. (1993). **Lakkanrian lae aan nangsuephim phasa Angkrit duai ton-eng.** (In Thai) [Techniques for Learning and Reading English Newspaper by Ourselves]. Bangkok: Ran Tam Bandit.

Nitivorakunapan, S. (1990). **Analysis of Sentence Structure and Noun Phrases in Part-time Reading Booksin Mathayom 4.** Master Thesis of Arts, English Department, Srinakharinwirot University, Maha Sarakham.

Palawat, A. (2014). **An analysis of English sentence structure in error messages of ms windows error code lookup utility version 2.9.** Master Thesis of Arts in English for Communication, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University.

Post Publishing Co., Ltd. (Plc). (2014). **Annual Reportin 2014.** Retrieved August 27, 2018, From https://www.bangkokpost.co.th/annualreport/annual2014/AnnualReport2557_THAI_FINAL.pdf

Promjan, S. (2011). **Language style of political news headlines in the Bangkok post.** Master Thesis of Arts, English for Business and Industries Communication, Faculty of Applies Arts, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

Seawnoi, T. (2008). **A Comparative Study of Business News Story Structures in Bangkok Post and the Nation.** Master Thesis of Arts Degree in English, Faculty of Arts, Srinakharinwirot University.

Seepoon, T. (2009). **Phatthanaakan lae panhaa kong nangsuephim onlai : sueksaa Korani nangsuephim Sayamrat lae E-es-thiwi phuchatkan ekkasan prakop kan-oprom lahsut phuborihaannngan suesaan muanchon ra-dap klang (bi-es ke) run thi nueng.** (in Thai) [De velopment and Problems of Online Newspapers : A Case Study of Siamrat and ASTV Manager, Document for training in the course of 1st Intermediate Mass Communication Executives (BSK). Bangkok: Issra Institution, Thai Mass Communication Foundation.

Sukhothai Thammathirat Open University. (2004). **Ekkasan kaanson chutwicha nuaikankhian phasa Angrit.** (in Thai) [Teaching Text book for Unit 1-5 English Writing]. Nontaburi: Sukhothai Thammathirat Open University press.

Tamrongsat, P. (1985). **Phasa Angkrit nai nangsuephim.** (in Thai) [English in Newspapers] : Bangkok: Silakorn University.

Wimontham, O. (2011). **An Introduction to English Newspapers.** Rajabhat Nakhon Ratchasima University, A Project of Textbooks and Research Publishing in Celebration on the Auspicious Occasion of His Majesty the King's 84th Birthday Anniversary by Rajabhat Universities in Northeastern Region.

Yiamkandtitaawon, S. (2014). **Rian phasa Angkrit chak nangsuephim phasa Angkrit.** (in Thail) [Study English from English Newspapers]. Bangkok: Chulalongkorn press.

การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง

A case Study of Youth literature of Chamaiphon Saengkrachang

อุภาวัณณ์ นามหิรัญ / Uphawan Namhiran

Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University
Buri Ram 31000, Thailand
Email: dinsor_jha@hotmail.com

Received: November 12, 2018
Revised: December 12, 2018
Accepted: December 17, 2018

Abstract

This research aimed to study of idea, behavior, social response of Thai youth taking from five stories of youth literatures of Chamaiphon Saengkrachang, namely, the girl of the night, the morale of the monk, the big glasses Grandpa, the cracked glasses grandpa and the grandma on the condo. The results of the study of five stories of the youth literature of Chaimaiphon Saengkrachang reflected the issues as follows: 1) In terms of idea and behavior, it is found that the author portrayed the characters with different ages such as physical characteristics, thoughts, behaviors, including emotional and psychological development. Due to the different age of the characters, the elderly characters who experienced the world and realized the life, acted as a guide to teach children or youth characters to have better attitudes, ideas and behaviors. 2) In Social Responsibility, there were four important issues: life and Dharma, differences between ages and views of the world, using online media and technology, education and learning. The results of the case

study of youth literature showed the idea, behavior, social response of Thai youth affected the understanding of life and society at present because the literature was a reflection of society Youth literature being studied, which encouraged readers to consider themselves around and realized the quick change in the situation of society.

Keywords: idea, behavior, social response, Youth literature

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคิด พฤติกรรม การตอบสนองสังคมของเยาวชนไทย โดยใช้วรรณกรรมเยาวชนของ ชมัยภร แสงกระจ่าง จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ เด็กหญิงแห่งกลางคืน ขวัญสงฆ์ คุณปู่แว่นตาโต คุณปู่แว่นตาแตก และอาม่าบนคอนโด เป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาวิจัยวรรณกรรมเยาวชนของ ชมัยภร แสงกระจ่าง ทั้ง 5 เรื่อง ได้สะท้อนมุมมองตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้ 1) ด้านความคิดและพฤติกรรม พบว่า ผู้เขียนนำเสนอตัวละครที่มีวัยแตกต่างกัน ทั้งลักษณะทางกายภาพ ความคิด พฤติกรรม รวมไปถึงพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ เนื่องจากวัยของตัวละครแตกต่างกัน ตัวละครผู้สูงอายุผู้ผ่านโลกและเข้าใจชีวิต ทำหน้าที่แนะนำ สั่งสอนตัวละครเด็กหรือเยาวชน ให้มีทัศนคติ ความคิดและพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น 2) ด้านตอบสนองสังคม ปรากฏประเด็นสำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่ ชีวิตและธรรมะ ความแตกต่างระหว่างวัยและทัศนะการมองโลก การใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี การศึกษาและการเรียนรู้ ผลการศึกษาวรรณกรรมเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษา แสดงความคิด พฤติกรรม การตอบสนองสังคมของเยาวชนไทย ส่งผลต่อความเข้าใจชีวิตและสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากวรรณกรรมเป็นกระจกสะท้อนสังคม วรรณกรรมเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษาล้วนกระตุ้นเตือนให้ผู้อ่านพิจารณาตนเอง สังคมใกล้ตัว และรู้เท่าทันภาวการณ์แห่งสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ: ความคิด พฤติกรรม การตอบสนองสังคม วรรณกรรมเยาวชน

บทนำ

การอ่านจำเป็นต่อการแสวงหาความรู้และการดำเนินชีวิต การปลูกฝังและพัฒนาเยาวชนให้มีนิสัยรักการอ่าน ควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็กเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ตลอดจนเป็นการเปิดโลกให้ได้ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ทั้งนี้ หนังสืออ่านสำหรับเด็กและเยาวชนควรเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับวัย มีคุณค่าเสริมสร้างความคิดและจินตนาการ งานวรรณกรรมซึ่งจัดอยู่ในประเภทของหนังสือบันเทิงคดีจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะสร้างเยาวชนให้โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เนื่องจากหนังสือแฝงไปด้วยแนวคิดส่งเสริมความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาสติปัญญา หนังสือจึงเป็นอุปกรณ์การพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเป็นการลงทุนอย่างประหยัดแต่ได้ผลเกินค่า ดังที่ Intharakamhaeng (1974: 8) กล่าวไว้ว่า “การนำเด็กไปสู่โลกของหนังสือเท่ากับเป็นการเปิดประตูให้เด็กมีโอกาสก้าวไปสู่โลกแห่งความเจริญงอกงามทางสมอง สติปัญญา ตลอดทั้งการพัฒนาทางจิตและอารมณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้เป็น “คน” อย่างสมบูรณ์” ด้วยเหตุนี้ การชักนำเด็กให้รู้จัก คุ้นเคย รัก และเห็นคุณค่า ของหนังสือ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่ง”

ปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับหนังสือวรรณกรรมเยาวชนไม่น้อยไปกว่างานเขียนวรรณกรรมทั่วไป ดังจะเห็นจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดการประกวดให้รางวัลหนังสือเยาวชนที่มีคุณภาพ ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

การจัดประกวดหนังสือเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเขียนผลิตวรรณกรรมเยาวชนออกมาให้คนทุกวัยได้รู้จักและเลือกหามาอ่าน นักเขียนวรรณกรรมเยาวชนมีชื่อเสียงไม่น้อยไปกว่านักเขียนวรรณกรรมประเภทอื่น นักเขียนวรรณกรรมเยาวชนที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ชมัยภร แสงกระจ่าง, มาลา คำจันทร์, มานพ แก้วสนิท, เทพศิริ สุขโสภา, เสนีย์ เสาวพงศ์, อำนาจ เย็นสบาย, จำลอง ฝั่งชลจิตร, งามพรรณ เวชชาชีวะ, ชัยกร หาญไฟฟ้า, ฯลฯ ในบรรดานักเขียนที่กล่าวมานี้ ชมัยภร แสงกระจ่าง เป็นนักเขียนคนหนึ่งที่ได้รับรางวัลจากการประกวดหนังสือโดยคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ซึ่งจัดขึ้นในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง เป็นที่น่าสนใจ เพราะงานเขียนของชมัยภร แสงกระจ่าง ให้สาระและความรื่นรมย์ รวมทั้งสะท้อนปัญหาสังคมอย่างแจ่มชัด ดังคำประกาศเกียรติคุณ นางชมัยภร บางคมบาง (ชมัยภร แสงกระจ่าง นามแฝง) ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. 2557 ความว่า

“ผลงานวรรณกรรมของชมัยภรมีหลายประเภททั้งบันเทิงคดีและสารคดี ได้แก่ เรื่องสั้น นวนิยาย กวีนิพนธ์ วรรณกรรมเยาวชนและบทวิจารณ์ ผลงานที่สร้างสรรค์ในช่วงเวลา 4 ทศวรรษมีกว่า 80 เรื่อง ในจำนวนนี้มีเรื่องที่ได้รับรางวัลระดับชาติ 22 เรื่อง หลายเรื่องได้รับการสร้างเป็นละครโทรทัศน์ วรรณกรรมเยาวชนหลายเรื่องได้รับประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาและหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา นวนิยายบางเรื่องได้รับการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายแห่งให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา

งานเขียนของชมัยภร นำเสนอประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับครอบครัวและสังคม เช่น ปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ สิทธิสตรี ปัญหาความพิการทางร่างกายและจิตใจ ปัญหาทางการเมือง ฯลฯ ชมัยภรผสานลักษณะของวรรณกรรมพาฝันเข้ากับวรรณกรรมเพื่อสังคมทำให้ผู้อ่านได้รับทั้งสาระและความรื่นรมย์ ชมัยภรเป็นนักเขียนที่มีพลังในการสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมอย่างต่อเนื่อง ... ด้วยวุฒิภาวะทางปัญญา ทำให้วรรณกรรมของชมัยภรกระตุ้นให้ตระหนักถึงคุณค่าของจริยธรรม ศีลและธรรม การมองโลกในแง่ดีในงานเขียนของ ชมัยภร ทำให้ผู้อ่านมองเห็นแง่งามของชีวิต สัญชาตญาณใฝ่ดีในตัวมนุษย์และสร้างความหวังว่าทุกชีวิตคือพลังในการสร้างสังคมที่ดีและโลกที่งดงาม”

วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง มีเนื้อเรื่องที่โดดเด่นด้านแนวคิด การใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน ให้สารประโยชน์แก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้อ่านที่เป็นเยาวชน โดยผู้เขียนนำเรื่องใกล้ตัวมาเรียงร้อยและถ่ายทอดผ่านตัวอักษรอย่างมีชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนของ ชมัยภร แสงกระจ่าง ในประเด็นการนำเสนอความคิด พฤติกรรม และการตอบสนองสังคม จากวรรณกรรมเยาวชน 5 เรื่อง ได้แก่ เด็กหญิงแห่งกลางคืน ขวัญสงฆ์ คุณปู่แว่นตาโต คุณปู่แว่นตาแตก และอาม่าบนคอนโด การศึกษาวิจัยครั้งนี้อาจส่งผลให้เกิดนักอ่านนักคิด และประจักษ์ถึงคุณค่าของวรรณกรรมเยาวชน รวมทั้งส่งผลต่องานวรรณกรรมเยาวชนในปัจจุบัน ในด้านการ สร้าง และ เสพวรรณกรรมที่มีคุณภาพ นำไปสู่การพัฒนาความคิดและสติปัญญาของคน อันเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความคิด พฤติกรรม และตอบสนองสังคมที่ปรากฏจากวรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง 5 เรื่อง ได้แก่ เด็กหญิงแห่งกลางคืน ขวัญสงฆ์ คุณปู่แว่นตาโต คุณปู่แว่นตาแตก และอาม่าบนคอนโด

สมมติฐานของการวิจัย

วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง ที่เป็นกรณีศึกษา ได้สื่อสารความคิด พฤติกรรม และการตอบสนองสังคม ถึงผู้อ่านอย่างมีนัยสำคัญ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นและรางวัลชมเชยประเภทบันเทิงคดีสำหรับวัยรุ่น 12-18 ปี จากการประกวดหนังสือโดยคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ซึ่งจัดขึ้นในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

1) คุณปู่แว่นตาโต ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2544 สำนักพิมพ์คมบาง
2) เด็กหญิงแห่งกลางคืน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2548 สำนักพิมพ์คมบาง
3) ขวัญสงฆ์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 สำนักพิมพ์คมบาง
4) คุณปู่แว่นตาแตก ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2554 สำนักพิมพ์คมบาง
5) อาม่าบนคอนโด ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2556 สำนักพิมพ์คมบาง

ผลการวิจัย

วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง ที่เป็นกรณีศึกษา 5 เรื่อง ได้แก่ เด็กหญิงแห่งกลางคืน ขวัญสงฆ์ คุณปู่แว่นตาโต คุณปู่แว่นตาแตก และอาม่าบนคอนโดที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกรณีศึกษา ล้วนใช้กลวิธี การสร้างตัวละครเพื่อนำเสนอสาระและแนวคิดของเรื่อง ตัวละครที่ผู้เขียนประกอบสร้างขึ้นในแต่ละเรื่องมีบุคลิกและลักษณะแตกต่างกันไป เมื่อวิเคราะห์จากช่วงวัยของตัวละคร ปรากฏว่าผู้เขียนมักคัดสรรให้ตัวละครสำคัญเป็นบุคคลในวัยผู้สูงอายุและวัยตัวละครเด็ก ซึ่งล้วนมีความคิด พฤติกรรม และการตอบสนองสังคมที่แตกต่างกัน ดังผลการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

1. ด้านความคิดและพฤติกรรม

วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง นำเสนอตัวละครที่มีวัยแตกต่างกัน ทั้งลักษณะทางกายภาพ ความคิด พฤติกรรม ความสนใจ รวมไปถึงพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ จะเห็นได้ว่านักเขียนให้ความสำคัญกับตัวละครค่อนข้างมาก และแสดงความคิดและพฤติกรรมของตัวละครอย่างชัดเจน

ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดเรื่องและดำเนินไปตามโครงเรื่อง โดยตัวละครจะแสดงบทบาทและพฤติกรรมเพื่อให้เรื่องดำเนินไป Nukunkit (1990: 12-14) ได้กล่าวว่า “ตัวละคร คือ บุคคลที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นมาเพื่อให้ กระทำพฤติกรรมในเรื่อง ผู้มีบทบาททำให้เรื่องเคลื่อนไหวดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง” เรื่องราวในเรื่องจะดำเนินไปอย่างไร ตัวละครจึงมีบทบาทสำคัญต่อเหตุการณ์ของเรื่อง สร้างความขัดแย้งหรือคลี่คลายเหตุการณ์ในเรื่อง ผู้แต่งจำเป็นต้องสร้างตัวละคร ให้สอดคล้องกับบทบาทและพฤติกรรมเพื่อดำเนินเรื่องต่อไปให้สมจริง

Phumphat (1998: 56) ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติ หรือ เจตคติ คือ การแสดงออกถึงความชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือเหตุการณ์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติสามารถสร้างขึ้นจากประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบันของบุคคลหนึ่ง ๆ สามารถตรวจวัดและเปลี่ยนแปลงได้ ส่งผลต่ออารมณ์และพฤติกรรมของบุคคลนั้นด้วย ชมัยภร แสงกระจ่าง เป็นนักเขียนที่เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นวัยใด สามารถเข้าถึงอารมณ์ แสดงความคิด พฤติกรรมของตัวละครออกมาได้อย่างสมจริง

การวิเคราะห์ ภูมิหลังของตัวละคร บุคลิกภาพของตัวละคร สังคม ลักษณะภายนอกต่าง ๆ ของตัวละคร หากรู้จักตัวละครดีเท่าไร ก็จะทราบถึงความต้องการในการกระทำต่าง ๆ ของตัวละครมากเท่านั้น การวิเคราะห์ตัวละคร ต้องวิเคราะห์ให้ออกว่าตัวละครเป็นใคร สำคัญกับเรื่องอย่างไร ทำอาชีพอะไร พ่อ แม่มีฐานะอะไร มีความสุขกับการทำงานไหม มีความสุขกับชีวิตไหม การสร้างตัวละครให้มีทั้งด้านดีและด้านไม่ดี เป็นเรื่องปกติและเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ตัวละครก็เช่นเดียวกัน การที่ตัวละครมีเพียงแค่ด้านเดียวจะทำให้เกิดความไม่สมจริง ไม่น่าเชื่อถือ และแสดงออกไม่สมบทบาท การสร้างภูมิหลังให้กับตัวละครก็เป็นอีกหนึ่งที่จะช่วยให้ตัวละครมีมิติมากยิ่งขึ้น เพราะบางครั้งตัวละครแสดงบทบาท โดยที่ขาดเหตุผลรองรับ หรือบางครั้งดูไม่สมจริงเกินไป แต่หากมีการสร้างและเล่าถึงภูมิหลัง ความเป็นมาของตัวละคร เรื่องราวในอดีต ก็จะช่วยให้คนอ่านเข้าใจความคิดและพฤติกรรมของตัวละครได้มากขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คุณปู่แว่นตาโต

คุณปู่เจริญจิตต์ หรือ ศาสตราจารย์เจริญจิตต์ ผู้เป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัย เป็นตัวละครหลายลักษณะที่มีนิสัยคล้ายมนุษย์ทั่วไปเป็นตัวละครที่มีความสมจริง เหมือนบุคคลจริง ๆ กล่าวคือมีลักษณะทางอารมณ์แบบมนุษย์ทั่วไป เช่น มีอารมณ์โกรธ มีความสุข มีความเมตตา อาการเหล่านี้จะเปลี่ยนไปตามลักษณะของเหตุการณ์ที่ตัวละครไปพบเจอ ปู่เจริญจิตต์ เป็นตัวละครอารมณ์ดี ยิ้มง่ายกับบุคคลทั่วไป มองโลกในแง่ดี และรักเด็ก คุณปู่จะยิ้ม หัวเราะเสมอเมื่อเด็ก ๆ ทำให้คุณปู่เจริญจิตต์พอใจ หรือเข้าใจในสิ่งที่คุณปู่เจริญจิตต์สอน ดังตัวอย่าง

“...เด็ก ๆ ทุกคนพยักหน้า คุณปู่หัวเราะเห็นฟันซี่โต แล้วว่า “เอ้าเข้ามา” ว่าแล้วคุณปู่ก็เปิดประตูกว้างขวาง ให้เด็ก ๆ เข้าไปทีละคน พอถึงเด็กชายคุณปู่ก็เอามือจับหัวอย่างเอ็นดู น้องหมวยซึ่งบังเอิญหันหลังมาเห็นพอดีก็ขมวดคิ้วนิดหนึ่ง เธอรู้สึกว่าคุณปู่ชอบประสิทธิ์ศักดิ์กว่าใครเสียแล้ว

คุณปู่พาเด็ก ๆ ไปที่เก้าอี้ ชวนให้นั่ง แต่ดูเหมือนว่าเก้าอี้ไม่พอ จึงนั่งกันสองคนต่อหนึ่งเก้าอี้ ยกเว้นน้ำแข็งกดได้นั่งคนเดียว คุณปู่มองดูเด็ก ๆ แล้วก็อดไม่ได้ที่จะยิ้ม...” (Saengkrachang, 2001: 20)

นอกจากนี้คุณปู่เจริญจิตต์ยังมีนิสัยที่เป็นอัตลักษณ์คือ ลักษณะนิสัยที่จริงจังกับการทำงานและมีความพยายาม ตั้งใจ ในการทำงาน ไม่ยอมแพ้กับอุปสรรค ดังตัวอย่าง

“...คุณย่านิจหัวเราะ เดินออกจากห้องไป คุณปู่เข้าสู่สภาวะการ 'ครุ่นคิดพินิจนึก' ต่อ พอคิดแผนขึ้นมาใหม่ได้ คุณปู่ก็ตะโกนเรียกคุณย่านิจเข้ามาฟัง แต่พอถูกขัด คุณปู่จะเงียบไปพักหนึ่ง แล้วคิดแผนการใหม่ได้เรื่อย ๆ จนคุณย่านิจรู้สึกว่า การไม่รู้จักวรรณคดีของเด็ก ๆ ได้ส่งผลในทางบวกมากมาย เพราะผ่านไปแค่สองสัปดาห์ คุณปู่ก็ใช้หัวคิดไปราวกับสอนเด็กมหาวิทยาลัยเป็นปี...” (Saengkrachang, 2001: 30)

ทัศนคติที่แสดงออกผ่านทางลักษณะนิสัยของตัวละครคุณปู่เจริญจิตต์ คือการมองโลกในแง่ดี และมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการเป็นครู หรือการเป็นผู้ให้ แม้ว่าคุณปู่เจริญจิตต์จะเกษียณอายุแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเสียสละในการแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ให้กับผู้อื่น โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่จะโตขึ้นเป็นอนาคตของชาติ ให้ได้รับความรู้ในวิชาการ การดำรงชีวิต และศิลปวัฒนธรรมไทยที่บรรพบุรุษได้เก็บรักษาไว้ให้ ดังตัวอย่าง

“เออนี่คุณ..เราไม่ควรจะสอนแค่อ่านหนังสือ เราควรจะสอนเขาฟังดนตรีด้วย” คุณย่านิจหัวเราะ แล้วแกล้งเสริมว่า “เอ...อย่างนั้นก็สอนให้เขาดูโอเปร่า แล้วก็ดูภาพเขียนด้วยดีไหมละ คุณปู่ดีดมือดังเปาะ

“นั่นปะไร ผมรู้แล้วว่าผมแต่งงานถูกคนแล้ว คุณรู้ดีเสมอว่าผมคิดอะไรอยู่”

(Saengkrachang, 2001 : 30)

จากลักษณะนิสัยของคุณปู่เจริญจิตต์ แสดงให้เห็นตัวละครที่มีลักษณะสมจริง ที่มีลักษณะทางอารมณ์ทั่วไปที่มนุษย์พึงมี ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่ตัวละครไปพบหรือประสบมา ลักษณะนิสัยคุณปู่เจริญจิตต์มีอารมณ์ดี พูดจาไพเราะ มีนิสัยจริงจังกับการทำงาน มีความพยายาม แม้บางครั้งจะพบว่าคุณปู่เจริญจิตต์มีอารมณ์โกรธง่าย คุณปู่เจริญจิตต์มีทัศนคติเชิงบวกมองโลกในแง่ดี และมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ให้ คุณปู่เจริญจิตต์นับเป็นตัวละครที่มีความตั้งใจมุ่งมั่น ที่จะสอนเด็ก ๆ ให้มีความรู้ ประสบการณ์ เพื่อให้เด็ก ๆ โตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และเข้าใจชีวิตของมนุษย์ เข้าใจผู้อื่น ดังประโยคสำคัญในเรื่องคือ “มนุษย์สัมผัสมนุษย์”

เด็กหญิงแห่งกลางคืน

เด็กหญิงรำพึง ตัวละครหลักในเรื่อง เด็กหญิงแห่งกลางคืน เป็นเด็กที่ตกเป็นเหยื่อทางสังคม เด็กสาวผู้โดดเดี่ยวต้องอาศัยอยู่กับยายท้ายหมู่บ้าน น่าสงสาร พูดน้อย ทว่ามีพฤติกรรมขวางโลก มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เด็กหญิงรำพึงเป็นเด็กที่มีจินตนาการ เฉลียวฉลาด เธอเรียนรู้ที่จะอยู่กับกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีเพื่อนซึ่งเป็นสัตว์นานาพันธุ์ให้เธอได้พูดคุยคลายเหงา จนวันหนึ่งชีวิตของเด็กหญิงรำพึงต้องพลิกผัน เมื่อคุณชวนชมชาวบ้านละแวกนั้นเก็บเธอมาเลี้ยง และเรียนหนังสือ เด็กหญิงรำพึงมักจะก่อเรื่องให้ผู้ใหญ่ตามแก้เสมอ เมื่อทุกคนรู้ความจริงว่ารำพึงเป็นลูกใครมาจากไหนทุกอย่างก็เปลี่ยนไป เธอจึงเป็นส่วนหนึ่งของทุกคนและเข้ามาเติมเต็มชีวิตของคุณชวนชมให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง

แม้เด็กหญิงรำพึงเป็นเพียงเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสังคม แต่เธอกลับมองโลกด้วยหัวใจที่ใส่ซื่อบริสุทธิ์ เธอสร้างโลกใบเล็ก ๆ ขึ้นมาใหม่ให้น่าอยู่ โดยมีธรรมชาติและสัตว์ต่าง ๆ เป็นเพื่อนให้เธอได้พูดคุยหยอกล้อ ดังตัวอย่าง

“อร่อยไหมล่ะ” เด็กหญิงพูดกับเจ้าตัวสีขาวเหล่านั้น ไม่มีใครรู้ว่ามันฟังออกไหม เพราะเรื่องรสชาติเนื้อไม้อาจจะเป็นคำถามที่ยากเกินไป ประโยคต่อมาเป็นคำสั่งที่เด็กหญิงพูดซ้ำ มาหลายครั้งแล้ว และดูราวกับปลวกสีขาวจะฟังรู้เรื่อง ก็คือ “กินแต่ห้องนี้นะ ห้ามข้ามไปห้องโน้นโดยเด็ดขาด” ปลวกสีขาวทำท่าเหมือนพยักหัวหงึกหงักให้กับคำสั่งของเด็กน้อย เธอสั่งต่ออีก “ฉันกับยายจะอยู่ แค่นี้ก็แย่อยู่แล้ว แกต้องรู้นะ” (Saengkrachang, 2005 : 19)

แสดงถึงทัศนะการมองโลกของเด็กหญิงรำพึงแสดงออกมาจากหัวใจอันบริสุทธิ์ตามวัย ซึ่งเด็กวัยนี้มักมีจินตนาการเป็นของตัวเอง แม้ว่าเด็กหญิงรำพึงจะมีชีวิตที่ลำบาก แต่ด้วยความเป็นเด็กเธอไม่เคยเรียกร้องจากยายผีที่เธออาศัยอยู่ด้วย แต่กลับมองโลกในแง่ดีด้วยหัวใจอันบริสุทธิ์นั่นเอง

เด็กหญิงแห่งกลางคืน แสดงให้เห็นความคิดและพฤติกรรมของตัวละครเด็ก ในด้านการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แม้ในเวลาที่ประสบปัญหาหรืออุปสรรค ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดนี้ผ่านตัวละครเด็กสองคน คือเด็กหญิงรำพึงผู้ขาดครอบครัวที่สมบูรณ์และความอบอุ่นกับเด็กหญิงน้ำใสที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และอบอุ่น ทว่าเด็กหญิงน้ำใสไม่เคยรังเกียจเด็กหญิงรำพึงแม้แต่น้อย ทั้งสองก็เป็นเพื่อนเล่นและไปโรงเรียนด้วยกัน แม้จะมีความทุกข์หรือความสุข เด็กทั้งสองต่างหยิบยื่นกำลังใจและมิตรภาพให้แก่กัน สื่อถึงความคิดและพฤติกรรมที่มาจากหัวใจอันบริสุทธิ์ของเด็ก

ขวัญสงฆ์

วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง ขวัญสงฆ์ เป็นเรื่องราวของ ขวัญสงฆ์ เด็กกำพร้าที่พ่อแม่วางทิ้งไว้หน้าวัดตั้งแต่อายุเพียงหนึ่งเดือน ในความโชคร้ายยังมีความโชคดีและเป็นบุญของทารกน้อยยิ่งนัก เพราะได้หลวงตาซึ่งเป็นเจ้าอาวาสรับขวัญสงฆ์ไปอุปการะเลี้ยงดูคอยอบรมสั่งสอนขวัญสงฆ์ด้วยหลักธรรมมาโดยตลอด

ลักษณะนิสัยของหลวงตาอีกประการหนึ่ง คือ เป็นคนที่ให้ความสนใจและใส่ใจคนรอบข้างเสมอ เป็นคนที่มีจิตใจดี รักษาศีลธรรม และอบรมสั่งสอนให้ผู้อื่นมีศีลเช่นเดียวกับตน ดังตัวอย่าง

“...หลวงตาตีเจ้าพลางว่าสั่งสอน “เจ้าเนื้ออ่อน จำใส่ใจไว้นะนี่ วันข้างหน้า วันโน้นจากวันนี้ จงจำรสไม้เรียวนี้ที่ตาเน้น เขาจะผิดอย่างไรตาไม่รู้ เขาทำหนูอย่างไรตาไม่เห็น เขาทำเลว อย่างไรไม่เป็นประเด็น แต่ที่เป็นก็เพราะหนูเป็นผู้ทำเหตุเกิดต้องบอกตาอย่าคิด

เอง เหตุที่ทำแบบนักเลงจนใจหนำ เป็นวิถีคนร้อนคนสร้างกรรม ไม่สมกับประจำอยู่วัด หนูเป็นลูกหลวงตาอย่าลืมเล่า...” (Saengkrachang, 2009 : 22)

รวมทั้งคอยอบรมสั่งสอนให้ขวัญสงฆ์ทำความดี รักษาศีล ตั้งมั่นในความดี ให้ขวัญสงฆ์เรียนรู้ธรรมะ กระทั่งนาทีสุดท้ายก่อนมรณภาพ หลวงตาทำให้ขวัญสงฆ์ได้ตระหนักรู้ถึงการเกิด แก่ เจ็บ ตาย และเรียนรู้ดับทุกข์ด้วยธรรมะ ดังตัวอย่าง

“...เณรเริ่มมีตาดวงใหม่ในโรงพยาบาล มองเห็นคนพลุกพล่านใจไม่แกว่ง พลอยภาวนาใครทุกข์ฉุกแสดง เณรก็ดับใจแย้งด้วยใจธรรม เริ่มเห็นชัดถนัดตาว่าเกิดเจ็บ มันเหมือนทุกข์ติดเหน็บตอกกระหน่ำ แต่มนุษย์ต้องเกิดเจ็บไปตามกรรม อยู่แต่ว่าจะตอกย้ำกรรมอย่างไร..” (Saengkrachang, 2009 : 146)

ทัศนคติของที่แสดงออกของหลวงตา หลวงตาเป็นละครหลักที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง เป็นตัวละครที่แสดงถึงส่วนหนึ่งแห่งพระธรรม เพื่อน้อมนำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงการทำความดี ดำรงชีวิตอยู่ในหลักธรรมะ หลวงตาคือตัวละครผู้เข้าใจถึงธรรมชาติชีวิตของมนุษย์ ทุกสรรพสิ่งล้วนมีเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่มีสิ่งใดจีรังยั่งยืน และได้ปฏิบัติตามกิจแห่งสงฆ์คือให้แสงแห่งพระธรรมแก่บุคคลรอบข้าง ในเรื่องการมีคุณธรรมประพฤติตนตามหลักธรรม รักษาศีล ดังตัวอย่าง

“หลวงตามองขวัญสงฆ์ยังคงรัก แต่โทษนี้หนาหนักอภัยไม่ได้ เป็นลูกพระแค่ศีลห้าหากขาดไป พระก็ไม่ควรเป็นพ่อ-ขาดต่อกัน นี่เป็นครั้งที่สามแล้วสิหนอที่เจ้าก่อเรื่องใหญ่ภัยมหันต์ ครั้งหนึ่งแกล้งคนมาวัดนั้น ครั้งสองขี่รถอันตรายกระไรแต่ครั้งนี้ยิ่งหนักหนายิ่งสาหัส เจ้าผิดศีลชัดหนึ่งข้อใหญ่ศีลข้อสองขโมยของใครใครเจ้ารักษาไว้ไม่ได้เสียใจนัก ยังทำท่าจะผิดศีลข้อสี่ คือมุสาวาทีซ้ำอีกหนัก หลวงตาจ้องมองตาเจ้าลูกรัก นี่เราจักเลี้ยงเขาได้ดังใจว่า

“เอาเถิด เจ้าขวัญสงฆ์ จงบอกพลัน เจ้าทำผิดอะไรนั้น-หรือหาญกล้ามนุษย์น้อยเท่านี้หนึ่งชีวา มีคุณค่าตรงสำนึกอันลึกซึ้ง ถ้าทำผิดอะไร-เผลอไปแล้วเจ้าดวงแก้วจงฟังอีกอย่างหนึ่ง คนเราผิดกันได้-ให้คำนึก แต่ต้องรู้เท่าทนซึ่งใจตนเองหากผิดไปต้องสำนึกสารภาพต้องแก้ไขข้อบาปโดยรีบเร่ง ความชั่วเหมือนสีดำตามละแลง จงกลัวเกรงรีบเติมสีขาวพลัน ไม่มีอะไรแก้ไม่ได้เชื่อตาเถิด แม้จะเกิดอะไรอย่าไหวหวั่น ยิ่งเก็บงำความผิดยิ่งติดพัน ยิ่งนานวันยิ่งเก็บกดไม่ลดรา”(Saengkrachang, 2001: 41)

นอกจากนี้ตัวละครขวัญสงฆ์ก็ถือเป็นตัวละครสำคัญและมีพัฒนาการทางความคิดและพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากผู้เขียนบรรยายชีวิตขวัญสงฆ์จากวัยเด็กจนกระทั่งเติบโต โดยจะเห็นได้ว่าในช่วงวัยเด็ก ขวัญสงฆ์มีลักษณะนิสัยเอาแต่ใจตัวเอง ถือเอาความต้องการของตนเป็นใหญ่โดยไม่ยินยอมผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่ยอมใคร ซึ่งเป็นธรรมชาติตามวัยของเด็ก

ขวัญสงฆ์มีลักษณะนิสัยที่ใฝ่ดีรักการเรียน มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจ และเอาใจใส่ในการเรียน ขวัญสงฆ์เป็นเด็กที่สนใจเรียน เพราะได้มานั่งเรียนกับครูสาวคนใจดี ขวัญสงฆ์จึงตั้งใจฟังคำที่ครูสอนและพูดตามครู กระนั้นขวัญสงฆ์มีลักษณะนิสัยที่กล้าเผชิญความจริง เมื่อทำผิด ก็ต้องเผชิญกับสิ่งที่ ตัวเองได้ทำไว้ดังบทสนทนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ..."เจ้าผิดศีลข้อไหน หือ ไอ้หนู" "หนูก็รู้หนูผิดศีลข้อสอง อทินนาทานา เรื่องครอบครองขโมยของของคน อื่นมันไม่ดี" .... "เจ้ากราบซ้ำกราบอีกครั้งที่สาม หนูจะทิ้งหุ่น บ้าแสนเลวทราม เป็นการปรับตัวหนูให้รู้คิด" (Saengkrachang, 2001 : 45)

แม้ขวัญสงฆ์ผ่านปัญหาชีวิตมามาก แต่ก็สามารถก้าวผ่านอุปสรรคเหล่านั้นมาได้ด้วยคำสั่งสอนและกำลังใจจากหลวงตา ขวัญสงฆ์ตั้งมั่นอยู่ในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ใช้ชีวิตอย่างมีสติ แม้หนทางเบื้องหน้าจะไม่จีรัง แต่หัวใจที่มุ่งมั่นในการทำความดียังคงทำหน้าที่ส่องสว่างนำทางไปยังหัวใจอีกหลาย ๆ ดวง ที่กำลังมืดมิดให้กลับมาพบแสงแห่งปัญญาได้ในที่สุด

คุณปู่แว่นตาแตก

เป็นเรื่องราวของคุณปู่เจริญจิตต์ ตัวละครเดียวกันกับเรื่อง คุณปู่แว่นตาโต โดยในเรื่องนี้ผู้เขียนได้สอดแทรกปมปัญหาและมุมมองที่ต่างกันของคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ประเด็นการอนุรักษ์ความเป็นไทยในฐานะคน ผ่านอารมณ์ขุ่นเคืองใจของคุณปู่เจริญจิตต์ ที่มักไม่พอใจทุกครั้งที่เห็นคนไทยไม่ให้ความสำคัญในความเป็นไทย ไม่ใช้ของไทย ไม่อนุรักษ์ความเป็นไทย ตลอดจนการออกเสียงภาษาไทยไม่ถูก เสียง ร ออกเสียงเป็น ล พูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ ออกเสียงไม่ชัด ทำให้คุณปู่เจริญจิตต์เริ่มมีอาการไม่พอใจกับการใช้ภาษาของเด็กหนุ่มคู่สนทนา ดังตัวอย่าง

"...ทำไมผมอ่านไม่ออก" คุณปู่บ่นเบา ๆ หนุ่มน้อยยิ่งอายหนักขึ้นไปอีกตอบกลับเบา ๆ เช่นกันว่า "ผม..เอ้อ..ผมซอรี่คับ...ผมเก๊าะอ่านไม่ออกเหมือนกันเอ๊ย คือว่า ผมไม่ค่อยได้เขียน...หนังสือน่ะคับ มันนึกไม่ออกว่าสะกดยังไง..." "คุณครูไม่สอนภาษาไทยคุณหรือไง.." คุณปู่เริ่มหงุดหงิดหนุ่มน้อยหัวเราะก้าก "สอนครับ...โอ..คูภาษาไทยนั่นแหละครับ ยิ่ง

สอนผมยิ่งมะโหอะไลก็ไม่ลู้ แกน่ะ นุ่งตะก้า ถือผ้าไทย เอ๊ย..ไม่ใช่ฮะแกถือตะก้านุ่งผ้าไทยนะคับ ไม่ลู้ทำไมจะต้องสร้างโมเดมอะไรกันนักหนา…" (Saengkrachang, 2012 : 25)

นอกจากนี้คุณปู่ก็มีความละเมียดละไมต่อสิ่งที่ได้พบเห็น คุณปู่เจริญจิตต์ปลูกฝังให้เด็ก ๆ เรียนรู้สัมผัสธรรมชาติ และมรดกทางวัฒนธรรม ดังตัวอย่าง

"…นี่คือธรรมชาติของมนุษย์ และเป็นธรรมดาของสังคม ที่พาพวกเรามาที่นี่ เพราะอยากให้เห็นสิ่งที่แตกต่างกันมาก ๆ เห็นมรดกของชาติที่สวยงาม อย่างที่เป็นสุนทรีย์ศิลป์ในหอศิลป์เจ้าฟ้า บางชิ้นก็ประดิษฐ์โดยเจ้านาย โดยชนชั้นสูง แล้วก็พามาที่ปางมะผ้านี่ มาให้เห็นโลงผีแมนที่ทำโดยฝีมือชาวบ้าน แต่เป็นมรดกตกทอดมานานจนตอบไม่ได้ว่าเป็นของสังคมใด ปู่ไม่อยากเห็นเราทุกคนเป็นเด็กเมือง มองเห็นแต่สิ่งสวยงามของเมือง ยกย่องแต่ของที่บอกกันมาว่าดี ครูบอกว่าดี ย่าบอกว่าดี แต่ปู่อยากให้เราได้เห็นของที่มีอยู่จริง เห็นด้วยตาของเรา วันข้างหน้าสิ่งที่เราได้เห็นนี้จะช่วยให้เราเข้าใจสังคมมากขึ้น ทุกวันนี้ เรามักจะไปรวมศูนย์กันอยู่ที่กรุงเทพฯ ทำให้ประเทศไทยเป็นกรุงเทพฯ แต่ปู่กำลังจะทำให้พวกเราได้รู้ว่า ไม่ว่าชนบทที่ไหนในอาณาจักรของแผ่นดินไทย ก็ล้วนเป็นความหมายของประเทศไทย..เป็นแผ่นดินแม่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เราต้องรู้จัก.." (Saengkrachang, 2012: 217)

คุณปู่เจริญจิตต์เป็นผู้ที่ตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการพาเด็ก ๆ ไปชมวัฒนธรรมอัมพวา อันมีรกฐานมาจากราชสำนัก ให้เด็กได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ และทำความเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างถ่องแท้ รู้คุณค่าในความเป็นไทย เพื่อให้เด็ก ๆ เกิดความภาคภูมิใจที่เกิดในแผ่นดินไทย ดังตัวอย่าง

"…รากทางศิลปวัฒนธรรมก็เหมือนรากของต้นไม้ ชอนไชไปทั่วผืนแผ่นดินแม่ ยิ่งรากแก้วหยั่งรากลึกเท่าไร ศิลปวัฒนธรรมของชาติจะยิ่งมั่นคงแข็งแรง วรรณคดีหลายเล่มแสดงให้เห็นว่า เรามีรากที่แข็งแกร่ง รากที่แข็งแกร่งตรึงยึดโยงอยู่กับผืนแผ่นดินอย่างเหนียวแน่น ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมอัมพวาจึงเป็นรากที่สำคัญ…" (Saengkrachang, 2012: 73)

การสร้างสรรค์ตัวละคร คุณปู่เจริญจิตต์ ในเรื่อง คุณปู่แว่นตาแตก ได้สะท้อนความคิดและพฤติกรรมที่ของผู้ที่ชื่นชอบความเป็นไทย เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ยึดถือความถูกต้อง มุ่งหวังให้คนในสังคมใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสงบสุข คุณปู่เจริญจิตต์มีทัศนคติในเรื่องความรักชาติ รักความเป็นไทย และมีอุดมการณ์ความเป็นครู ผู้เสียสละและอุทิศเวลาเพื่อให้เด็ก ๆ ได้ศึกษาเล่าเรียน

อาม่าบนคอนโด

วรรณกรรมเยาวชนเรื่องอาม่าบนคอนโด ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่า การใช้ชีวิตในยุคของการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดในปัจจุบัน ผู้คน ยานพาหนะ อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย ล้วนเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก แต่สังคมไทยเป็นสังคมที่มีทั้งคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ คนรุ่นเก่ามักไม่คุ้นชินกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ขณะที่คนรุ่นใหม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สุขสบายขึ้นเนื่องด้วยเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก และสนองตอบความต้องการของคนรุ่นใหม่ จึงทำให้คนรุ่นใหม่ไม่คุ้นชินหรืออาจไม่รู้จักความเป็นอยู่แบบคนรุ่นเก่าเลยก็ว่าได้

ตัวละครวัยรุ่น คือบุคคลที่ได้รับผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก กล่าวคือคนรุ่นใหม่เข้าถึงเทคโนโลยีอย่างชำนาญและใช้เวลาอยู่กับโลกออนไลน์มาก ทำให้เกิดระยะห่างกับโลกภายนอก สนใจผู้คนรอบข้างน้อยลง สวนทางกับผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจกับสิ่งรอบข้าง ช่างสังเกต เป็นห่วงเป็นใยคนรอบข้าง ลักษณะของคนสองวัยนี้เห็นได้ชัดจาก “อาม่าบนคอนโด” ที่ผู้เขียนหยิบยกความเป็นจริงในสังคมมาเล่าผ่านตัวละคร ทำให้ผู้อ่านไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดก็เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละได้เป็นอย่างดี

อาม่า ผู้เป็นตัวละครหลักของเรื่อง เป็นตัวละครผู้สูงอายุ เป็นตัวแทนของคนรุ่นเก่าที่ใช้ชีวิตในแบบชุมชนเครือญาติก่อนมาอยู่คอนโด แต่ผู้เขียนให้ตัวละครอาม่าเป็นตัวละครที่มีอารมณ์ร้อน และอาม่าเอาใจใส่รับรู้ความเป็นไปของคนบนคอนโดชั้นเดียวกันอย่างที่หลายคนไม่เคยรับรู้ เป็นตัวละครที่มีภูมิหลังซ่อนเร้นอันทำให้มีมิติ คือ อาม่า เสียลูกสาวคนเดียวไปตั้งแต่วัยเด็ก หลังจากนั้นสามีก็ทิ้งไป อาม่าจึงมุ่งทำงาน เป็นผู้หญิงเก่งไม่สนใจครอบครัว การสูญเสียคนรักทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาม่ากับโชคและพี่สาวเสมือนเป็นการเติมเต็มความขาดไร้ให้กันและกัน เพียงแต่ระหว่างโชคกับอาม่าเริ่มจากการเป็นคู่กัดเพราะต่างวัยต่างยุคต่างความคิดจึงต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ ผู้เขียนจึงได้สร้างตัวละคร “อาม่า” ให้มีลักษณะนิสัยที่ซับซ้อน เป็นตัวละครวัยแปดสิบเป็นตัวแทนของคนรุ่นเก่าแต่เป็นคนหัวสมัยใหม่ อาม่าเป็นตัวละครที่มีนิสัยภายนอกเป็นคนโมโหร้าย เอาแต่ใจตัวเอง กระนั้น อาม่า เป็นหญิงสูงวัยที่เข้าใจคนรุ่นใหม่ เพราะตนเองเคยผ่านชีวิตช่วงวัยรุ่นมาแล้ว ถึงแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไป คนรุ่นใหม่อาจมองว่าคนรุ่นเก่าอาจไม่เข้าใจชีวิตในสังคมปัจจุบัน ดังตัวอย่าง

“อาติ๋ ห้องนอนอ๊ั่วไม่ต้องทำนะ ลื้อเป็งพูชาย อย่าเข้าไปห้องนองพูหญิง จำใส่จไว้หน่อย ไม๊ใช่ห้องอ๊ั่วคงเดียว ห้องพูหญิงทุกคน ลื้อจำไว้”

ผมนึกขำคำของอาม่าขึ้นมาตงิด ๆ แกมาจากผู้หญิงในศตวรรษก่อนแน่นอน เพราะเดี๋ยวนี้ห้องนอนไม่ว่าของผู้หญิงหรือของผู้ชาย ฝ่ายไหนจะเข้าไปก็ได้ทั้งนั้น เท่าที่ฟังมา พวกเพื่อนก็จำนวนไม่น้อยที่ไปมีอะไรกันในห้องนอนนั่นแหละ ทุกคนก็บอกไม่เป็นไรเลย ยกเว้นแต่ต้อง ‘ไม่ลืมพกถุง’

แต่แล้วผมก็อดไม่ได้ เกิดอยากจะรู้ขึ้นมาว่า อาม่าจะทันสมัยสักแค่ไหน ผมก็เลยถามแกเอาดื้อ ๆ “พกถุงไม่ได้หรือ อาม่า” พูดจบแล้วผมก็กะว่าจะต้องได้ยินแกด่าแบบเจ็บแสบ เช่นว่า ไอ้เก๋าเจ้ง พร้อมกับเสียงกรี๊ด ๆ และไม้เท้าอาจหล่นลงมาบนตัวผม

แต่เปล่าเลยครับ แกนั่งนิ่งเงียบก่อนจะพูดขึ้นเบา ๆ ว่า “ล่ายสิ ทำไมจะม่ายล่าย อาติ๋ ถ้าถุงมังช่วยแก้ปัญหาของลื้อได้ แต่กางพกถุงมังแก้ปัญหาที่ปลายเหกใช่มั้ย ถ้าลื้อไม่เข้าห้องเสียแต่แรก ลื้อก็ไม่ต้องใช้ถุงไงล่ะ ฮ่า ๆ”

ผมหันไปดูหน้าแกด้วยความแปลกใจ แกทันสมัยนี่นา คนพูดแบบนี้ผมถือว่าทันสมัยแล้ว ผมเลยหันไปยกหัวแม่มือให้อาม่า แกถามผมกลับว่า “ลื้อกดไลค์ให้อ๊ั่วหรือ” ผมก็เลยหัวเราะก้าก ๆ ก่อนหันไปเก็บของ...” (Saengkrachang, 2013: 229-230)

“โชค” ตัวละครหลักอีกตัวหนึ่งในเรื่องนี้ ผู้เขียนสร้างให้โชคเป็นเด็กที่กำพร้าทั้งพ่อและแม่ จึงทำให้โชคมีลักษณะนิสัยเอาแต่ใจตนเอง เป็นตัวละครที่ไม่ค่อยพูดและยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โชคเป็นตัวแทนเด็กรุ่นใหม่ที่มีไม่สนใจสังคมรอบข้าง เขาอยู่กับพี่สาวที่คอนโดเดียวกับอาม่า รูปแบบการสื่อสารระหว่างโชค และ ขวัญ ผู้เป็นพี่สาว ที่ชอบโต้ตอบกันในเฟซบุ๊ก ทั้งที่สามารถโทรศัพท์พูดคุยกันได้ทันทีหรือพูดคุยกันเมื่อกลับมาพบกันที่คอนโดได้ เป็นสิ่งสะท้อนค่านิยมการสื่อสารของคนในปัจจุบันที่มักสื่อสารผ่านเทคโนโลยีที่ขาดการใช้สัมผัสอย่างการได้ยินเสียง การเผชิญหน้า ดังตัวอย่าง

“นี่โชค แกนี่เป็นอย่างที่ใครต่อใครเขาว่าจริง ๆ นะ เด็กรุ่นใหม่นี่ไม่เอาใคร เอาแต่ตัวเอง ทำอะไร ๆ ก็มีแต่พรีเซ้นต์ตัวเอง อวดตัวเอง มีแต่ตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เคยเห็นคนอื่น ๆ ที่อยู่ในสังคมเดียวกันเลย เล่นแต่เกมกับเฟซบุ๊ก ลองคิดดูนะ ถ้าพวกแกกับเพื่อน ๆ

ของแกเป็นแบบนี้กันหมด แล้วอนาคตของประเทศไทยจะอยู่ตรงไหน หา...” (Saengkrachang, 2013: 74)

เมื่อตัวละครสองตัวนี้มาพบกัน ด้วยลักษณะนิสัยพื้นฐานของตัวละครทั้งสอง จึงเกิดการปะทะคารมอารมณ์กันในช่วงแรก ทว่าเมื่อต่างได้เรียนรู้กันและกัน ได้เกื้อกูลกันด้วยสถานการณ์นำพาไป ตอนหลังอาม่าได้แสดงความอ่อนโยนและใส่ใจโชคมากขึ้น ใช้คำพูดที่น่าฟังและอ่อนหวานขึ้น ใช้เหตุผลแทนอารมณ์เพื่ออบรมโชค ในขณะเดียวกัน โชคก็ได้ปรับความคิดและพฤติกรรมจากที่เคยบ่นว่าอาม่าบนสถานะในเฟซบุ๊กของตนเอง เปลี่ยนไปเป็นความผูกพันและห่วงใยอาม่าเช่นเดียวกัน

อาม่าบนคอนโด เป็นวรรณกรรมเยาวชนที่แสดงถึงพัฒนาการด้านความคิดและพฤติกรรมของตัวละครที่มีวัยต่างกันสามารถเรียนรู้กันและกัน ช่องว่างของอาม่าและโชคจึงลดลง ต่างคนต่างรู้จักปรับทัศนคติ และเรียนรู้ที่วิถีชีวิตแบบ “มนุษย์สัมผัสมนุษย์”

จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนทั้ง 5 เรื่อง จะเห็นว่า ผู้เขียนนำเสนอตัวละครที่มีวัยแตกต่างกัน ทั้งลักษณะทางกายภาพ ความคิด พฤติกรรม ความสนใจ รวมไปถึงพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ ด้วยวัยของตัวละที่แตกต่างกัน ทำให้เห็นว่าตัวละครผู้สูงอายุผู้ผ่านโลกและเข้าใจชีวิต ทำหน้าที่แนะนำ สั่งสอน ให้ตัวละครเด็ก หรือตัวละครเยาวชน ให้มีทัศนคติที่ดี มีความคิดและพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. การตอบสนองสังคม

Bunkhachon (1999: 7) แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมออกเป็น 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมเป็นการสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่เสมอ

2. สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน เพราะนักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลต่อสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญาและการเมือง

3. วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม เนื่องจากนักเขียนสามารถมองสภาพความเป็นจริงด้วยทัศนะที่กว้างไกลกว่าคนทั่วไป ดังนั้นไม่เพียงนักเขียนจะเสนอภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบันได้อย่างคมชัด แต่นักเขียนยังคาดคะเนความเป็นไปได้ในสังคมอนาคตไว้ด้วย

ดังนั้น วรรณกรรมเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนความเป็นไปของสังคมและเป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ และสื่อสารออกมาจากความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนผ่านงานเขียนด้านวรรณกรรม โดยงานเขียนนั้นสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม

วรรณกรรมเยาวชนของชมัยภร แสงกระจ่าง เป็นงานเขียนที่สะท้อนปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในภาพกว้างและภาพลึก อย่างปัญหาสังคมและปัญหาครอบครัว โดยนำเรื่องใกล้ตัวมาเรียงร้อยด้วยภาษาวรรณศิลป์มีความสมจริงและอาศัยประสบการณ์ที่ได้สัมผัสผู้คนรอบข้าง ประกอบสร้างและเสริมแต่งจินตนาการให้ เรื่องน่าสนใจและชวนติดตาม สะท้อนความจริงของชีวิตผ่านมุมมองของตัวละคร บนพื้นฐานของการมองโลกในแง่ดีและแง่งาม วรรณกรรมแต่ละเรื่องจึงมักแฝงแนวคิดเชิงประจักษ์ให้ผู้อ่านได้เรียนรู้โลกอย่างเข้าใจ เป็นการตอบสนองสังคมในประเด็นต่อไปนี้

ชีวิตและธรรมะ

ชมัยภร แสงกระจ่าง เสนอแนวคิดเรื่องชีวิต วิถีแห่งความเป็นมนุษย์ และกำลังใจในการดำเนินชีวิต ผ่านวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง เด็กหญิงแห่งกลางคืน จากเรื่องราวการใช้ชีวิตของเด็กหญิงรำพึงซึ่งกำพร้าพ่อแม่เพราะพิษภัยของการค้ายาเสพติด แต่สามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมได้

แม้เด็กหญิงรำพึงเป็นเพียงเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสังคม แต่เธอกลับมองโลกด้วยหัวใจที่ใส่ซื่อบริสุทธิ์ ดังตัวอย่าง

“รู้ว่าเลอะแล้วลงไปคลานทำไมเล่า” เกษบ่นเพราะนึกออกแล้วว่าถึงอย่างไรตนเองก็จะต้องเป็นคนซักผ้าที่เปื้อนเหล่านี้

“คุยกับอุทัย”

“ใคร” เกษทำหน้าเลิ่กลั่ก “อุทัยไหน”

“อ้าว..” รำพึงยิ้ม อุทัยเทวีไงเล่า..เขามาอยู่บ้านยายนี่ด้วยนะ”

เกษมองตามมือชี้ เห็นคางคกหัวถลอกตัวเดิมที่กระโดดผลุบ ๆ ให้เกษโมโหหลายครั้งแล้ว กำลังกระโดดผลุบ ๆ ไปริมกำแพง

“คนอะไร..คุยกับคางคกก็ได้” เกษว่า

(Saengkrachang, 2005: 130)

รำพึงสร้างโลกใบเล็ก ๆ ขึ้นมาใหม่ให้น่าอยู่ โดยมีธรรมชาติและสัตว์ต่าง ๆ เป็นเพื่อนให้เธอได้พูดคุยหยอกล้อ ภายในหัวใจดวงน้อยของเธออาจเรียกหาความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ แต่จะมีใครสักกี่คนที่โชคดีเหมือนเธอที่มีคนใจดีเช่นคุณชวนชมโอบอุ้มและเลี้ยงดู ช่วยให้หลุดพ้นจากชะตากรรมอันโหดร้ายของสังคม

วรรณกรรมเยาวชนเรื่องขวัญสงฆ์ ปรากฏแนวคิดการน้อมนำหลักธรรมเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจและดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ผู้เขียนได้สอดแทรกหลักธรรมะและคำสอน โดยเฉพาะในเรื่อง สัจธรรมของชีวิตมนุษย์ไว้ตลอดทั้งเรื่อง ดังตัวอย่าง

“ขวัญสงฆ์ฟังน้ำตาไหลอยู่ในอก ตั้งแต่เป็นทารกอกระส่ำ อยากมีพ่อมีแม่แต่แสนซ้ำ มาวันนี้ยิ่งตอกย้ำฉ่ำใจ เจ้าย้อนคิดถึงดำเพื่อนเก่าแก่ มาวันนี้ทำงานแค่รับจ้างได้ เขาไม่มีพ่อแม่แต่ไหนไร มีชีวิตยากไร้ไม่เคยดี ยังยืนหยัดยืนทนอยู่บนทาง ยังต่อสู้ถากทางทุกทางที่ยังเลี้ยงตนเลี้ยงยายให้ชีวี เป็นหลานมีกตัญญูรู้คุณคน แล้วตัวเจ้าขวัญสงฆ์ของ “หลงตา” ยังคิดแสดงหาเหตุต้น ยิ่งคิดยิ่งรู้ยิ่งดูตน ยิ่งเห็นผลยิ่งเห็นเหตุอันเป็นมา “ผมจะบวชแทนคุณหลวงตาครับ” (Saengkrachang, 2009: 137)

จะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องธรรมะสอดแทรกแทรกอยู่ในเนื้อเรื่องแทบทุกตอน ทั้งสัจธรรมและกฎไตรลักษณ์ ซึ่งได้แก่ อนิจจังหรือความไม่เที่ยง ทุกขังหรือความเป็นทุกข์ และอนัตตาหรือความไม่ใช่ตัวตน ทำให้รู้ว่าโลกนี้ไม่มีสิ่งใดจีรังยั่งยืน มนุษย์จึงไม่ควรยึดติดกับวัตถุ หรือมุ่งแสวงหาเพียงความสุขทางวัตถุ เพราะแท้จริงแล้วชีวิตคือความทุกข์ ขึ้นอยู่กับว่าจะทุกข์มากหรือทุกข์น้อยเท่านั้นเอง

ขวัญสงฆ์ผ่านปัญหาชีวิตมาไม่น้อย ทว่าเขาสามารถผ่านพ้นอุปสรรคนานามาได้ด้วยการขัดเกลาหัวใจด้วยธรรมะและการอบรมบ่มนิสัยจากหลวงตา ขวัญสงฆ์จึงตั้งมั่นอยู่ในหลักพระธรรมแห่งพระพุทธศาสนา เป็นการสื่อสารกับผู้อ่านให้ตระหนักรู้และน้อมนำหลักธรรมะมาเป็นแนวทางดำเนินชีวิต เพื่อให้จิตใจสงบสุขอย่างรู้โลกและเข้าใจโลก

การใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี

เรื่องคุณปู่แว่นตาแตก เสนอแนวคิดเรื่องการใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยีว่า เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตคนในสังคมเป็นอย่างมาก จำเป็นต้องตามให้ทันและใช้เทคโนโลยีในทางที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังตัวอย่าง

คุณปู่ไปเรียนคอมพิวเตอร์อีกหลายครั้งจนใช้เครื่องได้คล่องแคล่วขึ้นมาก หลังจากท่องเว็บไซต์เป็น คุณปู่ก็ทำให้เด็ก ๆ ชั้นประถมศึกษาต้องประหลาดใจ เหตุเพราะคุณปู่ได้เข้าไปในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์โรงเรียนมานุษยวิทยาฟ้าใสและไปตอบคำถามสองสามคำถามเป็นภาษาอังกฤษ โดยลงชื่อว่า “khunpoo” (Saengkrachang, 2011: 27)

ผู้เขียนได้แทรกแนวคิดนี้ผ่านตัวละครสูงวัยผู้ที่ไม่เคยใช้เทคโนโลยีและไม่รู้จักสังคมออนไลน์ เพื่อจะได้ทันเหตุการณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่

เรื่องอาม่าบนคอนโด เสนอแนวคิดเรื่องการใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี ได้อย่างสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ในการใช้สื่อออนไลน์ควรมีสติและรู้จักความพอดี เพราะหากใช้สื่อเหล่านี้เพียงเพื่อความพึงพอใจของตนฝ่ายเดียวจนเกินพอดี อาจส่งผลกระทบทั้งตนเองและผู้อื่นได้

ผู้เขียนเสนอแนวคิดนี้ผ่านตัวละครที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่สนใจสิ่งใดนอกจากตนเอง และมีความมั่นใจในตนเองสูง ดังเช่นตัวละครโชค บันทึกเรื่องราวของอาม่าผู้สูงวัยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก จากนั้นเพื่อนของเด็กหนุ่มก็เขียนข้อความต่อว่าอาม่าในเชิงเสียหาย การกระทำเช่นนี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของอาม่าไปโดยสิ้นเชิง ดังตัวอย่าง

ผมกลับไปรายงานพี่ขวัญว่าอาม่าชอบอกชอบใจที่ได้ของกินเป็นของเยี่ยม ดูว่าพี่สบายใจขึ้น อีกสองวันต่อมาเราจึงโผล่ในเฟซบุ๊กพร้อมกัน แต่แล้วเราก็ต้องตกใจกันอีกรอบเมื่อที่หน้าเฟซบุ๊กของผมมีแต่คำด่าอาม่าเต็มไปหมด “ยายแก่เจ้าเล่ห์ หลอกให้เอาขนมไปเยี่ยม” “อาม่าจอมโหด แกเอาขนมไปขายในโรงพยาบาล” “อาม่าจอมงกขี้ขอ” “เราจะไม่ไปเยี่ยมแกอีก อิอิอิ” “แกขอตังเราด้วยล่ะ” “ร้ายจุงเบย” “ยัยแม่มดร้ายกาจ” แต่ก็มีบ้างที่พูดถึงแกอย่างเห็นใจ “อย่าไปโกรธแกเลย ก็เราไปเยี่ยมแกเองไม่ใช่หรือ” “คนแก่ก็เป็นแบบนี้แหละ แกขี้อ้อน” “ญาติแกไปไหนหว่า” ตามหาญาติให้แกหน่อย รวมทั้งถามหาผมเจ้าของบันทึกโลกของอาม่าว่า “นายโชคหายไปไหน”

พี่ขวัญบอกว่า “นี่แหละเป็นโลกออนไลน์ที่เปิดความเป็นส่วนตัวออกมากเกินไป เพราะฉะนั้นเราต้องระวัง” (Saengkrachang, 2013: 135)

จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีก็เปรียบเสมือนดาบสองคมมีทั้งประโยชน์และโทษ หากผู้ใช้รู้จักไตร่ตรองก่อนใช้หรือเลือกใช้อย่างเหมาะสม เทคโนโลยีเหล่านี้จะมีประโยชน์กับผู้ใช้อย่างแน่นอน

ความต่างระหว่างวัยและทัศนะการมองโลก

เรื่องอาม่าบนคอนโด แสดงให้เห็นการใช้ชีวิตในยุคของการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด ในปัจจุบัน ผู้คน การคมนาคม ค่านิยมการรับประทานอาหารและที่อยู่อาศัย ล้วนเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก แต่สังคมไทยเป็นสังคมที่มีทั้งคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ คนรุ่นเก่ามักไม่คุ้นชินกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ขณะที่คนรุ่นใหม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้น เนื่องด้วยเทคโนโลยีที่กลายเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับ การใช้ชีวิตและสนองตอบความต้องการต่าง ๆ ส่งผลให้คนรุ่นใหม่ไม่คุ้นชินหรืออาจไม่รู้จักความเป็นอยู่แบบ คนรุ่นเก่าเลยก็ว่าได้ ดังตัวอย่าง

“อาตี๋น้อย” แกเริ่มสาธยาย “ลื้อลู้มั้ย เลาม่ายล่ายอยู่คนเลียวในโลกนี้ ลื้อจะลู้จักแต่คอบคัวของลื้อม่ายล่าย ลื้อต้องลู้จักคงอื่ง ๆ ด้วย”

ผมจะไปรู้จักเขาได้ไง”

“ไอ้หยา..” แกร้อง ยืนเท้าสะเอวข้างหนึ่ง ถือไม้เท้าข้างหนึ่ง “ลื้ออยู่คองโดเลียวกัง ลื้อต้องรู้จักเขาสิ ลื้อต้องลู้จักสังเกกสังกาหาข้อมุงบ้าง เพราะเลาต้องอยู่กับคงอื่ง” (Saengkrachang, 2013: 165)

อาม่าเป็นตัวละครที่มีการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จะเห็นได้จากตอนที่อาม่าอยากเล่นเฟซบุ๊ก จึงให้โชคพาไปซื้อคอมพิวเตอร์และให้โชคช่วยสอนอาม่า ดังตัวอย่าง

“อาม่าจะเอาคอมพิวเตอร์มาทำไมกินไม่ได้นะอาม่า”

“ซี้ซั้วต่า ลื้ออย่ามาพูกเล่งนะ อั๊วพุกจิง” “โอ้ย” ผมร้องเสียงดัง

“คอมพิวเตอร์มันไม่ใช่ของสำหรับอาม่านะแล้วอาม่าจะใช้เป็นไปได้ไงหา”

อาม่ายืนยิ้ม ทำตาเจ้าเล่ห์เล็กน้อยบอกผมสั้น ๆ ว่า “ลื้อน่างแหละต้องสองอั๊ว”...”

(Saengkrachang, 2013: 175)

กลุ่มเด็กมัธยม (วัยรุ่น) ซึ่งเป็นตัวละครประกอบในเรื่อง รวมถึง โชค ที่เป็นตัวละครหลัก คือกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก กล่าวคือคนรุ่นใหม่เข้าถึงสื่อหรือเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วและใช้เวลาอยู่กับโลกออนไลน์มาก ทำให้เกิดระยะห่างกับผู้คนรอบข้าง ทั้งที่เป็นคนในครอบครัวและคนรู้จัก สวนทางกับผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจกับสิ่งรอบข้าง ช่างสังเกต เอาใจใส่คนรอบข้าง อาม่าบนคอนโด ได้แสดงภาพความต่างดังกล่าวผ่านตัวละคร โชค และ อาม่า ที่ผู้เขียนหยิบยกความเป็นจริงในสังคมมาเล่าผ่านตัวละครหลักทั้งสองได้อย่างลงตัว ทำให้ผู้อ่านไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดก็เข้าใจและเข้าถึงแก่นสารที่ผู้เขียนสื่อสารได้

ผู้เขียนได้สอดแทรกทัศนะการมองโลกของคนสองวัย ระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ได้อย่างกลมกลืนและแนบเนียนไว้ในเรื่อง คุณปู่แว่นตาแตก

ทัศนะการมองโลกของคนรุ่นเก่าย่อมมองเห็นความเปลี่ยนแปลงไปของสังคมยุคใหม่ ในยุคของโลกที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อเยาวชนและสังคมเป็นอย่างมาก และวัฒนธรรมของประเทศกำลังเลือนหายไป ด้วยผู้คนต่างหันไปสนใจวัตถุนิยม นอกจากนี้ ได้สอดแทรกการยอมรับความต่างระหว่างคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ด้วยการให้คนรุ่นเก่าปลูกจิตสำนึกแก่เด็กรุ่นใหม่มิให้หลงลืมวัฒนธรรมอันเป็นรากเหง้าของชาติบ้านเมือง ดังตัวอย่าง

“ธรรมชาติของมนุษย์ และเป็นธรรมดาของสังคม ที่พาพวกเรามาที่นี่ เพราะอยากให้เห็นสิ่งที่แตกต่างกันมาก ๆ เห็นมรดกของชาติที่สวยงาม อย่างที่เป็นสุนทรีย ศิลปะเจ้าฟ้า บางชิ้นก็ประดิษฐ์โดยเจ้านาย โดยชนชั้นสูง แล้วก็พามาที่ปางมะผ้านี่ มาให้เห็นโลงผีแมนที่ทำโดยฝีมือชาวบ้าน แต่เป็นมรดกตกทอดมานานจนตอบไม่ได้ว่าเป็นของสังคมใด ปู่ไม่อยากเห็นเราทุกคนเป็นเด็กเมือง มองเห็นแต่สิ่งสวยงามของเมือง ยกย่องแต่ของที่บอกกันมาว่าดี ครูบอกว่าดี ปู่บอกว่าดี ย่าบอกว่าดี แต่ปู่อยากให้เราได้เห็นของที่มีอยู่จริง เห็นด้วยตาของเรา วันข้างหน้าสิ่งที่เราเห็นนี้จะช่วยให้เราเข้าใจสังคมมากขึ้น ทุกวันนี้ เรามักจะไปรวมศูนย์กันที่กรุงเทพฯ ทำให้ประเทศไทยเป็นกรุงเทพ แต่ปู่กำลังจะทำให้พวกเราได้รู้ว่าไม่ว่าชนบทที่ไหนในอาณาจักรของแผ่นดินไทย ก็ล้วนเป็นความหมายของประเทศไทยเป็นแผ่นดินแม่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เราต้องรู้จัก” (Saengkrachang, 2011: 218)

ผู้เขียนสะท้อนทัศนะของการมองโลก โดยเน้นการปลูกฝังให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ประโยชน์และคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย และยังต้องการให้เยาวชนมีจิตสำนึก เกิดความรักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมมากขึ้น

การศึกษาและการเรียนรู้

ผู้เขียนสอดแทรกแนวคิดเรื่องความสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้ไว้ในเรื่อง คุณปู่แว่นตาโต คุณปู่แว่นตาแตก เกือบตลอดทั้งเรื่อง แนวคิดนี้นำเสนอผ่านตัวละครคุณปู่สูงวัยผู้เป็นศาสตราจารย์ ซึ่งพยายามสอนให้เด็ก ๆ เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย และขณะเดียวกันคุณปู่ก็เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีจากเด็ก ๆ เช่นกัน จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้สำคัญต่อคนทุกวัยเพราะการเรียนรู้คือประสบการณ์ชีวิต ดังตัวอย่าง

“นอกจากปู่จะบอกหนูเรื่องหนังสือ การเขียน การอ่านแล้ว ปู่พาใครมาสอนหนูอีกจำได้ไหม”

คุณปู่หันมาทางน้าดอกไม้และอาผู้ชายอีกสามคน

“อาโต้ง ให้ความรู้ด้านศิลปะที่ใช้ตามอง เป็นภาพวาด งานปั้น อาตู้ให้ความรู้ด้านดนตรีตะวันตก อาตะวันให้ความรู้ด้านดนตรีไทย ซึ่งต้องใช้หูฟัง น้าดอกไม้ให้ความรู้ด้านการละคร การแสดง ที่เป็นศูนย์รวมของศิลปะทุกแขนง ทุกคนล้วนให้ความรู้ในวิชาที่สมัยปัจจุบันเขาถือว่าเป็นวิชาดักดาน เป็นดักดานวิทยา แต่ปู่กลับต้องการให้พวกหนูรู้วิชาดักดานวิทยาเหล่านี้ เพราะวิชาเหล่านี้เป็นวิชาพื้นฐานของความเป็นมนุษย์” (Saengkrachang, 2001: 192)

จะเห็นว่าผู้เขียนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของตัวละครเด็ก โดยย้ำแนวคิดให้เด็กและเยาวชนเห็นประโยชน์และความสำคัญของศิลปะ ดนตรี ชีวิต และความเป็นมนุษย์

นอกจากนี้ผู้เขียนยังให้ความสำคัญกับการอ่านวรรณคดี ดังที่ตัวละครคุณปู่ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนประถมมานุษยวิทยาน้ำใส ส่งเสริมให้เด็กอ่านวรรณคดี เนื่องจากการอ่านจะทำให้เข้าใจชีวิตมนุษย์ และได้ประสบการณ์โดยทางอ้อม ดังตัวอย่าง

“จากวันที่เด็ก ๆ ได้อ่านอิเหนา คุณปู่ก็หยิบเอาวรรณคดีมาให้ภาพชีวิตอีกหลายเรื่อง เด็ก ๆ ชอบเป็นนักแสดงมาก และชอบร้องเพลงไปพร้อมกันด้วย ในขณะที่เรื่องของการอ่านมาเป็นอันดับสุดท้าย คุณปู่เห็นเด็ก ๆ ไม่สนใจการอ่านจึงต่อว่า

“ถ้าพวกหนูไม่อ่าน วันข้างหน้าหนูก็จะเป็นคนโง่”

“โอ...โอ...อะ” เด็กหลายคนร้องออกมาเป็นเสียงแบบนี้ คุณปู่ชะงักรู้สึกว่าตัวเองพูดแรงไป “การอ่านเป็นประสบการณ์ชีวิตที่เราจะได้มาทางอ้อม โดยไม่ต้องลงทุนไปเรียนรู้ด้วยชีวิตของเราเอง ถ้าเราอายุยืนถึงแปดสิบปีเราจะมีเวลาอยู่ในโลกนี้แค่เจ็ดกว่าชั่วโมง แล้วเรายังต้องทำอะไรต่อมิอะไรอีกมากมายในชีวิตประจำวัน เราจะเหลือเวลาเรียนรู้ชีวิตโดยประสบการณ์ตรงอีกไม่กี่ชั่วโมง ถ้าเราไม่เอาประสบการณ์ทางอ้อมจากการอ่านมาช่วยเราก็จะ...” คุณปู่ยังไม่ทันพูดว่าอะไร เสียงเด็กทั้งห้องตอบพร้อมกัน “โง่” (Saengkrachang, 2011: 36)

ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดเพื่อมุ่งให้ตัวละครตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้ โดยปลูกฝังให้เยาวชนเกิดความรักและสนใจในการศึกษาเล่าเรียน สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว การศึกษาจะสร้างเสริมและพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้และสติปัญญาพร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

วรรณกรรมเยาวชนที่เป็นกรณีศึกษาข้างต้น ล้วนเป็นกระบอกเสียงที่ตอบสนองสังคม ในประเด็นสำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่ ชีวิตและธรรมะ ความแตกต่างระหว่างวัยและทัศนะการมองโลก การใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี การศึกษาและการเรียนรู้ ผู้เขียนได้ส่งสารถึงผู้อ่านให้ซึมซับและรับทราบว่าท่ามกลางกระแสสังคมที่ขับเคลื่อนไปตามกาลเวลาบนโลกนี้มีมนุษย์ซึ่งต่างมีความหลากหลายอาศัยอยู่ร่วมกัน ผู้อ่าน ในฐานะที่เป็น ส่วนหนึ่งของสังคมพึงดำรงตนอย่างไรบนความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายดังกล่าว

บทสรุป

จากการวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชน 5 เรื่อง ของชมัยภร แสงกระจ่าง วรรณกรรม เยาวชนแต่ละเล่มมีเนื้อเรื่องที่สะท้อนปัญหาสังคม เช่น ปัญหาเด็กเร่ร่อนและเด็กกำพร้าที่ได้รับการเยียวยา และช่วยเหลือจากเรื่องเด็กหญิงแห่งกลางคืน และขวัญสงฆ์ และวรรณกรรมเยาวชนที่มีเนื้อเรื่องของคนสองวัยที่มีทัศนะต่างกัน และสามารถปรับตัวเรียนรู้กันและกันในที่สุด จากเรื่องอาม่าบนคอนโดและคุณปู่แว่นตาแตก

ด้านแนวคิดที่ปรากฏ พบแนวคิดหลัก 4 แนวคิด ได้แก่ ชีวิตและธรรมะ การใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี ความแตกต่างระหว่างวัยและ ทัศนะการมองโลก การศึกษาและการเรียนรู้ จะได้เห็นว่าแนวคิดที่ผู้เขียนให้ความสำคัญนั้นล้วนแล้วแต่เป็นแนวคิดที่เหมาะกับเยาวชนอย่างยิ่ง และยังช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจวิถีชีวิตและสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากวรรณกรรมเป็นกระจกสะท้อนสังคม ซึ่งการสะท้อนสังคมของวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนรวมถึงเหตุการณ์ในสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่

วรรณกรรมเยาวชนทั้ง 5 เรื่อง จึงได้กระตุ้นเตือนให้ผู้อ่านพิจารณาตนเอง พินิจสังคมใกล้ตัวและรู้เท่าทันกระแสสังคมที่ขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

References

Amphan, C. (2000). **Kanwikhro wannakamdek kon wairun praphet banthoengkhadi thi dairap rangwan nai ngansapdanangsuehaeng chat pi phoso 2538-2542.** (in Thai) [A critical study of fiction literature in the youth literature which obtained award in the bookfair in the year 1995-1999]. (Master's Thesis), Graduate School, Ramkhamheang University, Bangkok.

Bunkhachon, T. (1999). **nawaniyai kap sangkhom thai.** (in Thai) [A fiction and Thai Society]. Bangkok: Department of Arts, Chulalongkorn University.

Kongkanan, W. (1979). **Wannakhadisueksa.** (in Thai) [Drama Literature]. Bangkok: Thaiwatthanaphanit.

Manlikamat, K. (2009). **wannakhadiwichan.** (in Thai) [Literary Criticism]. Bangkok: Ramkhamheang University Press.

mat charat, T. (1996). **kan khian nangsue songsoem kan-an lae nangsue-an phoemtoem.** (in Thai) [Writing a book for reading promotion and a book for additional reading]. (2nd ed.). Bangkok: Love & live Place.

Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education.(2015). **kan prakuat nangsue diden** (in Thai) [An outstanding book Competition]. Retrieved from http://www.lib.obec.go.th/portal/node/5

Saengkrachang, C. (2005). **dekying haeng klangkhuen.** (in Thai) [A girl of night]. Bangkok: Bangkhombang.

Saengkrachang. C. (2001). **khunpu waentato.** (in Thai) [A big glassed grandpa]. Bangkok: Bangkhombang.

Saengkrachang. C. (2008). **khwan song.** (in Thai) [A morale of monk]. Bangkok: Bangkhombang.

Saengkrachang.C. (2011). **khunpu waenta taek.** (in Thai) [A cracked glassed grandpa]. Bangkok: Bangkhombang.

Saengkrachang.C. (2013). **a ma bon khondo.** (in Thai) [A grandma on Condo]. Bangkok: Bangkhombang.

The Royal Institute. (2011). **photchananukrom chabap ratchabanditta yasathan phoso 2554.** (in Thai) [The Royal Institute Dictionary A.D. 2011]. Bangkok: The Royal Institute.

เทพเจ้ากรีก-โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ

The deities of Greek-Roman and India related to the natural

ประทุมเพชร แซ่อ๋อง/ Pratumpet Sae Ong

Thai Language Program, Faculty of Education
Rajabhat Pibulsongkram University
Phitsanulok 65000, Thailand
Email: s.pratumpet@gmail.com

Received: January 24, 2019
Revised: February 25, 2019
Accepted: March 6, 2019

Abstract

The article 'The deities of Greek-Roman and India related to the natural' aimed to collect the deities of civilization of Greece-Roman and Indian deities who related to the natural, and to analyze for coincidence. The result showed that the Greece-Roman gods were Gaea, Uranus, Zeus, Oceanus, Poseidon, the gods of wind, Hestia, Prometheus, Hyperion, Phoebe, Apollo, Anthems, Helios, Selena, and Cyclopes. The Indian deities were Indra, Prithvi, Ganga, Saraswati, Vayu, Anila, Agni, Surya and Chandra. For the coincidence of Greece-Roman and Indian deities,the data revealed 8 groups: the great deity, land, wind, fire, river, sun, moon and the natural phenomenon.

Keyword: Deity, Greek-Roman, India

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “เทพเจ้ากรีก-โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารวบรวมเทพเจ้าของอารยธรรมกรีก-โรมันตามตำนานเทพปกรณัม และเทพเจ้าของอารยธรรมอินเดียที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับธรรมชาติ และเพื่อวิเคราะห์หาลักษณะที่ปรากฏร่วมกันของเทพเจ้าทั้งสองอารยธรรม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า เทพเจ้ากรีก-โรมันที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ได้แก่ พระนางกีอา เทพเจ้ายูเรนัส ซูส โอเชียนัส โพไซดอน เทพเจ้าแห่งลมทั้ง 4 ทิศ เฮสเทียโพรมิทิอุส เทพไฮเพอเรียน เทพธิดาฟีบี อะพอลโล เทพีอาร์ทีมิสฮิลีโอส เทพธิดาซีลินี และกลุ่มเทพอสูรไซคลอปส์ เทพเจ้าอินเดีย ได้แก่ พระอินทร์ พระแม่ธรณี แม่พระคงคา พระสรัสวดี พระพิรุณ พระวายุ พระเพลิง พระอาทิตย์ และพระจันทร์ จากการรวบรวมข้อมูลเทพเจ้าที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติปรากฏเทพเจ้า 8 กลุ่มที่มีลักษณะร่วมกัน ได้แก่ มหาเทพ เทพเจ้าแห่งดิน เทพเจ้าแห่งลม เทพเจ้าแห่งไฟ เพทเจ้าแห่งน้ำ สุริยะเทพ จันทราเทพ และเทพที่เกี่ยวข้องกันปรากฏการณ์ทางธรรมชาติด้านต่างๆ เช่น ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า เป็นต้น

คำสำคัญ: เทพเจ้า, กรีก-โรมัน, อินเดีย

บทนำ

เทพปกรณัม เป็นเรื่องเล่าที่มีมาแต่โบราณกล่าวครอบคลุมถึงทั้งโลก จักรวาล การสร้างโลก การกำเนิดของสรรพสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นข้ออธิบายว่าสรรพสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เรื่องเล่าของเทพปกรณัมนั้นเกิดจากการนำความรู้ ความคิดและจินตนาการมารวมกันเป็นเรื่องราว เกี่ยวข้องกับผู้อยู่เหนือธรรมชาติหรือเหนือมนุษย์ เป็นสิ่งที่มนุษย์ในอดีตใช้อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติและอำนาจของจักรวาล บทบาทของเทพปกรณัมนั้นเป็นตัวกำหนดความคิด ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับโลกและจักรวาล เช่น ภพภูมิต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และเทพเจ้า เป็นตัวกำหนดความเชื่ออันนำไปสู่พิธีกรรมหรือในบางกรณีตัวบทพิธีกรรมเองก็เป็นตัวกำหนดให้เกิดตำนานขึ้นมาอีกทางหนึ่ง อีกทั้งเทพปกรณัมยังเป็นตัวกำหนดควบคุมระบบสังคมในวัฒนธรรมและมาตรฐานทางศีลธรรมอีกด้วยเทพปกรณัมนั้นนับเป็นส่วนหนึ่งของตำนานปรัมปราที่ว่าด้วยการกำเนิดของสรรพสิ่ง มนุษย์นั้นสร้างเทพปกรณัมขึ้นมาเพื่อให้ผู้คนในสังคมมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นที่เคารพสักการบูชา ดังนั้นทั้งตำนานปรัมปราและเทพปกรณัมนั้นจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นเครื่องกำหนดความเป็นไปของสังคมและวัฒนธรรม

Prang WatthanaKun (2012: 99) ให้ความหมายของตำนานปรัมปราไว้ว่า “ตำนานปรัมปรา หมายถึง งานเขียนที่อธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ความเป็นมาของชนชั้นผู้นำ ลำดับชั้นและบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ ตลอดจนประเพณี พิธีกรรมและการประพฤติปฏิบัติต่างๆ ซึ่งเชื่อว่าเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงในอดีตกาลนานโพ้น”

ตำนานปรัมปราจึงนับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือที่ใช้อธิบายค้นหาคำตอบในเหตุการณ์ต่างๆ ให้แก่มนุษย์ ทั้งการกำเนิดมนุษย์ การเกิดลม ฝน ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ ซึ่งตำนานปรัมปรานั้นได้แฝงตัวอยู่ในทุก สังคมทั่วโลก แต่ละประเทศแต่ละชนชาติต่างก็มีตำนานที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้า วีรบุรุษ เฉพาะเป็นของตนเอง โดยจะแตกต่างกันออกไปตามอารยธรรม วัฒนธรรม สภาพสังคมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละชนชาติ แต่ละสังคม กลุ่มอารยธรรมที่มีอิทธิพลต่อความคิดและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน หากจำแนกตามกลุ่มอารยธรรมแล้วจะสามารถแบ่งกลุ่มอารยธรรมออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือกลุ่มอารยธรรมตะวันตก และอารยธรรมตะวันออก

กลุ่มอารยธรรมตะวันตก กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อซีกโลกฝั่งตะวันตกที่สำคัญ คือ กลุ่มอารยธรรมกรีก-โรมันตั้งอยู่บริเวณทะเลเมดิเตอร์เรเนียน กลุ่มอารยธรรมนี้มีอิทธิพลต่อแนวคิดทั้งทางปรัชญาและความเจริญต่างๆ ของตะวันตกทั้งหมด จนอาจกล่าวได้ว่า ความเจริญทางอารยธรรม รวมทั้งปรัชญาตะวันตกนั้นล้วนมีรากฐานมาจากอารยธรรมกรีกทั้งสิ้นMalai (2004: 9)กล่าวว่า “ชาวกรีกนับถือเทพเจ้าหลายองค์ มีทั้งเทพเจ้าบนสวรรค์ เทพเจ้าที่อาศัยบนพื้นดิน และเทพเจ้าที่อาศัยอยู่ใต้พื้นดิน ต่อมาภายหลังอารยธรรมกรีกเสื่อมอำนาจลง ชาวโรมันเรืองอำนาจขึ้นแทนที่ ชาวโรมันได้รับเอาความเชื่อเรื่องเทพเจ้าของชาวกรีก สืบต่อไป”

กลุ่มอารยธรรมตะวันออก นั้นมีกลุ่มอารยธรรมที่สำคัญอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอารยธรรมจีน และ อารยธรรมอินเดีย ในบทความนี้จะกล่าวถึงแต่เพียงอารยธรรมอินเดียเท่านั้น อารยธรรมอินเดีย นั้นเรียกอีกอย่างว่า อารยธรรมลุ่มน้ำสินธุ เรียกตัวเองว่าพวกอารยัน ตั้งอยู่บริเวณชมพูทวีป ครอบคลุมทั้งประเทศอินเดีย ปากีสถาน และอัฟกานิสถาน อารยธรรมกลุ่มนี้ถือเป็นต้นกำเนิดของศาสนาต่างๆ ทั้งศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ ศาสนาฮินดู เป็นต้น ซึ่งแนวคิดต่างๆ ของอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุนี้ภายหลังได้เผยแพร่ไปยังดินแดน

ต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลทางศาสนาและปรัชญาความเชื่อต่างๆ มาจากอินเดีย

เรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับทุกสังคมบนโลกนี้ Anumanrajadhon (Cited in Khammongkhun, 1998: 9) กล่าวถึงมูลเหตุของความเชื่อของมนุษย์ไว้ว่ามูลเหตุความเชื่อของมนุษย์นั้น เกิดจากความไม่รู้ ทำให้เกิดความกลัวและเกิดเป็นลัทธิความเชื่อขึ้น นักมานุษยวิทยา กล่าวว่า ความเชื่อดั้งเดิมของมนุษย์ก่อนที่จะคลี่คลายออกมาเป็นศาสนาต่างๆ นั้น แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกมนุษย์มีความเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ตามย่อมมีอะไรอย่างหนึ่งเป็นแรงอำนาจอยู่ในตัวของสิ่งนั้นเอง อาจให้คุณหรือโทษแก่มนุษย์เองก็ได้ คติความเชื่อนี้ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Animatism ในภาษาไทยใช้ชื่อว่า ความเชื่อ ความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ ระยะต่อมามนุษย์มีความเชื่อว่า คนตลอดจนสรรพสิ่งอื่นๆ ที่มีชีวิตหรือไม่มีก็ตาม ย่อมมีสิ่งหนึ่งที่เรามองไม่เห็นสิงตัวอยู่ในนั้น สิ่งนี้คือ ผี หรือ วิญญาณ ซึ่งพัวพันกันอยู่อย่างใกล้ชิดจนแยกออกจากกันได้ยาก ความเชื่อเช่นนี้ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Animism ในภาษาไทยใช้ชื่อว่า คติความเชื่อเรื่องผีสางเทวดา ความเชื่อนี้ไม่ได้มีปรากฏเฉพาะในมนุษย์ในสมัยเริ่มแรกเท่านั้น แม้แต่ในยุคปัจจุบันยังคงมีความเชื่อเช่นนี้สืบต่อมาไม่มากก็น้อยเช่นกัน

ความเชื่อส่วนใหญ่ของมนุษย์นั้นผูกพันกับธรรมชาติ เพราะมนุษย์เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติมากที่สุด หากมีปรากฏการณ์ทางธรรมชาติใดๆ เกิดขึ้นและเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่อาจหาสาเหตุได้ มนุษย์จึงสร้างเรื่องราวขึ้นมาเพื่อเป็นตัวอธิบายปรากฏการณ์เหล่านั้น ตำนานที่ว่าด้วยเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เหล่านั้นจึงมักมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับธรรมชาติ มนุษย์จึงถ่ายทอดเรื่องราวที่ว่าด้วยปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเหล่านั้นผ่านทางตำนาน โดยสร้างเทพเจ้า ขึ้นมาเพื่อให้ผู้คนเคารพในธรรมชาติ และไม่ทำลายธรรมชาติ

เทพเจ้ากรีก-โรมัน อินเดีย ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ มีหลายองค์ เช่น เทพพระอาทิตย์ พระจันทร์ ดิน แม่น้ำ มหาสมุทร ลม ไฟ พายุฝนฟ้าคะนอง การกำเนิด ความตาย กาลเวลา เป็นต้น ทุกสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมนุษย์ล้วนไม่สามารถหาคำอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด จึงสร้างตำนานขึ้นมาเพื่ออธิบายให้ชนรุ่นหลังได้รับรู้และเคารพในธรรมชาติ ประกอบกับตามธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย มั่นคง มนุษย์จึงสร้างตำนาน พร้อมทั้งเทพเจ้าเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อให้ตนเองมีสิ่งยึดเหนี่ยวและมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปกป้องคุ้มครองตนเองอยู่

บทความเรื่อง เทพเจ้ากรีก-โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาตินี้ ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเทพเจ้าที่ปรากฏในตำนานปรัมปราของกรีก-โรมัน และอินเดีย โดยพิจารณาจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับต้นกำเนิดของเทพเจ้าแต่ละองค์ เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานที่ว่า เรื่องราวของเทพปกรณัมในตำนานปรัมปรานั้นอาจเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชนชาติหนึ่งไปสู่อีกชนชาติหนึ่ง ด้วยเหตุเพราะเมื่อศึกษาถึงต้นกำเนิดของเทพเจ้าแต่ละองค์ จะพบลักษณะบางประการร่วมกัน เช่น มีต้นกำเนิดจากดิน คอยดูแลปกป้องผืนดิน กำเนิดจากแม่น้ำ ทำหน้าที่ดูแลรักษาสายน้ำ และเป็นที่เคารพบูชา เป็นต้น รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางส่วนของตำนานเพื่อให้เหมาะสมกับสังคมและอารยธรรมของตนเอง

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของเทพเจ้าในอารยธรรมกรีก โรมัน และอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของเทพเจ้ากรีก โรมัน และอินเดีย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ศึกษารวบรวมข้อมูลเทพเจ้าจากตำนานเทพปกรณัมกรีก-โรมัน และตำนานเทพเจ้าของอินเดียกรณีศึกษาเฉพาะเทพเจ้าที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับธรรมชาติโดยศึกษาจากหนังสือต่อไปนี้

Dictionary of Gods and Goodness (2004) โดย Michael Jordan
ตำนานเทพเจ้าและวีรบุรุษกรีก-โรมัน (2546) โดย ธนากิต
ตำนานกรีก-โรมัน (ฉบับสมบูรณ์) (2553) โดย มาลัย (จุฑารัตน์)
ตำนานเทพเจ้าและอสูร (2546) โดย ธนากิต
เทพเจ้าและสิ่งน่ารู้ (2547) โดย พระบาทสมเด็จมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

วิเคราะห์เพื่อหาลักษณะที่มีร่วมกันของเทพเจ้ากรีก-โรมัน และเทพเจ้าอินเดีย โดยใช้แนวคิดวรรณกรรมเปรียบเทียบและคติชนวิทยา

นำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์โดยจำแนกผลการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 นำเสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ของเทพเจ้าในอารยธรรมกรีก โรมัน และอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ ตอนที่ 2 เปรียบเทียบลักษณะของเทพเจ้ากรีก-โรมันและอินเดีย

ผลการศึกษา

1. เทพเจ้าของอารยธรรมกรีก-โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ

คติความเชื่อของมนุษย์ตามตำนานปรัมปราที่ว่าด้วยเทพปกรณัม ได้กล่าวไว้ว่าด้วยมนุษย์มีความผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติ มนุษย์จึงได้สร้างเทพเจ้าขึ้นเพื่อไว้เคารพและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เทพเจ้าที่สร้างขึ้นมานั้น จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษารวบรวมข้อมูลของเทพเจ้า 2อารยธรรมได้แก่ อารยธรรมกรีก-โรมัน ซึ่งถือเป็นตัวแทนของอารยธรรมทางซีกโลกฝั่งตะวันตกเนื่องด้วยถือเป็นต้นกำเนิดของอารยธรรมต่าง ๆ ของชาวตะวันตก และอารยธรรมตะวันออก ได้เลือกศึกษาอารยธรรมอินเดีย ที่เป็นอารยธรรมเก่าแก่โบราณของชาวตะวันออก อีกทั้งยังเป็นต้นกำเนิดของหลาย ๆ อารยธรรมในซีกโลกตะวันออกอีกด้วย

ชาวกรีก โรมัน ได้สร้างเทพเจ้าขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่เคารพบูชาของผู้คนในสังคม อีกทั้งยังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นต้นกำเนิดของวัฒนธรรมประเพณี เป็นตัวกำหนดความเป็นไปของผู้คนในสังคม และเป็นการสร้างกุศโลบายขึ้นมาอีกทางหนึ่งให้มนุษย์เคารพยำเกรงในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด อารยธรรมของชาวอินเดียหรือชาวอารยันดั้งเดิมก็เช่นกัน ชาวอารยันก็ได้สร้างเทพเจ้าขึ้นมาบนพื้นฐานของคติความเชื่อที่ว่ามนุษย์มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ เทพเจ้าที่สร้างขึ้นมาจึงเป็นเสมือนสิ่งสมมุติแทนการตอบคำถามปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการสร้างเทพเจ้านั้นเป็นการปลูกฝังให้มนุษย์เกิดความเคารพในธรรมชาติ ดังปรากฏตามตำนานเทพเจ้าของชาวอารยันว่าเทพเจ้าจะอยู่ในทุกสรรพสิ่ง เช่น ท้องฟ้า ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นต้น

1.1 เทพเจ้ากรีก-โรมัน

จากการศึกษา ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลเทพเจ้ากรีก-โรมัน ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยศึกษาจากต้นกำเนิดและหน้าที่ของเทพเจ้าแต่ละองค์ตามตำนานปรัมปรา สามารถจำแนกกลุ่มของเทพเจ้าออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ 1. เทพเจ้าแห่งท้องฟ้าและแผ่นดิน 2. มหาเทพ 3. มหาสมุทรและท้องทะเล 4. ลม 5.ไฟ 6. พระจันทร์ 7. พระอาทิตย์ และ 8. ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษารวบรวมเทพเจ้ากรีก-โรมัน ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติจากเอกสารดังนี้ 1.Dictionary of Gods and Goodness (2004) โดย Michael Jordan2.ตำนานเทพเจ้าและวีรบุรุษกรีก-โรมัน (2546) โดย ธนากิต และ 3.ตำนานกรีก-โรมัน (ฉบับสมบูรณ์) (2553) โดย มาลัย (จุฑารัตน์) ดังมีรายนามเทพเจ้ากรีก-โรมัน ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติปรากฏดังต่อไปนี้

1.1.1 เทพแห่งท้องฟ้าและแผ่นดิน

ตามตำนานกรีก-โรมันกล่าวว่า เทพเจ้าที่ทำหน้าที่ดูแลรักษา ปกป้องสรรพสิ่งทั้งปวงบนโลกมนุษย์นั้นเริ่มแรกมี 2 พระองค์ ได้แก่ พระนางกีอา และ เทพยูเรนัส พระนางกีอา หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เทพพระมารดา จอมมารดาของสรรพสิ่งทั้งปวง เป็นพระชายาของเทพยูเรนัส ผู้ปกครองท้องฟ้า หรือ สวรรค์ตามความเชื่อของชาวกรีก-โรมัน พระนางกีอาให้กำเนิดเทพบุตรและเทพธิดา ชุดแรกจำนวน 12 พระองค์ รวมเรียกว่า คณะไททัน (Titan) เทพเจ้าทั้ง 12 องค์นั้นมีร่างกายที่ใหญ่โต กอปรกับเทพยูเรนัสเกรงกลัวประวัติศาสตร์จะซ้ำรอยในครั้งที่ตนโค่นล้มอำนาจเทพบิดรดังนั้นเพื่อไม่ให้ลูกๆ ตั้งตนเป็นศัตรูกับตนจึงจับคณะเทพไททันลงไปขังไว้ในเหวลึกใต้บาดาล (Tartarus) ต่อมาพระนางกีอาก็ให้กำเนิดโอรสและธิดาชุดต่อมา แต่ก็ถูกเทพยูเรนัสจับโยนลงไปในทาร์ทะลัสทั้งสิ้น แต่เมื่อพระนางกีอาให้กำเนิดกลุ่มเทพอสูรไซคลอปส์ขึ้นมา เมื่อถูกโยนลงไปยังทาร์ทะลัส กลับทำให้มีแสงสว่างเกิดขึ้นยังใต้พิภพ ทำให้คณะโอรสและธิดาทั้งหลาย เกิดความกล้าและต้องการเป็นอิสระ ฝ่ายพระนางกีอาก็ไม่พอใจในสิ่งที่เทพยูเรนัสทำจึงยุให้ลูกๆ ยึดอำนาจบิดาเสีย โดยโอรสองค์เล็กเทพโครนัส ตอบรับและขึ้นมายึดอำนาจบิดาได้สำเร็จ

1.1.2 มหาเทพ

ตามตำนานกรีก-โรมัน ได้มีการยกย่องเทพเจ้าที่ทำหน้าที่ปกครองหมู่เทพ และสอดส่องดูแลความเป็นไปของมนุษย์โลก คือ ซูสหรือ จูปิเตอร์ ให้เป็นมหาเทพผู้ปกครองเทพทั้งปวง ได้รับการขนานนามว่าเทพเจ้าสายฟ้าเนื่องจากอาวุธประจำกายคือสายฟ้า มีพระชายาคือ พระนางเฮรา ประทับอยู่บนเทือกเขาโอลิมปัก ซูส เป็นบุตรของเทพโครนัสและพระนางรีอา ผู้ที่รอดพ้นจากการกลืนกินของบิดา (เทพโครนัส) ตามตำนานเล่าว่าเทพโครนัสเกรงกลัวคำสาปแช่งของเทพยูเรนัสที่ว่าลูกจะมายึดอำนาจเช่นครั้งที่ตนเผชิญ จึงกลืนกินลูกตัวเองเข้าไปเพื่อทำให้ไม่เกิดเหตุการณ์ซ้ำรอย แต่สุดท้ายซูสผู้เป็นโอรสองค์สุดท้ายที่รอดพ้นจากการกลืนกินเพราะกลอุบายของพระนางรีอาที่ให้เทพโครนัสกลืนก้อนหินลงไป

แทน เมื่อเติบใหญ่ซูสจึงกลับมายึดอำนาจพระบิดาได้สำเร็จ และตั้งตนขึ้นเป็นราชาแห่งเทพเจ้าทั้งหลาย ทำหน้าที่ปกครองสวรรค์ (ท้องฟ้า) และพิภพ

1.1.3 เทพแห่งมหาสมุทรและทะเล

ชาวกรีก-โรมัน เคารพนับถือเทพแห่งท้องทะเลและมหาสมุทร 2 องค์ คือ โอเซียนัส และ โพไซดอน ซึ่งทั้ง 2 องค์ ได้แบ่งหน้าที่กันดูแลและปกครองท้องทะเลและมหาสมุทรดังตำนานต่อไปนี้

โอเซียนัส หรือ เทพแห่งห้วงมหรรณพ หนึ่งในคณะเทพไททัน เมื่อหลบหนีออกจากทาร์ทะลัสและสู้ศึกได้สำเร็จ เทพโครนัสได้มอบหมายให้ปกครองมหาสมุทรและท้องทะเล โอเซียนัสเรืองอำนาจอยู่ในสมัยของเทพเจ้าโครนัส หลังจากเทพโครนัสถูกซูสยึดอำนาจมหาเทพซูสได้มอบหมายให้เทพโพไซดอนปกครองทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและแม่น้ำแทน แต่เหตุเพราะเทพโอเซียนัสเข้าร่วมกับกลุ่มอำนาจใหม่ จึงไม่ถูกเนรเทศออกจากที่เดิม และแบ่งอำนาจกับโพไซดอน โดยโอเซียนัสจะปกครองมหาสมุทรรอบนอกที่ไหลวนรอบโลก และได้รับการยกย่องเป็นผู้เฒ่าแห่งท้องทะเลและมหาสมุทรอันเป็นที่เคารพของผู้อื่น

โพไซดอน หรือ เนปจูน (ชื่อโรมัน) หนึ่งในคณะเทพแห่งโอลิมปัส เป็นพี่ชายของมหาเทพซูส ครอบครองทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและแม่น้ำทั้งปวง ภายหลังจากร่วมมือกับซูสทำสงครามกับคณะเทพไททันได้สำเร็จจึงได้แบ่งอำนาจการปกครองทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและแม่น้ำทั้งปวงมาจากโอเซียนัสผู้มีศักดิ์เป็นลุง เมื่อใดที่ทรงราชรถทองคำออกมาเที่ยวบนผิวน้ำ ท้องทะเลและคลื่นลมจะสงบ แต่เมื่อใดที่แกว่งตรีศูล ท้องทะเลก็จะปั่นป่วน

1.1.4 เทพเจ้าแห่งลมทั้ง 4

ในตำนานกรีก-โรมัน จะนับถือเทพเจ้าแห่งลมทั้ง 4 ทิศ ได้แก่ เทพเจ้าแห่งลมเหนือ ใต้ ตะวันออก และ ตะวันตก เทพทั้ง 4 องค์นั้นมีเทพธิดาอีออส (เทพีอุษาเทวี) เป็นพระมารดา มหาเทพทั้ง 4 ล้วนมีอิทธิฤทธิ์ที่ร้ายแรง ดังปรากฏในเหตุการณ์คราวที่มหาเทพซูส มีเทวบัญชาให้เทพแห่งลมทั้ง 4 พัดกระหน่ำจนเกิด “น้ำท่วมโลก” เดือดร้อนไปถึงดินแดนโอลิมปัส (ที่อยู่ของทวยเทพ) จึงจำเป็นจะต้องมีผู้คอยควบคุมและให้ทำหน้าที่เพียงครั้งละองค์เท่านั้น มิเช่นนั้นโลกจะเกิดความปั่นป่วน

1. โบเรียส (Boreas) เทพแห่งลมอุดร (เหนือ) เมื่อได้รับมอบหมาย จะพัดตัวอย่างรวดเร็วและทำให้เกิดอากาศหนาวเย็นรุนแรง ต้นไม้ล้มระเนระนาด และเกิดคลื่นสูงใหญ่ในทะเล

2. โนทัส (Notus) เทพแห่งลมทักษิณ (ใต้) เมื่อได้รับมอบหมาย จะบีบตัวลอดรูหน้าผา เป็นเทพแห่งลมที่มีความชื้นมากจนเกิดหยดน้ำที่หนวดของพระองค์ ซ้ำยังปล่อยให้หมอกปกคลุมไปทั่วพื้นดินและท้องทะเล

3. เซฟเฟอร์(Zephyt) เทพแห่งลมประจิม (ตะวันตก) พัดอ่อนกว่าเทพลมองค์อื่นๆ ยามเมื่อพัดจะนำพาก้อนเมฆไปด้วย ทำให้ท้องฟ้ายามเทพเซฟเฟอร์ทำหน้าที่ดูสดชื่นแจ่มใส

4. ยูรัส (Eurus) เทพแห่งลมบูรพา (ตะวันออก) เทพนี้จะไม่ค่อยมีผู้ใดเรียกใช้ และมีความสำคัญน้อยที่สุดในบรรดาเทพพี่น้องแห่งลมทั้ง 4

1.1.5 เทพแห่งไฟ

ชาวกรีก-โรมัน มีตำนานที่เล่าขานเกี่ยวกับเทพที่ทำหน้าที่ปกป้องรักษาไฟ และนำไฟที่แต่เดิมใช้กันแค่เฉพาะในหมู่เทพเจ้าลงมายังโลกมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์นั้นรู้จักใช้ไฟในการประกอบกิจวัตรประจำวัน นับว่าเป็นต้นกำเนิดของความเจริญทางอารยธรรมต่าง ๆ เทพทั้ง 2 องค์ ได้แก่ พระนางเฮสเทีย และ โพรมิทิอุส

ตามตำนานเล่าว่า พระนางเฮสเทีย เป็นพระธิดาองค์โตในเทพโครนัสกับพระนางรีอา และทรงเป็นเชษฐภคินีองค์ใหญ่สุดของมหาเทพซูส ทำหน้าที่ดูแลไฟศักดิ์สิทธิ์ภายในท้องพระโรง เทพธิดาเฮสเทียนั้นมีจิตใจอ่อนโยนและสุภาพ ประชาชนส่วนใหญ่จึงให้ความเคารพนับถือและยกย่องพระนางให้เป็นผู้ครองไฟ ที่ใช้บนโลกมนุษย์ โดยเฉพาะเตาผิงตามบ้านเรือนที่ชาวกรีก-โรมันนับถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้แล้วยังนับถือพระนางในฐานะเทวีผู้คุ้มครองชีวิตความผาสุกในบ้านอีกด้วย

โพรมีเทียส หรือ โพมิทิอุส นั้น เป็นหนึ่งในคณะเทพไททัน มีความเฉลียวฉลาดเป็นผู้ขโมยไฟจากเทพีแห่งเตาไฟ เทพเฮสเทีย ลงมายังโลกมนุษย์ ทำให้มนุษย์รู้จักใช้ไฟในการหุงหาอาหาร และใช้เป็นแสงสว่างในการสร้างอารยธรรมต่างๆ

1.1.6 เทพแห่งพระจันทร์

ตำนานปรัมปราของชาวกรีก-โรมัน ได้กล่าวถึงการกำเนิดเวลากลางวัน กลางคืน โดยอาศัยเรื่องเล่าเกี่ยวกับเทพเจ้า โดยเทพแห่งพระจันทร์จะเป็นผู้ให้กำเนิดเวลากลางคืน ได้แก่ เทพไฮเพอร์เรียน เทพีอาร์ทีมิส และเทพธิดาซีลินี ซึ่งเทพแห่งพระอาทิตย์และพระจันทร์จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังจะกล่าวถึงในตำนานของเทพแห่งพระอาทิตย์เป็นลำดับต่อไป

เทพไฮเพอร์เรียน หนึ่งในคณะเทพไททัน และพระชายาคือเทพธิดาฟีบี ได้รับมอบหมายจากเทพโครนัสให้ปกครองวิถีโคจรของดวงตะวันและดวงจันทร์ โดยเชื่อว่าเทพทั้งสองได้ผลัดกันขับรถส่องแสงสว่างในเวลากลางวันและกลางคืน

เทพีอาร์ทีมิส เป็นเทพฝาแฝดผู้พี่ของเทพอะพอลโล พระนางเป็นเทพีแห่งแสงจันทรา การล่าสัตว์ และเจ้าของสัตว์ป่าทั้งปวง พวกนายพรานต่างก็ให้ความเคารพนับถือเทพีอาร์ทีมิส เพราะแสงจันทร์จากพระนางได้เกื้อกูลต่อการเดินป่าและล่าสัตว์ในเวลากลางคืน

เทพธิดาซีลินี เป็นน้องสาวของเทพฮีลิโอส หลังจากที่สุริยเทพเสร็จสิ้นภารกิจและเข้าพักผ่อนในเวลากลางคืน พระนางจะขับม้าสีขาวประดุจน้ำนมจากฟากฟ้าฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตก เช่นนี้ในทุกๆ วัน

1.1.7 เทพแห่งพระอาทิตย์

ตามตำนานปรัมปราได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเวลากลางวัน และเวลากลางคืน ไว้ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในวิถีการโคจรของดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ ดังนั้นจึงเป็นข้อสังเกตได้ว่า ตำนานเกี่ยวกับพระอาทิตย์และพระจันทร์จะมีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

เทพบุตรอะพอลโล โอรสของมหาเทพซูสกับนางแลโตนา (นางแลโตนา เป็นธิดาของเทพไฮเพอร์เรียน กับ เทพธิดาฟีบี ผู้ควบคุมการโคจรของพระอาทิตย์และพระจันทร์) เป็นเทพฝาแฝดกับเทพีอาร์ทีมิส หรือ ไดอานา เทพอะพอลโลนั้นเป็นเทพที่ชาวกรีก-โรมันถือว่ามีรูปงามที่สุด และเป็นเทพแห่งดวงอาทิตย์เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการรักษาโรคให้แก่มนุษย์ เป็นเทพแห่งสัจวาจา เทพแห่งธรรมะและกฎหมาย

ฮิลีโอส เป็นพระอนุชาของเทพธิดาอีออส (เทพีแห่งรุ่งอรุณ) บางตำนานก็ว่าฮิลีโอส เป็นผู้ขับรถทรงของเทพอะพอลโล แต่บางตำนานก็ว่าฮิลีโอสนั้นคือเทพพระอาทิตย์ ดังตำนานที่กล่าวว่าพระองค์ คือ สุริยเทพ มีร่างกายที่สว่างสุกใส มีเพียงเทพเจ้าด้วยกันเท่านั้นที่จะสามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ มีรัศมีวงรอบเศียร และ รถทรงของพระองค์นั้นลุกแดงเหมือนดวงไฟ เทพฮีลีโอสนั้นจะควบม้าไฟทั้ง 4 ตัว เมื่อไปถึงของฟากฟ้าหรือวังทางทิศตะวันตก ธิดาทั้ง 5 (เรียกว่า ฮีเลียดส์) จะช่วยกันปลดม้าลงไปอาบน้ำในมหาสมุทรและนำขึ้นเรือกลับวังทางทิศตะวันออก เพื่อทำหน้าที่ในเช้าวันใหม่ เช่นนี้ตลอดนิรันดร์

1.1.8 เทพที่บันดาลให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ชาวกรีก-โรมันได้สร้างเทพเจ้าที่เป็นผู้กำหนดความเป็นไปของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติไว้ 3 องค์ ซึ่งเป็นคณะเทพที่เป็นพี่น้องกัน แต่ละองค์จะทำหน้าที่บันดาลให้เกิดฟ้าร้อง ฟ้าแลบ สายฟ้า เรียกรวมว่า กลุ่มเทพอสูรไซคลอปส์

กลุ่มเทพอสูรไซคลอปส์ เป็นบุตรของพระนางกีอากับเทพบิดายูเรนัส มีศักดิ์เป็นพระอนุชาของเทพโครนัส และเป็นพระปิตุลาของมหาเทพซูส ถือกำเนิดหลังจากคณะเทพไททัน มีลักษณะใหญ่โต และมีตาเพียงตาเดียวอยู่กลางหน้าผาก ทั้งสามนั้นเป็นช่างตีเหล็กที่เก่งกล้าและมีพละกำลังมหาศาล เมื่อตีเหล็กจึงทำให้เกิดประกายไฟจากค้อนใหญ่ แลบข้ามท้องฟ้าและสว่างไสว เทพบิดาจึงตัดสินใจนำเทพอสูรไซคลิปส์ลงไปยังทาร์ทะลัส เมื่อลงไปแล้วทำให้เกิดความสว่างไปทั่ว ทำให้คณะเทพไททันเกิดความกล้าที่จะออกจากที่คุมขัง กลุ่มเทพอสูรไซคลอปส์ประกอบด้วยเทพ 3 องค์ คือ 1.บรอนทีส (Brontes) เทพอสูรฟ้าร้อง หรือ ฟ้าลั่น 2.สเทโรฟิส (Steropes)เทพอสูรฟ้าแลบ 3.อาร์จีส (Arges) เทพอสูรแห่งสายฟ้าหรือแสงสว่าง

1.2 เทพเจ้าอินเดีย

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเทพเจ้าอินเดียที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยศึกษาจากต้นกำเนิดและการทำหน้าที่ของเทพเจ้าแต่ละองค์ตามตำนานปรัมปรา สามารถจำแนกกลุ่มของเทพเจ้าออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ 1. เทพเจ้าแผ่นดิน 2. มหาเทพ 3. น้ำ 4. ลม 5. ไฟ 6. พระจันทร์ และ 7. พระอาทิตย์

ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษารวบรวมเทพเจ้าอินเดีย ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติจากเอกสารดังนี้ 1. Dictionary of Gods and Goodness (2004) โดย Michael Jordan 2. ตำนานเทพเจ้าและอสูร (2546) โดย ธนากิต และ 3. เทพเจ้าและสิ่งน่ารู้ (2547) โดย พระบาทสมเด็จมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรากฏรายนามเทพเจ้าอินเดีย ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ดังต่อไปนี้

1.2.1 เทพเจ้าแห่งดิน

ประวัติของพระแม่ธรณีนั้นไม่เป็นที่ปรากฏแน่ชัด บางตำนานก็ว่า พระแม่ธรณีเป็นพระชายาในพระศิวะ มีโอรสองค์หนึ่ง คือ พระอังคาร บางตำนานก็ว่า พระแม่ธรณี เป็นพระชายาในพระนารายณ์ มีโอรส คือ พระอังคาร และตามคติพราหมณ์ กล่าวว่า พระแม่ธรณีนั้นเป็นพระชายาในพระธุรวะ หรือ ดาวเหนือ พระแม่ธรณีนั้น ตามคติความเชื่อของชาวฮินดูว่า เป็นเทพเจ้าแห่งแผ่นดิน ชาวฮินดูจะนับถือว่าแผ่นดินเป็นสิ่งค้ำจุนทุกสรรพสิ่งบนโลก และพระแม่ธรณีนั้นเป็นเสมือนพระมารดาผู้ให้กำเนิดหล่อเลี้ยงโลกและแผ่นดิน

1.2.2 มหาเทพ

พระอินทร์เกิดจากเทยาส (ฟ้า) กับ ปฤถวี (ดิน) และเป็นเชษฐาแห่งอัคนี มีอายุขัย 100 ปีสวรรค์ เมื่อครบกำหนดจะต้องละทิ้งทิพยสมบัติ ชาวอินเดียนับถือพระอินทร์เป็นพระเจ้าที่ยิ่งใหญ่กว่าเทพยดาทั้งหลาย และนับเป็นเทพเจ้าแห่งฟ้า (สวรรค์) มีหน้าที่บันดาลให้ฝนตกลงมายังโลกมนุษย์ ภายหลังจากการเกิดพระเจ้าทั้งสามพระองค์ตามคติพราหมณ์ลำดับชั้นของพระอินทร์ลดลงมาเป็นเทพชั้นรอง เป็นใหญ่อยู่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

1.2.3 เทพแห่งน้ำและสายน้ำ

แม่พระคงคา ธิดาแห่งท้าวหิมวัตและพระนางเมนกา มีน้องสาวนามว่าพระอุมาภควตี ตามคติความเชื่อของอินเดีย ว่ากันว่าพระองค์ทรงปลาใหญ่หรือจระเข้เป็นพาหนะ พระองค์เป็นเทวีผู้ให้กำเนิดสายน้ำคงคาตามความเชื่อของชาวอินเดีย และชาวฮินดูยังเชื่อว่าสายน้ำคงคานั้นสามารถชำระล้างบาปของตนได้นอกจากนี้แล้วบางตำนานก็ว่า พระองค์เกิดจากน้ำในกาต้มน้ำของพระพรหม และอีกตำนานกล่าวว่าพระองค์เกิดจากน้ำล้างเท้าที่เคารพของพระนารายณ์และพระพรหมเก็บน้ำนี้ไว้ในกาต้มน้ำของพระองค์

พระสรัสวดี เป็นพระมเหสีในพระพรหมธาดา ถือกำเนิดขึ้นจากการแบ่งส่วนของพระพรหม พราหมณ์นับถือพระสรัสวดีว่าเป็นเจ้าของปัญญาและวิทยาทั้งหมาย และเป็นผู้คิดค้นหนังสือเทวนาครี และเป็นเทพธิดาแห่งสายน้ำ ซึ่งเดิมที่ในมัชฌิมประเทศมีลำน้ำที่ชื่อสรัสวดี ในคัมภีร์พระเวทก็มีการกล่าวถึงแม่น้ำสรัสวดีมากกว่าแม่น้ำคงคา จึงเข้าใจได้ว่าในสมัยโบราณนั้นนับถือลำน้ำนี้มากกว่าพระแม่คงคา ตรงกับตำนานในมหาภารตะ ที่ถือว่าพระสรัสวดีเป็นผู้ให้กำเนิดน้ำอันบริสุทธิ์ สำหรับความชุ่มชื่น เพื่อความผาสุกและความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์รุกขชาติและสรรพสัตว์ พระสรัสวดีเป็นหญิงสาว กายมีสีขาวนวล ทรงอาภรณ์แก้วขาว (เพชร) มี 4 หัตถ์ หัตถ์หนึ่งถือพิณ อีกหัตถ์ถือดอกบัว อีกหัตถ์ถือถ้วยน้ำ และอีกหัตถ์ถือคัมภีร์

พระพิรุณ เป็นเทพเจ้าแห่งน้ำทั้งหลาย และเป็นผู้รักษาความสงบสุขของมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย มีมเหสีนามว่า วรุณี และพระสมุทร มีพระคงคาเทวี ลำน้ำ สระและพุทั้งหลายเป็นบริพาร

1.2.4 เทพเจ้าแห่งลม

พระวายุ หรือ พระพาย เทพเจ้าแห่งลม โอรสแห่งพระกสปะและนางอทิติ พระวายุนั้นเป็นหนึ่งในคณะเทพพระอาทิตย์ 8 พระองค์ ลักษณะเด่นของพระวายุ คือ มีรูปร่างงดงาม ทรงรถม้าเทียมสีแดง หัตถ์ถือธงสีขาวและบางครั้งก็เปลี่ยนเป็นแตรสำหรับเป่า

1.2.5 เทพเจ้าแห่งไฟ

กำเนิดของพระเพลิงนั้นมีหลายตำนานได้กล่าวไว้ บางตำนานกล่าวว่า พระเพลิงเป็นโอรสแห่งอากาศและปฤถวี บางก็ว่าเป็นโอรสแห่งพรหมมาธิราช (พระอภิมาณี) บางตำนานก็ว่า เป็นโอรสแห่งพระกัสปกับนางอทิติ จึงนับได้ว่าเป็นพระอาทิตย์ 1 ใน 8 องค์ อีกตำนานก็ว่าพระเพลิงนั้นเป็นองค์เดียวกันกับพระพฤหัสบดี ลักษณะของพระเพลิงนั้นระบุได้ในหนังสือ (อินเดียนวิสดอม) มีแสงสว่างรัศมี 7 แฉก กายเป็นสีทองคำ มี 3 เศียร 3 โอษฐ์ เกศาขาวกระจ่างโพลน มีคางและพระทนต์อันร้อนจัด เสวยสรรพสิ่งทั้งปวง มีเนตรนับพันอันฉายรัศมีกระจ่างจ้า ทรงรถทอง เทียมม้าแดง

1.2.6 เทพแห่งพระจันทร์

ตามตำราวิษณุปุราณะ ได้กล่าวไว้ว่า พระจันทร์ (พระโสมเทพ) เป็นโอรสของพระอมฤมุนีพรหมบุตร แต่เกิดจากการกวนน้ำอมฤตในมหาสมุทร พระจันทร์ได้กระทำพิธีราชสูยะที่มีบุญญาธิการมาก หลังจากกำเริบขึ้นได้ไปลักพานางดารา ซึ่งเป็นมเหสีแห่งพระพฤหัสบดี จนเกิดลุกลามกลายเป็นสงครามระหว่างเทพเจ้า ร้อนถึงพระพรหมธาดา เมื่อนางดาราไปขอร้อง พระพรหมธาดาจึงบังคับให้พระจันทร์นำนางดาราคืนให้แก่พระพฤหัสบดีเสีย แต่นางดารามีบุตรแห่งพระจันทร์ติดครรภ์อยู่ (ภายหลังกำเนิดออกมากเป็นพระพุธ) เมื่อพระพฤหัสบดีทราบเข้าก็พิโรธและเผานางดาราเสีย ฝ่ายพระจันทร์ พระสมุทรผู้เป็นบิดาโกรธพระโสมผู้เป็นโอรส จึงประกาศตัดรอน แต่พระลักษมีผู้เป็นภคินีได้ทูลขอให้ลดหย่อนโทษ และ วิงวอนขอต่อพระอิศวร ให้พระจันทร์กลับขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ โดยพระอิศวรได้นำพระจันทร์ผูกติดเหนือนลาตของพระองค์ แต่ภายหลังเมื่อพระพฤหัสบดีทราบเข้าก็เกิดความขุ่นเคือง ร้อนไปถึงพระพรหมธาดาต้องมาไกล่เกลี่ย ให้พระจันทร์อยู่นอกแดนสวรรค์และให้เป็นเจ้าแห่งดาวและพฤกษาชาติทั้งหลาย

1.2.7 เทพแห่งพระอาทิตย์

พระอาทิตย์ โอรสแห่งพระกัสปประชาบดีกับนางอทิติ ในไตรเพทกล่าวว่าพระอาทิตย์มีด้วยกัน 8 พระองค์ คือ วรุณาทิตย์ มิตราทิตย์อริยมาทิตย์ภคาทิตย์ องศาทิตย์อินทราทิตย์ธาตราทิตย์ และ สุริยาทิตย์ โดยพระสุริยาทิตย์นั้น พระชนนีไม่พาไปเฝ้าเทวดาจึงไม่ได้ไปอยู่บนเทวโลก ยังคงเที่ยวขับรถอยู่ระหว่างเทวโลกกับโลกมนุษย์ โดยมีสารถี คือ พระอรุณ

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะร่วมของเทพเจ้ากรีก โรมัน และอินเดีย

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเทพเจ้าของอารยธรรมกรีก-โรมันและอารยธรรมอินเดีย พบว่าเทพเจ้าแต่ละองค์ของทั้งกรีก-โรมัน และอินเดียจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาตินั้นมีลักษณะร่วมกันคือทำหน้าที่ปกปักษ์คุ้มครองธรรมชาติด้าน ต่าง ๆ ตามหน้าที่ของตน และเมื่อวิเคราะห์เทพเจ้าของทั้งสองกลุ่มอารยธรรมสามารถจัดกลุ่มเทพเจ้าที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันออกเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

ตาราง 1 จัดกลุ่มเทพเจ้าที่มีความสัมพันธ์ร่วมกัน

กลุ่มเทพเจ้าที่มีลักษณะร่วมกัน	เทพเจ้ากรีก-โรมัน	เทพเจ้าอินเดีย
1. มหาเทพ	ซูส	พระอินทร์
2. ดิน แผ่นดิน	พระนางกีอา	แม่พระธรณี
3. น้ำ มหาสมุทร ทะเล แม่น้ำ	โอเชียนัส, โพไซดอน	พระแม่คงคา, พระสรัสวดี พระพิรุณ
4. ลม	โบเรียส, โนทัส, เซฟเฟอร์ และ ยูรัส	พระวายุ
5. ไฟ	เฮสเทีย, โพรมิทิอุส	พระอัคนี
6. พระอาทิตย์ (สุริยเทพ)	อะพอลโล และ ฮีลิโอส ไฮเพอร์เรียน	พระอาทิตย์
7. พระจันทร์ (จันทรา)	อาร์ทีมิส, ซิลีนี เทพธิดาฟีบี	พระจันทร์ (โสมเทพ)
8. ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ	กลุ่มเทพอสูรไซคลอปส์ ฟ้าร้อง : บรอนทีส ฟ้าแลบ : สเทโรพิส ฟ้าผ่า : อาร์จีส	พระอินทร์ พระพิรุณ

มหาเทพ

มหาเทพของอารยธรรมกรีก-โรมัน คือ ซูส ส่วนอารยธรรมอินเดีย คือ พระอินทร์ มหาเทพทั้งสองมีลักษณะที่มีร่วมกัน คือ เป็นราชาแห่งท้องฟ้า (ตามความเชื่อแล้วท้องฟ้าจะหมายถึงสวรรค์ด้วย) เป็นผู้ปกครองเทพเจ้าทั้งหลายและสวรรค์ รวมทั้งปกครองมนุษย์ คอยดูความสงบสุขของโลกมนุษย์ ข้อแตกต่างของมหาเทพทั้งสองพระองค์ คือ ซูส นั้นเป็นมหาเทพได้จากการโค่นล้มอำนาจเก่า และตั้งตนขึ้นมาเป็นผู้ปกครองที่มีทั้งผู้ที่ยอมรับและผู้ที่ต่อต้าน

ดิน แผ่นดิน

เทพเจ้าที่มีความสัมพันธ์กับ ดิน และ แผ่นดิน ตามความเชื่อของกลุ่มอารยธรรมกรีก-โรมัน คือ พระนางกีอา ส่วนกลุ่มอารยธรรมอินเดีย คือ พระแม่ธรณี เทพทั้งสองมีลักษณะร่วมกัน คือ เป็นเทพผู้ปกครองแผ่นดิน และ เป็นผู้ให้กำเนิดสรรพสิ่ง รวมทั้งเทพทั้งสองยังได้การยอมรับนับถือเป็นเทพพระมารดาเช่นกัน

น้ำ : มหาสมุทร ทะเล แม่น้ำ

เทพเจ้าที่มีความสัมพันธ์กับน้ำตามความเชื่อของกลุ่มอารยธรรมกรีก-โรมัน คือ โอเซียนัส และ โพไซดอน ส่วนกลุ่มอารยธรรมอินเดีย คือ พระแม่คงคา พระสรัสวดี และพระพิรุณ ลักษณะร่วมกันของเทพเจ้าทั้ง 4 องค์ คือ เป็นเทพผู้ปกครองมหาสมุทร ท้องทะเล หรือ แม่น้ำ เช่นกัน ส่วนข้อแตกต่าง คือ โอเซียนัสและโพไซดอน นั้นสามารถทำให้ท้องทะเลปั่นป่วน เกิดคลื่นลม พายุได้ ส่วนเทพเจ้าของฝั่งอารยธรรมอินเดียนั้นจะเป็นไปในลักษณะของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรเคารพบูชา เป็นผู้รักษาและคุ้มครองน้ำ ชาวอินเดียจะมองว่าสายน้ำเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถชำระล้างบาปในจิตใจได้ รวมทั้งสายน้ำยังเป็นต้นกำเนิดของความอุดมสมบูรณ์แก่สังคมอีกด้วย

ลม

เทพเจ้าที่มีความสัมพันธ์กับ ลม ตามคติความเชื่อของกลุ่มอารยธรรมกรีก-โรมัน คือ เทพประจำลมทั้ง 4 องค์ ได้แก่ โบเรียสโนทัส เซฟเฟอร์ และยูรัส ส่วนเทพเจ้าของอารยธรรมอินเดีย คือ พระวายุ ข้อแตกต่างระหว่างเทพทั้งสองกลุ่มอารยธรรม คือ เทพเจ้าของทางฝั่งกรีก-โรมัน จะแบ่งออกเป็น 4 องค์ แต่ละองค์จะทำหน้าที่ประจำลมแต่ละทิศ และมีอิทธิฤทธิ์ที่ร้ายแรง จึงไม่สามารถอยู่โดยอิสระได้ จะต้องมีผู้คอยคุมไว้ จะทำหน้าที่ก็ต่อเมื่อ มหาเทพซูส มีรับสั่งให้ทำหน้าที่ ส่วนพระวายุนั้นจะทำหน้าที่ดูแลทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และในบางตำนานกล่าวว่าพระวายุทำหน้าที่คอยควบคุมเกวียนให้แก่พระอัคนีอีกด้วย

ไฟ

เทพเจ้าที่มีความสัมพันธ์กับ ไฟ ตามคติความเชื่อของกลุ่มอารยธรรมกรีก-โรมัน คือ เทพีเฮสเทีย และ โพมิทิอุส ส่วนเทพเจ้าแห่งไฟของอารยธรรมอินเดีย คือ พระเพลิง พระเพลิงนั้นมีหน้าที่ให้แสงสว่างมายังโลกมนุษย์ แต่ เทพีเฮสเทีย จะมีหน้าที่เป็นเทพรักษาไฟบนสวรรค์ ประทับอยู่หน้าเตาผิง ดังนั้นชาวกรีกจะนับถือว่า เตาผิงภายในบ้านเป็นสถาน

ที่ศักดิ์สิทธิ์เพราะเป็นไฟบนสวรรค์ ส่วน โพมิทิอุส เป็นเทพที่ขโมยไฟศักดิ์สิทธิ์ของเทพีเฮสเทีย มายังโลกมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีไฟในการหุงหาอาหาร และ มีแสงสว่างในการสร้างและพัฒนาอารยธรรม

พระอาทิตย์ (สุริยเทพ)

เทพเจ้าที่ชาวกรีกนับถือเป็นสุริยเทพนั้นมีอยู่ 2 องค์ คือ อะพอลโล และ ฮีลิโอส และมีเทพเจ้าที่ทำหน้าที่ควบคุมการโคจรของทั้งพระอาทิตย์และพระจันทร์ คือ ไฮเพอร์เรียน และ เทพธิดาฟีบี ส่วนเทพเจ้าที่ชาวอินเดียนับถือเป็นสุริเทพนั้นมีเพียงองค์เดียว แต่ตามตำนานแล้วมีถึง 8 องค์ สุริยเทพทั้งของกรีก และ อินเดีย ต่างก็ทรงพาหนะเพื่อไปทำหน้าที่ของตน โดยอะพอลโล และ ฮีลิออส นั้นจะทรงม้าไฟไปทางทิศตะวันออก และ ทิศตะวันตกเพื่อทำหน้าที่ในแต่ละวัน

พระจันทร์ (จันทรา)

เทพเจ้าที่ชาวกรีกนับถือเป็นเทพแห่งจันทรามี 2 องค์ คือ เทพีอาร์ทิมิส และเทพธิดาซิลีนิ เทพทั้งสองต่างก็มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสุริยเทพ (เป็นพี่น้องกัน) โดยเทพีทั้งสองจะทำหน้าที่สลับเปลี่ยนหมุนเวียนกับสุริยเทพในเวลากลางคืน ส่วนเทพเจ้าที่ชาวอินเดียนับถือเป็นเทพแห่งจันทรา คือ พระจันทร์ (ฤาโสมเทพ) พระจันทร์นั้นไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆ กับสุริยเทพอย่างเช่นเทพีแห่งจันทราของกรีก แต่มีความสัมพันธ์กับน้ำ (เป็นบุตรของพระสมุทร) และเป็นเพศชาย ซึ่งแตกต่างจากกรีกที่เป็นเพศหญิง และพระจันทร์นั้นถูกลงโทษให้อยู่นอกแดนสวรรค์เนื่องจากได้กระทำความผิดไว้

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ : ฝนตก ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า

เทพเจ้าที่ชาวกรีกนับถือเป็นเทพที่ทำให้เกิด ฟ้าร้อง ฟ้าแลบ ฟ้าผ่า นั้นมีลักษณะที่น่ากลัว รวมเรียกว่าเทพอสูรไซคลอปส์ ประกอบด้วยเทพอสูร 3 องค์ แต่ละองค์ ก็ทำหน้าที่ให้เกิด ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง และฟ้าลั่น (ผ่า) ในส่วนของตนเอง ส่วนเทพเจ้าที่ชาวอินเดียนับถือว่าเป็นผู้ทำให้เกิด ฝน ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า นั้นคือ พระอินทร์ แต่ก็มีเทพอีกองค์ที่ทำหน้าที่ทับซ้อนอยู่กับพระอินทร์ ก็คือ เทพปรรชันย์ ซึ่งมีหน้าที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ ฝนตก ฝนฟ้าคะนอง เช่นเดียวกันกับพระอินทร์

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเทพเจ้ากรีก โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ และการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อหาลักษณะร่วมกันของเทพเจ้าทั้งสองอารยธรรม ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปและอภิปรายผลดังต่อไปนี้

การศึกษาเทพเจ้าในอารยธรรมกรีก โรมันและอินเดียที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ สามารถจำแนกผลการศึกษาออกเป็นเป็น 1.อารยธรรมกรีก โรมัน และ 2.อารยธรรมอินเดีย โดยทั้งสองอารยธรรมสามารถจำแนกกลุ่มของเทพเจ้าตามความสัมพันธ์กับธรรมชาติออกได้เป็น 8 กลุ่ม เช่นเดียวกัน

เทพเจ้าในกลุ่มอารยธรรมกรีก โรมัน แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่
เทพเจ้าผู้ได้รับการขนานนามว่าเป็น มหาเทพ คือ ซูส
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับดิน หรือ แผ่นดิน คือ พระนางกีอา
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับน้ำ มหาสมุทร ทะเล แม่น้ำ คือ โอเชียนัสและโพไซดอน
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับลมคือ โบเรียสโนทัสเซฟเฟอร์ และยูรัส
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับไฟคือ เฮสเทีย และโพรมิทิอุส
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับพระอาทิตย์ (สุริยเทพ)คือ อะพอลโลฮีลิโอส และ ไฮเพอร์เรียน
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับพระจันทร์ (จันทรา) คือ อาร์ทีมิสซิลีนิและเทพธิดาฟีบี
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ คือ กลุ่มเทพอสูรไซคลอปส์
เทพเจ้าในกลุ่มอารยธรรมอินเดีย แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่
เทพเจ้าผู้ได้รับการขนานนามว่าเป็น มหาเทพคือ พระอินทร์
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับดิน หรือ แผ่นดิน คือแม่พระธรณี
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับน้ำ มหาสมุทร ทะเล แม่น้ำ คือพระแม่คงคาพระสรัสวดีและพระพิรุณ
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับลม คือพระวายุ
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับไฟ คือพระอัคนี
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับพระอาทิตย์ (สุริยเทพ) คือพระอาทิตย์
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับพระจันทร์ (จันทรา) คือพระจันทร์ (โสมเทพ)
เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ คือพระอินทร์ และพระพิรุณ

การศึกษาเปรียบเทียบเพื่อหาลักษณะของเทพเจ้ากรีก โรมัน และอินเดียที่มีร่วมกันเกี่ยวกับธรรมชาติ สามารถจำแนกออกเป็น 8 กลุ่ม ได้ดังนี้

มหาเทพ

ดิน แผ่นดิน

น้ำ มหาสมุทร ทะเล แม่น้ำ

ลม

ไฟ

พระอาทิตย์ (สุริยเทพ)

พระจันทร์ (จันทรา)

ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การกำเนิดของเทพเจ้าในอายธรรมต่าง ๆ นั้นมีพื้นฐานมาจากความเชื่อของมนุษย์ ที่ใกล้ชิดและมีความผูกพันกับธรรมชาติ มนุษย์จึงสร้างเทพเจ้าและตำนานขึ้นมาเพื่อให้ตนมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ และเคารพนับถือ จากคู่ความสัมพันธ์ของเทพปกรณัมกรีก-โรมัน และอินเดียนั้นอาจตั้งสมมุติฐานขึ้นมาได้ว่า เรื่องราวของเทพปกรณัมในตำนานปรัมปรานั้นอาจเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชนชาติหนึ่งไปสู่อีกชนชาติหนึ่ง เพราะมีลักษณะบางประการที่มีร่วมกัน และมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางส่วนของตำนานเพื่อให้เหมาะสมกับสังคมอารยธรรมของตนเอง แต่ก็ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าระหว่างอารยธรรมกรีก-โรมันกับอารยธรรมอินเดียอารยธรรมใดเกิดขึ้นก่อนกันและฝ่ายใดเป็นผู้หยิบยืมเรื่องเล่าหรือตำนานของอีกฝ่ายไป และมีการแพร่กระจายแบบใด ด้วยเพราะยังไม่มีหลักฐานที่สามารถยืนยันได้อย่างแน่นอนและชัดเจนเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ว่า เรื่องเล่า ตำนานเทพปกรณัมเหล่านั้น เป็นการถ่ายทอดตำนานจากชนชาติหนึ่งไปสู่อีกชนชาติหนึ่งหรือเป็นเพียงตำนานที่มีลักษณะร่วมกันเป็นสากล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพหุกำเนิดที่ worldfable (2011) ได้นำเสนอไว้ โดยทฤษฎีพหุกำเนิดจะเชื่อว่าการถ่ายทอดวรรณกรรมนั้นมีแหล่งกำเนิดหลายแหล่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่น แต่เหตุที่มีลักษณะร่วมกันก็เพราะวิวัฒนาการของมนุษย์ในทุกๆ สังคมที่ผ่านกระบวนการของวัฒนธรรมมาใกล้เคียงกัน โดยเป็นการผ่านชีวิตสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณีแบบดั้งเดิมแบบเดียวกันก่อนที่จะมีพัฒนาการต่อๆ มา หรือเป็นการแพร่กระจายอย่างทฤษฎีเอกกำเนิดที่เชื่อว่ามีต้นกำเนิดจากสังคมใดสังคมหนึ่งแล้วแพร่กระจายไปยังถิ่นอื่น ซึ่งแต่ละถิ่นที่ได้รับไปก็จะมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางส่วนไปให้ตรงกับอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของตนแต่ยังคงไว้ซึ่งแบบเรื่องที่คล้ายกัน

การเกิดตำนานปรัมปราความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า เทพปกรณัมขึ้นนั้น ก็เป็นเพราะความเชื่อส่วนใหญ่ของมนุษย์นั้นผูกพันกับธรรมชาติ ด้วยเหตุที่มนุษย์เป็นผู้อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เช่นนั้นแล้วเมื่อมีสิ่งใดเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อมนุษย์โดยที่ไม่อาจหาสาเหตุได้ จึงทำให้เกิดความหวาดกลัว วิตกกังวล ดังนั้นมนุษย์จึงสร้างค่านิยมขึ้นมา โดยผ่านทางตำนาน หรือ เรื่องเล่าขานต่างๆ เพื่อเป็นเกราะป้องกันความหวาดวิตกกังวลนั้นและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในระยะเริ่มแรกมนุษย์ดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติแวดล้อมรวมถึงปรากฏการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ไม่อาจเข้าใจได้ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร แตกต่างจากยุคปัจจุบันที่มีทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์มาเป็นข้อพิสูจน์ปรากฏการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ความมืด ความสว่าง เวลากลางวัน กลางคืน พายุฝนฟ้าคะนอง ฟ้าแลบ ฟ้าผ่า ภูเขา แม่น้ำ แผ่นดินไหว เป็นต้น ทำให้มนุษย์ในสมัยก่อนนั้นเกิดความหวาดวิตกและเชื่อว่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นก็เพราะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรืออำนาจลี้ลับเป็นผู้บันดาลให้เกิดขึ้น ดังนั้นมนุษย์จึงสร้างเทพเจ้าเทวดาภูตผี ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ต่างๆ ทั้งนี้ก็เพื่อจะอธิบายถึงการเกิดเหตุการณ์นั้นๆ รวมทั้งสร้างค่านิยมให้ผู้คนเคารพ ศรัทธาธรรมชาติ ระยะต่อมาเมื่อศาสนาเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมมากขึ้นเรื่องของความเชื่อทางศาสนานั้นหากพิจารณาแล้วจะพบว่าศาสนาถือกำเนิดขึ้นมาจากความหวาดเกรง ความต้องการความมั่นคงทางจิตใจและความสงสัยในปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวมนุษย์เช่นกัน ซึ่งความเชื่อทางศาสนานั้นถือเป็นความเชื่อที่พัฒนามาจากความเชื่อดั้งเดิมที่นับถือผี เมื่อศาสนาแพร่กระจายเข้าสู่สังคมอิทธิพลของศาสนาจึงผนวกเข้ากับความเชื่อดั้งเดิม ถือกำเนิดเป็นพิธีกรรมต่างๆ เช่น การบูชาเทวดา เทพเจ้าต่างๆ ควบคู่ไปกับพิธีกรรมทางศาสนา

References

Jordan, M. (2004).**The Dictionary of God and Goddess.** (2nd. ed). USA: Facts on File.

Khammongkhun, D. (1998). **Wikhro khwamchuea nai nawaniyai rueang ngao khong Rosalaren lae rueang matchuratholide.** (in Thai) [An analysis of belief in 'shadow' a novel of Rose Laren and the Holliday of god of death, a novel of Arun Rung] (Master's Thesis), Graudate School, NaresuanUniversity, Phitsanulok.

Prang WatthanaKun, S. (2011). **Wannakam thongthin priapthiap.** (in Thai) [A comparison of Local Literature]. Chiang Mai: Thai Language Program, Faculty of Humanities, Chiang Mai University.

King Vajiravudh. (2004). **Thepphachao lae sing naruphraratchaniphon ratchakanthi 6.** (in Thai) [God and untold things, royal work by the King Rama VI]. Bangkok: Sipanya.

Malai (Chutharat). (2004). **Tamnankrik-roman (chabap sombun).** (in Thai) [A legend of Greek-Roman (Completed Edition)]. Bangkok: Phimkham.

Thanakit. (2003). **Tamnan thepphachao lae wiraburut krik–roman.** (in Thai) [A legend of gods and heroes of Greek-Roman]. Bangkok: Piramit.

Worldfable. (2011, July 28). **Thritsadi kan phrae krachai nithan phuenban.** (in Thai) [A theory of transmission of local fable]. Retrieved from http://worldfable.wordpress.com/category

การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

A Registration of Antiquities for Establishment of Local Museum Learning Center with participation at WatIsanThamenchai, Lam Plai Mat District, Buri Ram Province

พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์[1]/ สันติภาพ ชารัมย์[2]/ ยุพาวดี อาจหาญ[3]/ พิมพ์ผกา ยอดนารี[4]
Phiphat Prasertsang[1]/ Santtiphap Charam[2]/ Pimpaka Yodnaree[3]/ Yupawadee Artharn[4]

[1-4]*Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences*
Buriram Rajabhat University
Buri Ram 31000, Thailand
Email: ngooleam@hotmail.com

Received: December 25, 2018
Revised: January 28, 2019
Accepted: February 4, 2019

Abstract

The study entitled 'A registration of antiquities to establish a Local Museum Learning Center with participation at WatIsanThamenchai, Lam Plai Mat District, Buri Ram Province'aimed at preparing the register of antiques and establishment of Local Museum Learning Center with Participation at WatIsanThamenchai, Lam Plai Mat, Buri Ram Province. The research found that there were many types of antique without classification or registration. The registration of antiques was divided into two types: 1) Ancient objects with total number of registered objects of 163, with the following 9 types: 69 wood carving Buddha images, 4 horny carving Buddha images, 23 bronzed

Buddha images, 1 stone carving Buddha Image, 1 resin molding Buddha image, 1 stucco molding Buddha image, 55 brass tray molding Buddha images. 4 palm leafmanuscriptbookcases, 5 clay pots; 2) Registration of palm leaf manuscript was considered as another type of antiquities that have the minutiae of registration, quite different from other types of antiquities, which needed to separate out the system and make a separate registration. The layout of the system consisted of a total of 144 batches with two types of ancient scripts: Tham-Isan Script and Thai-Khom Script which were classified into 9 categories as follows: Buddha's birth story, Abhidhamma, Local fable,-fruit of merit, virtuousfable, Pali scripture, chanting, SuttantaPitaka, and legend of Buddhism. In the establishment of a Local Museum Learning Center in WatIsanThamenchai, using a multi-purpose building. In exhibition of antique, objects had been categorized before the exhibition and arranged in the classification. The space in the first floor exhibition hall was wide and suitable for exhibitions of palm leaf manuscript, because the palm leaf manuscript that was classified was quite plenty, as it included elements related to the palm leaf manuscript to be exhibited together, for instance, a bookcase for the palm leaf manuscript, wrap for palm leaf manuscript, and antique box for palm leaf manuscript. The second floor consisted of a large hall and two small rooms. The research team used a small room as an exhibition room for ancient wooden Buddha image, because of the number of wooden Buddha image to be displayed took up less space; moreover, there were also 4 cabinets forwooden Buddha images.

Keywords: Registration of Antiquities, Establishment of Local Museum Learning, WatIsanThamenchai

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณ และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ทะเบียนวัตถุโบราณนั้นมีหลายประเภท หลายชนิด และยังไม่มีการจัดหมวดหมู่หรือการทำทะเบียนวัตถุโบราณอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การทำทะเบียนวัตถุโบราณแบ่งการจัดระบบเป็น 2 ประเภทคือ 1) วัตถุโบราณทั่วไป จำนวนของวัตถุที่ทำทะเบียนมีทั้งหมด 163 ชิ้น โดยแบ่งได้ 9 ประเภทดังต่อไปนี้ พระไม้แกะสลักมีจำนวน 69 องค์ เขาสัตว์แกะสลัก พระ จำนวน 4 ชิ้น พระโลหะสัมฤทธิ์ จำนวน 23 องค์ พระหินแกะสลักมีจำนวน 1 องค์ พระพุทธรูปหล่อเรซิ่น จำนวน 1 องค์ พระพุทธรูปหล่อปูน จำนวน 1 องค์ ถาดทองเหลือง จำนวน 55 ใบ ตู้เก็บคัมภีร์ใบลาน จำนวน 4 หลัง ไหดินเผา จำนวน 5 ลูก 2) การทำทะเบียนคัมภีร์ใบลาน คัมภีร์ใบลานเป็นถือเป็นวัตถุโบราณอีกประเภทหนึ่งที่มีรายละเอียดปลีกย่อยจึงจำเป็นต้องแยกออกมาจัดระบบและทำทะเบียน ใบลานที่จัดระบบมีทั้งหมด 144 ผูก จารด้วยอักษรโบราณ 2 ชนิดด้วยกัน คือ อักษรธรรมอีสาน และอักษรขอมไทย มีทั้งหมด 9 หมวด ดังต่อไปนี้ หมวดชาดก หมวดพระอภิธรรม หมวดนิยายนิทานพื้นบ้าน หมวดอานิสงส์ฉลอง หมวดนิยายธรรม หมวดคัมภีร์ภาษาบาลี หมวดบทสวดมนต์ หมวดพระสุตตันตปิฎก และหมวดตำนานพุทธศาสนา ในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย การจัดแสดงวัตถุโบราณได้มีจัดหมวดหมู่วัตถุก่อนการจัดแสดงและจัดวางแบบแยกประเภท พื้นที่ในการจัดแสดงนิทรรศการชั้นที่ 1 เป็นห้องโถงกว้าง เหมาะสำหรับจัดนิทรรศการคัมภีร์ใบลาน เนื่องจากคัมภีร์ใบลานที่จัดระบบแล้วนั้นมีเอกสารจำนวนมาก รวมไปถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์ใบลานที่ต้องจัดแสดงร่วมกัน เช่น ตู้พระธรรมสำหรับเก็บคัมภีร์ใบลาน ผ้าห่อคัมภีร์ใบลาน กล่องโบราณสำหรับเก็บคัมภีร์ใบลาน ชั้นที่ 2 มีห้องโถงกว้าง และมีห้องเล็กอีก 2 ห้อง คณะวิจัยได้ใช้ห้องเล็ก 1 ห้องเป็นห้องจัดแสดงนิทรรศการพระไม้โบราณ เนื่องจากจำนวนพระไม้ที่จะจัดแสดงนั้นใช้พื้นที่ไม่มากนัก อีกทั้งยังมีตู้สำหรับจัดแสดงนิทรรศการพระไม้อีก 4 ตู้

คำสำคัญ : การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณ,ศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น,วัดอิสาณทะเมนชัย

บทนำ

พิพิธภัณฑ์ คือหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร เป็นสถาบันถาวรในการรวบรวม สงวน รักษา ศึกษาวิจัย สื่อสาร และจัดแสดงนิทรรศการ ให้บริการแก่สังคมเพื่อการพัฒนา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการค้นคว้าการศึกษาและความเพลิดเพลิน โดยแสดงหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับมนุษย์และสภาพแวดล้อม สิ่งซึ่งสงวนรักษาและจัดแสดงนั้นไม่ใช่เป็นเพียงวัตถุ แต่ได้รวมถึงสิ่งที่มีชีวิตด้วยโดยรวมไปถึง สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยาน สถานที่สงวนสัตว์น้ำ และสถานที่อันจัดเป็นเขตสงวนอื่น ๆ รวมทั้งโบราณสถานและแหล่งอนุสรณ์สถาน ศูนย์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลอง ซึ่งหน้าที่หลักของพิพิธภัณฑ์คือการรวบรวมวัตถุ การศึกษาตรวจสอบวัตถุ การทำบันทึกหลักฐาน การสงวนรักษาวัตถุ การรักษาความปลอดภัย การจัดแสดงเผยแพร่องค์ความรู้ การศึกษาและการบริการสังคม โดยภารกิจหน้าที่ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดตั้งให้พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่ให้ความรู้และสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันมีค่าให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ (International Council of Museums, 1993: 3 - 4)

จากการพิจารณาถึงประวัติการก่อตัวพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในประเทศไทย พยายามที่จะสื่อให้เห็นถึงเงื่อนไข และบริบทบางประการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อเกิดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีอยู่ด้วยกันหลายรูปลักษณ์ ซึ่งไม่อาจที่จะแบ่งช่วงเวลาได้อย่างชัดเจน เนื่องจากมีการเหลื่อมซ้อนในเรื่องของเวลาอยู่มาก แต่ก็พยายามที่จะลำดับภาพให้เห็นหลักเขตเด่น ๆ ในเชิงโครงสร้างว่า ในห้วงเวลาประมาณหนึ่งศตวรรษที่ผ่านมานั้น “นโยบายของรัฐ” ผ่านหน่วยงานราชการและกลไกทางการต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจแก่การเก็บรวบรวมวัตถุสิ่งของในท้องถิ่น และสนับสนุนให้เกิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ อย่างเช่น พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้ ขึ้นตามหัวเมืองต่าง ๆ ในภูมิภาค และในระดับชุมชนในท้องถิ่น อย่างไรวัตถุประสงค์ของการนำเสนอก็เพื่อให้เป็นภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ระดับมหาภาค พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในความหมายที่เกี่ยวพันกับมิติของพื้นที่ ซึ่งหมายถึงพิพิธภัณฑ์ที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพฯ แล้ว มีประวัติย้อนไปในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยหัวเมืองมณฑลอยุธยาได้มีความเคลื่อนไหวในเรื่องพิพิธภัณฑสถาน

การรับรู้ความหมายและแนวคิดของพิพิธภัณฑ์ในยุคนั้น จึงเป็นเรื่องของการเก็บรวบรวมโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่เป็น “ของมีค่าและของแปลก” เพื่อนำมาจัดแสดง การจะก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ได้ต้องมี “ของ” ก่อน ซึ่งแหล่งที่มีของมีค่าหรือโบราณวัตถุมากที่สุดใน

ท้องถิ่นก็คือวัด เพราะวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนมาแต่อดีต พุทธศาสนิกชนไทยมักจะบริจาคของให้วัด วัดจึงเป็นที่รวมของศิลปวัตถุและโบราณวัตถุในท้องถิ่น สิ่งของเครื่องใช้ ศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น สมุหเทศาภิบาลจึงไปหาวัดสำคัญที่มีการเก็บสะสมของมีค่าไว้แล้วสนับสนุนให้จัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ อาทิ วัดพระปฐมเจดีย์ วัดพระธาตุหริภุญไชย เป็นต้น นอกจากนี้การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ในหัวเมืองต่าง ๆ อีกนัยหนึ่งเป็นเครื่องมือสนับสนุนความพยายามของผู้ปกครองไทย ที่ต้องการแสดงถึงการเป็นชาติที่มีอารยะในยุคที่กำลังเผชิญหน้ากับลัทธิจักรวรรดินิยม เมื่อส่วนกลางส่งต่อแนวคิดและวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์ผ่านผู้ปกครองในท้องถิ่นเข้ามายังวัดสำคัญ ๆ ที่มีของมีค่าสะสม การก่อตัวและแพร่กระจายของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในไทยในระยะแรกจึงเกิดขึ้นในวัด และได้แพร่ขยายต่อไปทั่วประเทศ

ผู้คนสามารถเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาของมนุษย์สมัยอดีตได้จากโบราณสถาน โบราณวัตถุและแหล่งโบราณคดีประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้เรายังสามารถเรียนรู้ถึงวิธีการดิ้นรนขวนขวายและปรับตัวของมนุษย์เพื่อการอยู่รอด เพื่อการดำรงสังคมให้คงอยู่จึงเป็นที่ยอมรับกันว่าโบราณสถาน โบราณวัตถุและแหล่งโบราณคดีนั้น ก็เปรียบได้เสมือนเป็นภาชนะที่บรรจุความรู้นานาประการอยู่มากมายนับไม่ถ้วน ซึ่งคนในปัจจุบัน สามารถลอกเลียนหรือประยุกต์เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไม่สิ้นสุด ด้วยเหตุนี้ โบราณวัตถุ โบราณสถานและแหล่งโบราณคดีจึงถูกจัดไว้เป็น “ทรัพยากรทางวัฒนธรรม” หรือ “ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม” หรือ “มรดกทางวัฒนธรรม” ของแต่ละชาติ

การพัฒนาองค์ความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรมและรูปแบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นแนวทางหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์วัตถุโบราณให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและช่วยยืดเวลาการเสื่อมสลายของวัตถุโบราณได้เป็นอย่างดี ตลอดจนพัฒนาความร่วมมือให้เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นนั้น ๆ ปัจจุบันความหมายและรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง มีความหลากหลายของเนื้อหา รูปแบบและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน โดยพิพิธภัณฑ์หลายแห่งของประเทศไทยทั้งภาครัฐและเอกชนได้พยายามจัดทำเพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับสภาพของบริบททางสังคม อีกทั้งกระแสของการสร้างชุมชนเข้มแข็งกำลังได้รับความสนใจเป็นอันมาก ซึ่งการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งนั้นคนในชุมชนต้องเข้าใจตัวเองและชุมชนให้ถ่องแท้เสียก่อน ดังนั้นการสนใจเรื่องราวของท้องถิ่นจึงเป็นจุดเริ่มของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและสามารถพัฒนาไปสู่ความเข้าใจ “ตัวตน หรืออัตลักษณ์ของท้องถิ่น” อันจะเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจเพื่อการดำรงอยู่และวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นบทบาทของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจึงทำหน้าที่เป็นทั้งกระบวนการ

ปลุกจิตสำนึกแห่งคุณค่าของท้องถิ่นและเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคุณค่าของท้องถิ่นสู่สาธารณชนปัจจุบันกระบวนการสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกำลังได้รับความสนใจจากสังคม พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจำนวนมากได้ถูกก่อตั้งขึ้นทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป รวมทั้งความต้องการที่จะก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นซึ่งเป็นแนวคิดที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

Suepwatthana, et. al. (2005 : 2) กล่าวว่า จากการสำรวจพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อปี 2548 ปรากฏว่ามีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นมาจำนวน 80 แห่ง จากการสำรวจในครั้งนั้นจึงทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดองค์ความรู้ในด้านการอนุรักษ์วัตถุไม่ให้เสื่อมสภาพ การจัดทำทะเบียนควบคุมวัตถุและการจัดแสดงวัตถุภายในพิพิธภัณฑ์ การจัดการคลังพิพิธภัณฑ์ การศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับการจัดแสดง การออกแบบการจัดแสดง ภายในพิพิธภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจ รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตลอดจนมรดกทางภูมิปัญญาที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน โดยชาวบ้านได้รวบรวมวัตถุโบราณมาไว้ที่วัดอิสาณทะเมนชัยหลายพันชิ้นด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น พระไม้แกะสลัก คัมภีร์ใบลาน เครื่องปั้นดินเผาประเภทหม้อ ไหและเครื่องประดับโบราณที่เป็นโลหะ ฯลฯ เป็นต้น แต่ทางวัดยังขาดทุนสนับสนุนรวมไปถึงบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางด้านการอนุรักษ์วัตถุโบราณ เพื่อที่จะทำการอนุรักษ์มรดกทางภูมิปัญญาเหล่านั้นให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจัดทำศูนย์การเรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัยต่อไป

ดังนั้นคณะวิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และมีพันธกิจหลักในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานในครั้งนี้ก็สอดคล้องกับปรัชญามหาวิทยาลัยที่ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงมีแนวคิดในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นภายใต้ชื่อโครงการวิจัย “การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมใน

วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์" ขึ้นเพื่อให้บริการวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ และใกล้เคียง โดยการให้คำปรึกษาตลอดทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ได้ทราบข้อมูลด้านวัตถุโบราณในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

2. ทำให้ได้รูปแบบการจัดการพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

2. เพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

1.1 หมู่บ้านทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

2. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียน ประชาชน พระภิกษุสงฆ์ ในหมู่บ้านทะเมนชัย และชุมชนใกล้เคียง

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุโบราณเพื่อจัดทำทะเบียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนบ้านทะเมนชัย

3.1.1 ที่ตั้งของชุมชนบ้านทะเมนชัย

3.1.2 ประวัติความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพ

3.1.3 การปกครอง

องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม

3.2 การทำทะเบียนวัตถุโบราณโดยการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเป็นศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย

3.2.1 การคัดแยกหมวดหมู่วัตถุโบราณ

3.2.2 การอนุรักษ์วัตถุโบราณตามหลักวิชาการในเบื้องต้น

3.2.3 การทำทะเบียนวัตถุโบราณ

3.3 การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย

การจัดแสดงนิทรรศการวัตถุโบราณ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยมีขั้นตอนดังนี้

ระยะก่อนทำวิจัย

1. จัดเวทีประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันกับชุมชน และกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในเบื้องต้นเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเขียนเค้าโครงการทำวิจัย

2. ทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ระยะการทำวิจัย

1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินโครงการ ต่อชุมชนและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องพร้อมรับฟังข้อเสนอแนะ

2. เก็บข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และบริบทชุมชนจากการจัดเวทีเสวนากับชาวบ้าน บันทึกการดำเนินกิจกรรม บทเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรม (ทุกกิจกรรม)

3. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำวัตถุโบราณ เพื่อเกิดสำนึกรักในชุมชนและมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง กลุ่มเป้าหมายหลักคือเยาวชนและชาวบ้านทะเมนชัยที่สนใจ จำนวน 60 คน

4. ศึกษาวัตถุโบราณที่มีภายในชุมชนทะเมนชัยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาและจัดหมวดหมู่วัตถุโบราณ

5. จัดเวทีวิเคราะห์แนวทางการจัดศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย

6. ทดลองปฏิบัติการ

6.1 จัดเวทีระดมความคิดเห็นในการจัดศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย

6.2 ปฏิบัติการร่วมกันตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากเวทีระดมความคิดเห็น เช่น

- การสร้างสำนึกรักษ์ทางมรดกทางวัฒนธรรม โดยอบรมให้ความรู้แด่ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ครูนักเรียน เกี่ยวกับวัตถุโบราณที่ปรากฏในศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น วัดอิสาณทะเมนชัย ความสำคัญและแนวทางในการสืบทอด

- สร้างสื่อการเรียนรู้ที่ง่ายต่อการเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุโบราณที่ปรากฏในศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น วัดอิสาณทะเมนชัย (การจัดนิทรรศการควบคู่กับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์”ในทุกกระบวนการขั้นตอนนั้นชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดสำนึกรักในชุมชนและมรดกทางวัฒนธรรมของตนเองไม่ว่าจะเป็นการจัดเวทีเสวนาขนาดย่อมกับผู้นำชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และค้นหาองค์ความรู้ที่ปรากฏในชุมชนแต่ขาดการบันทึกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ตลอดจนการสืบแสวงหาที่มาของวัตถุโบราณที่มีอยู่ภายในวัดอิสาณทะเมนชัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพื้นที่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านอิสาณทะเมนชัย โดยวัตถุโบราณนั้นมีหลายประเภท หลายชนิด ยังไม่มีการจัดหมวดหมู่หรือการทำทะเบียนวัตถุโบราณอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หลังจากทางคณะวิจัยได้ดำเนินการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณแล้ว ก็จะนำวัตถุเหล่านั้นมาจัดแสดงเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

วัดอิสาณทะเมนชัย ตามรูปแบบที่ทางชุมชนต้องการและง่ายต่อการเข้าถึงและศึกษาข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณวัดอีสาณทะเมนชัย

ในการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณอีสาณทะเมนชัย คณะวิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนที่วางไว้ในขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัย โดยทุกกระบวนการขั้นตอนนั้นชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมเพื่อจะตอบวัตถุประสงค์การทำวิจัยและเห็นความต้องการของชุมอย่างแท้จริง ในกระบวนการขั้นตอนที่ดำเนินการวิจัยยังเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้คนในชุมชนเกิดสำนึกรักและตระหนักรู้ในมรดกทางวัฒนธรรมของตนโดยมีกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณวัดอิสาณทะเมนชัยดังต่อไปนี้

1.1 ประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชนปราชญ์ชาวบ้านเรื่องแนวทางการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณวัดอิสาณทะเมนชัย สรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 บริบททางสังคมวัฒนธรรมของบ้านทะเมนชัยนั้น เป็นชุมชนโบราณโดยมีหลักฐานอ้างอิงจากคูน้ำคันดินโบราณล้อมรอบบ้านทะเมนชัย และหลุมขุดค้นทางโบราณคดีเมื่อหลายสิบปีก่อนหน้านี้ ตลอดจนมีวัตถุโบราณที่ผู้คนนำมาถวายไว้ที่วัดอิสาณทะเมนชัย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องปั้นดินเผาโบราณประเภทไหที่ชาวบ้านขุดพบโดยบังเอิญในที่นาของตน ซึ่งแสดงถึงอารยธรรมเครื่องใช้ของผู้คนในอดีต รวมไปถึงพระพุทธรูปไม้แกะสลัก คัมภีร์ใบลาน เครื่องใช้ของคนโบราณ เป็นต้น

1.1.2 จำนวนของวัตถุโบราณมีจำนวนมากที่จัดเก็บไม่ถูกต้องตามหลัก ไม่สามารถทราบถึงจำนวนและประเภทของวัตถุโบราณที่แน่ชัด ดังนั้นในกลุ่มเสวนาจึงมีแนวคิดให้ทางคณะวิจัยดำเนินงานด้านวัตถุโบราณในเบื้องต้น เนื่องจากถูกจัดเก็บในลักษณะที่ไม่ถูกต้องทำให้ตัววัตถุถูกทำลายจากสิ่งรอบข้างไม่ว่าจะเป็นจากสัตว์ แมลง และอุณหภูมิ เป็นต้น ทางคณะวิจัยจึงได้ให้แนวทางหนุนเสริมในการดำเนินงานด้านวัตถุโบราณคือ ควรให้เร่งดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัตถุโบราณโดยการทำทะเบียนวัตถุโบราณโดยชุมชนจะต้องมีส่วนร่วม ศักยภาพชุมชนที่จะสามารถพัฒนาต่อยอดได้ก็คือ ตัวแทนชุมชนที่เป็นเด็กนักเรียนให้เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ อนึ่งเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกรักในชุมชนและนำไปสู่กระบวนการการทำให้เกิดการห่วงแหนเรียนรู้อย่างยั่งยืนในมรดกทางวัฒนธรรมของตน ตลอดจนให้ปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้รู้ร่วมทำงานกับคณะวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของวัตถุโบราณแต่ละชิ้น

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ภาพที่ 1 - 2 เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านเรื่องแนวทางการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณวัดอีสาณทะเมนชัย

การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณในการวิจัยครั้งนี้คณะวิจัยได้ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงได้มีกิจกรรมคือ อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำทะเบียนวัตถุโบราณอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ตัวแทนในชุมชนมีส่วนร่วมในครั้งนี้คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านทะเมนชัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จำนวน 16 คน มาร่วมเป็นคณะทำงานในการทำทะเบียนวัตถุโบราณ การทำทะเบียนวัตถุโบราณให้ถูกต้องตามหลักวิชาการนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ดังนั้นก่อนที่นักเรียนจะลงมือปฏิบัติจริงจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์และทำทะเบียนวัตถุโบราณที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยกิจกรรมก็คือการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำทะเบียนวัตถุโบราณ

ภาพที่ 3 *ภาพที่ 4*

ภาพที่ 3–4 วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับความสำคัญของวัตถุโบราณ

1.2 การทำทะเบียนวัตถุโบราณในวัดอิสาณทะเมนชัย

การทำทะเบียนวัตถุโบราณ การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณวัดอิสาณทะเมนชัยนั้นได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในชุมชนที่ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการทำทะเบียนวัตถุโบราณและคณะวิจัย ทำให้ทราบถึงจำนวน ประเภท ข้อมูลของวัตถุโบราณที่ทำการลงทะเบียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนดำเนินงานด้านการจัดแสดงตลอดจนนำไปสู่กระบวนการขั้นตอนในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ซึ่งผลการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณมีดังต่อไปนี้ การทำทะเบียนวัตถุโบราณพบ2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.2.1 วัตถุโบราณทั่วไป จำนวนของของวัตถุที่ทำทะเบียนมีทั้งหมด 163 ชิ้น โดยแบ่งได้ 9 ประเภทดังต่อไปนี้ พระไม้แกะสลักมี จำนวน 69 องค์ เขาสัตว์แกะสลักพระ จำนวน 4 ชิ้น พระโลหะสัมฤทธิ์ จำนวน 23 องค์ พระหินแกะสลัก จำนวน 1 องค์ พระพุทธรูปหล่อเรซิ่น จำนวน 1 องค์ พระพุทธรูปหล่อปูน จำนวน 1 องค์ถาดทองเหลือง จำนวน 55 ใบ ตู้เก็บคัมภีร์ใบลาน จำนวน 4 หลังไหดินเผา จำนวน 5 ลูก

ภาพที่ 5 พระไม้แกะสลัก

ภาพที่ 6 ไหดินเผาโบราณ

ภาพที่ 7 ตู้เก็บคัมภีร์ใบลาน

ภาพที่ 8 เขาสัตว์แกะสลักพระ

ภาพที่ 9 ถาดทองเหลือง

ภาพที่ 10 พระโลหะสัมฤทธิ์

1.2.2 การทำทะเบียนคัมภีร์ใบลาน คัมภีร์ใบลานเป็นถือเป็นวัตถุโบราณอีกประเภทหนึ่งที่มีรายละเอียดปลีกย่อยในการทำทะเบียนค่อนข้างจะแตกต่างกับวัตถุโบราณชนิดอื่น จึงจำเป็นต้องแยกออกมาจัดระบบและทำทะเบียนต่างหาก คัมภีร์ใบลานที่จัดระบบมีทั้งหมด 144 ผูก จารด้วยอักษรโบราณ 2 ชนิดด้วยกัน คืออักษรธรรมอีสานและอักษรขอมไทยมีทั้งหมด 9 หมวด ดังต่อไปนี้หมวดชาดก หมวดพระอภิธรรม หมวดนิยายนิทานพื้นบ้าน หมวดอานิสงส์ฉลอง หมวดนิยายธรรม หมวดคัมภีร์ภาษาบาลี หมวดบทสวดมนต์ หมวดพระสุตตันตปิฎก และหมวดตำนานพุทธศาสนา

ภาพที่ 11 การจัดระบบคัมภีร์ใบลาน **ภาพที่ 12** คัมภีร์ใบลานหลังจากการจัดระบบ

2. การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย

การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย เป็นการสร้างองค์ความรู้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้ปรากฏเป็นรูปธรรมสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือนวัตกรรมที่คอยสร้างความรักความหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านทะเมนชัย กระบวนการขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัยมีดังต่อไปนี้

2.1 ประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชนเรื่องแนวทางการจัดทำการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณ คณะวิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนขั้นตอนต่อไป คือ การนำเอาวัตถุโบราณที่ทำการลงทะเบียนแล้วนั้นมาจัดแสดงในศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด

อิสาณทะเมนชัย การประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชนเรื่องแนวการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ในเบื้องต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อสรุปความต้องการของชุมชน และระดมความคิดเรื่องการนำเอาวัตถุโบราณที่จัดทำทะเบียนแล้วนั้นมาจัดแสดง กระบวนการขั้นตอนนี้ดำเนินด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างลุ่มลึก โดยทางคณะวิจัยได้เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบกลุ่มกับผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน

2.2 การศึกษาเพื่อหารูปแบบในการจัดแสดงวัตถุโบราณที่ศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ส่วนนี้เป็นการศึกษาหารูปแบบการจัดแสดงวัตถุโดยใช้ข้อมูลจากการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของชุมชนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผลการสนทนากลุ่มครั้งนี้ สรุปได้ว่า

2.2.1 รูปแบบของการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย สรุปรูปแบบคือ ฝ่ายชาวบ้านในชุมชนทะเมนชัย สามารถจะเข้ามาช่วยเหลืองานได้โดยเป็นลักษณะงานที่สามารถลงแรงร่วมกันทำ หรืองานที่ตนสามารถช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นลูกมือช่วยทำงาน เช่น งานด้านการทำความสะอาด งานด้านรักษาความปลอดภัย งานด้านการเป็นผู้เฝ้าพิพิธภัณฑ์ งานต้อนรับคณะผู้มาเข้าชม และการนำชม งานด้านการจัดเตรียมด้านต่าง ๆ ได้แก่ เตรียมอาหาร และสถานที่ เป็นต้น

2.2.2 รูปแบบการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอีสาณทะเมนชัย การจัดแสดง (Exhibition) วัตถุโบราณ สรุปได้ว่าชุมชนเห็นควรว่า ต้องมีปรับปรุงการจัดแสดงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะแนวทางของการปรับปรุงดังนี้ ในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอีสาณทะเมนชัย ทางชุมชนต้องการที่จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ ฯ ภายในวัดอิสาณทะเมนชัย โดยใช้อาคารเอนกประสงค์ซึ่งเดิมนั้นใช้เป็นห้องสมุดวัตถุโบราณที่ใช้จัดแสดงนั้นทางชุมชนเห็นควรให้นำวัตถุโบราณที่ทำทะเบียนแล้วนั้นนำมาจัดแสดงทุกประเภท แต่จะเน้นไปที่พระพุทธรูปไม้แกะสลักและคัมภีร์ใบลาน โดยการจัดแสดงนั้นจะต้องมีป้ายแสดงข้อมูลบรรยายให้ความรู้

2.2.3 การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัยตามความต้องการของชุมชน การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ซึ่งมีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

การจัดแสดงวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย จากความต้องการของชุมชนด้านการจัดแสดง (Exhibition) วัตถุโบราณ คณะวิจัยได้ประชุมวางแผนการทำงานโดยยึดความต้องการของชุมชนเป็นหลักในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งการจัดแสดงนิทรรศการนั้นประกอบไปด้วยตัววัตถุที่ได้ทำการลงทะเบียนแล้ว และองค์ความรู้ก็คือป้ายข้อมูลบรรยายให้ความรู้ แบ่งการจัดแสดงได้ดังต่อไปนี้

โซน A ชั้นที่ 1 นิทรรศการเกี่ยวกับคัมภีร์ใบลาน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) จัดแสดงเกี่ยวกับตัววัตถุ คัมภีร์ใบลานที่จัดระบบและห่อผ้าใหม่แล้วจำนวน 144 ผูก ผ้าห่อคัมภีร์ใบลาน และตู้พระธรรมเก็บคัมภีร์ใบลานโบราณ 2) องค์ความรู้ที่นำมาจัดแสดง โดยใช้สื่อป้ายแสดงนิทรรศการ ประกอบไปด้วยวิวัฒนาการอักษรโบราณ การแพร่กระจายของตัวอักษรโบราณ ประวัติความเป็นมาและลักษณะตัวอักษรโบราณ

ภาพที่ 13 จัดเก็บคัมภีร์ใบลานไว้ในตู้เตรียมจัดแสดง

ภาพที่ 14 โปสเตอร์องค์ความรู้ที่นำมาจัดแสดง

โซน B ชั้นที่ 2 นิทรรศการพระโบราณ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) จัดแสดงเกี่ยวกับตัววัตถุ ประกอบไปด้วย พระไม้แกะสลัก เขาสัตว์แกะสลักพระ พระโลหะสัมฤทธิ์ พระหินแกะสลัก 2) องค์ความรู้ที่นำมาจัดแสดง โดยใช้สื่อป้ายแสดงนิทรรศการ ประกอบไปด้วยประวัติความเป็นมาในการสร้างพระไม้ อานิสงส์ในการสร้างพระไม้ สุนทรียภาพพื้นถิ่นพุทธศิลป์พื้นบ้าน

ภาพที่ 15 *ภาพที่ 16*

ภาพที่ 15 – 16 ตัวอย่างโปสเตอร์องค์ความรู้ที่นำมาจัดแสดงนิทรรศการพระไม้

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อ จัดทำทะเบียนวัตถุโบราณในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในวัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ผลที่ได้รับนั้นสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครบถ้วน กล่าวคือ ในการลงพื้นที่ทำวิจัยในครั้งนี้สามารถสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชนผ่านกระบวนการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณโดยชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการขั้นตอน ผลที่ได้รับที่เป็นรูปธรรมจากการวิจัยครั้งนี้คือ ชุมชนบ้านอิสาณทะเมนชัยได้อนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมประเภทวัตถุโบราณ โดยการจัดระบบและทำทะเบียนวัตถุโบราณที่ปรากฏอยู่ในวัดอิสาณทะเมนชัยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และนำวัตถุโบราณเหล่านั้นมาจัดแสดงเป็นศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ในทุกกระบวนการขั้นตอนที่คณะวิจัยได้ลงพื้นที่ ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยทางคณะวิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ในที่นี้ก็คือมรดกทางวัฒนธรรมประเภทวัตถุโบราณ เพื่อชุมชนจะได้เกิดความตระหนักรู้ หวงแหนมรดกทางภูมิปัญญา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยมีวัตถุโบราณเป็นสื่อกลางในการสร้างความร่วมมือของชุมชนให้เกิดความรักความหวงในมรดกทางวัฒนธรรมของตน โดยทางชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุโบราณทุกขั้นตอนเพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูบูรณาการมรดกทางวัฒนธรรมของตน งานวิจัยนี้มีลักษณะร่วมและต่างไปจากงานวิจัยที่นักวิชาการได้ดำเนินงานอยู่หลายประเด็นด้วยกัน โดยคณะวิจัยจะอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญน่าสนใจ เริ่มจากอภิปรายประเด็นที่มีลักษณะร่วมดังต่อไปนี้

การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย เป็นการสร้างองค์ความรู้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้ปรากฏเป็นรูปธรรมสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือนวัตกรรมที่สร้างความรักความหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านทะเมนชัย ดังนั้นการสนใจเรื่องราวของท้องถิ่นจึงเป็นจุดเริ่มของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและสามารถพัฒนาไปสู่ความเข้าใจ “อัตลักษณ์ของท้องถิ่น” อันจะเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจเพื่อการดำรงอยู่และวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นบทบาทของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจึงทำหน้าที่เป็นทั้งกระบวนการปลุกจิตสำนึกแห่งคุณค่าของท้องถิ่นและเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคุณค่าของท้องถิ่นสู่สาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Atsawanuphap (1989)ได้เสนอแนะไว้ว่า เนื้อ หาที่ควรจัดในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ควรเน้นวิถีทางการ

ดำเนินชีวิตและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังชาวบ้านในท้องถิ่นให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน รู้จักการรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไป

รูปแบบของการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ภาคประชาชนควรต้องมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการบริหารจัดการ เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย เป็นความรับผิดชอบของเจ้าอาวาสและคณะกรรมการวัด ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย นอกจากจะช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการเงินเล็ก ๆ น้อย ๆ และแรงงานเป็นบางโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phionim (2004 :7) พบว่า วัดกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ชาวบ้านถือว่าวัดเป็นสมบัติส่วนรวมของชุมชน เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องสละแรงงานและกำลังทรัพย์เพื่อช่วยดูแลซ่อมแซมวัดให้อยู่ในสภาพดี คอยดูแลทุกข์สุข จัดสวัสดิการให้แก่พระเณร วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมสังคม การเมืองและการพักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้าน Nuamthong (1995) ได้ศึกษาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจังหวัดอ่างทอง พบว่า ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของพิพิธภัณฑ์พื้น บ้าน และต้องการให้มีการจัดตั้งอย่างยิ่ง เพราะเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาในด้านต่างๆ ด้านการให้ความร่วมมือ ส่วนใหญ่จะช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์ และแนะนำแหล่งบุคคลที่จะบริจาควัตถุสิ่งของเพื่อการจัดแสดง ด้านการบริหาร การดำเนินการ เห็นว่า ควรเป็นรูปคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากประชาชนให้ความสนใจในด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกันเป็นแกนนำในการจัดตั้ง โดยมีอิสระในการบริหาร ดำเนินการแบบเอกชน เนื้อหาการจัดแสดงจะต้องแสดงถึงเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนโดยการมีส่วนร่วม โดยรูปแบบที่จะนำมาจัดตั้งนั้นได้จากการประชุมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเพื่อหารูปแบบในการจัดแสดงวัตถุโบราณที่ศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ซึ่งกระบวนการขั้นตอนทั้งหมดมากจากความต้องการของชุมชนตั้งแต่กระบวนการระดมความคิดผ่านเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการลงมือทำผ่านกิจกรรมของโครงการวิจัย จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนและตกผลึกออกมาเป็นการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดอิสาณทะเมนชัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwan,et. al. (2003) กล่าวว่า การให้ประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมนั้นต้องเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งรวมถึงการริเริ่มตัดสินใจดำเนินการและการตัดสินใจปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากรการบริหารและประสานความช่วยเหลือ

การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประโยชน์ทางด้านสังคม หรือประโยชน์ส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการซึ่งถือได้ว่าคนที่จะบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของท้องถิ่นได้ดีที่สุดนั่นก็คือคนในท้องถิ่นนั่นเอง

นอกจากประเด็นลักษณะร่วม งานวิจัยนี้ยังปรากฏลักษณะที่ต่างออกไป มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

การจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณ ในการวิจัยครั้งนี้คณะวิจัยได้ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการได้ลงมือปฏิบัติจริงทุกกระบวนการขั้นตอนเกี่ยวกับการอนุรักษ์และทำทะเบียนวัตถุโบราณ ทำให้งานวิจัยนี้มีความต่างออกไปในกระบวนการกิจกรรมดังต่อไปนี้

การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำทะเบียนวัตถุโบราณ เป็นการดำเนินตามมติในที่ประชุมในเรื่องของการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณ โดยจะต้องมีตัวแทนในชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งตัวแทนในครั้งนี้คือนักเรียนโรงเรียนบ้านทะเมนชัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จำนวน 16 คน มาร่วมเป็นคณะทำงานในการทำทะเบียนวัตถุโบราณ ในเบื้องต้นนั้นนักเรียนที่เป็นตัวแทนของชุมชนจะต้องผ่านกระบวนการอบรมเกี่ยวกับการทำทะเบียนวัตถุโบราณ เนื้อหาการอบรมประกอบไปด้วย หลักการอนุรักษ์วัตถุโบราณเบื้องต้นและการทำทะเบียนวัตถุโบราณ ในการอบรมนักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติจริงโดยมีคณะวิจัยคอยควบคุมดูแล

การจัดระบบเอกสารใบลานวัดอิสาณทะเมนชัย เอกสารใบลานหรือคัมภีร์ใบลานเป็นถือเป็นวัตถุโบราณอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก และรายละเอียดปลีกย่อยในการทำทะเบียนค่อนข้างจะแตกต่างกับวัตถุโบราณชนิดอื่น จึงจำเป็นต้องแยกออกมาจัดระบบและทำทะเบียนต่างหาก ทางคณะวิจัยจึงได้ระดมความคิดจนตกผลึกออกมาเป็นรูปแบบการจัดระบบและทำทะเบียนเอกสารใบลาน ซึ่งกระบวนการนี้มีชาวบ้านและนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดระบบเอกสารใบลานโดยมีคณะวิจัยควบคุมดูแลทุกขั้นตอนในการจัดระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ควรมีวิทยากรประจำพิพิธภัณฑ์เพราะจะได้มีผู้บรรยายให้ความรู้และข้อมูลภายในพิพิธภัณฑ์ได้ทุกเวลา ทำให้พิพิธภัณฑ์มีชีวิตชีวา และน่าเข้าชมยิ่งขึ้น การดำเนินงานควรคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานพิพิธภัณฑ์

1.2 ข้อมูลชั้นต้นที่ได้จากการวิจัยทำให้ทราบว่าวัตถุโบราณมีกี่ประเภท อะไรบ้าง เมื่อได้ข้อมูลแล้วทางชุมชนสามารถจัดกระทำ ต่อยอดข้อมูลเหล่านั้นเพื่อสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

1.3 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ควรจัดหางบประมาณประจำปี เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง และเกิดการเคลื่อนไหว โดยมีชุมชนมีบทบาทที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดปัจจัยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และควรเข้ามามีบทบาทในด้านของการบริหารจัดการให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณมาจากงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณส่วนท้องถิ่น หรือเงินบริจาคจากเอกชน

1.4 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่ด้านการทำทะเบียนวัตถุโบราณที่ปรากฏในชุมชน ทั้งการจัดทำทะเบียนวัตถุโบราณตามหลักวิชาการตลอดจนนำวัตถุและข้อมูลเหล่านั้นไปจัดนิทรรศการเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโดยทุกกระบวนการขั้นตอนชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จากผลการวิจัยควรให้วัดอิสาณทะเมนชัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชุมชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อต่อยอดไปยังชุมชนอื่นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย และสนับสนุนให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพราะนอกจากจะทำให้ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่เลือนหายไป ยังช่วยให้เกิดการสานต่อภูมิปัญญาสู่เยาวชนรุ่นต่อไปได้

2.2 ควรมีการศึกษาต่อยอดพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม โดยจะต้องมีความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเหล่านี้ให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

References

Atsawanuphap, A. (1989). **Kannamsanoe rupbaep phiphitthaphan thongthin nai phaktawan-ok chiangnuea.** (in Thai) [An exhibition of model of local museum in the northeastern region] (Master's Thesis), Graduate School, Chulalongkorn University, Bangkok.

Phionim, M. (1981). **rai-ngan kanwichai rueang laksana khrongsang thang sangkhom khong chumchon lae khwam samphan korani sueksa bantalingchan, ban danlanhoi lae banmueangkao Amphoe Mueang Changwat Sukhothai.** (in Thai) [Report on characteristics of social structure of community and relation of wat and community: a case study of Ban Talingchan, Ban Danlanhoi and Ban Mueang Kao, Mueang district, Sokhothai province]. Nakhonprathom: Silpakorn University.

Suepwatthana, T. et.al.(2005). **Kansueksa prawattisat lae watthanatham phuea kan chattang phiphitthaphan thongthin** (in Thai) [A study of history and culture to establish Local Museum]. Mahasarakham: Mahasarakham University.

Nuamduang, T. (1995). Kan namsanoe rupbaep kan chat tang phiphitthaphan phuenban Changwat Ang Thong. (in Thai) [An exhibition of model of local museum establishment in Ang Thong province] (Master's Thesis), Graduate School, Kasetsart University, Bangkok.

Suwan, M. et. al. (2003). **Khrongkan wichai rueang kan truatsop khong ongkon phakprachachon nai rabop kanchatkan** (in Thai) [Auditing of public organization in the system of management and public affairs of local administration]. Chiang Mai: Chiang Mai University.

International Council of Museums. (1993). **International Council of Museums,** ICOM. 3-4.

โวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม[1] นิราศพระธาตุอินทร์แขวน

Figure of Speech in The Novel Chaochan phomhom Nirat phrathat Inkhwaen

ปฏิพันธ์ อุทยานุกูล/ Patipan Utayanukul

Thai Language and Culture Program Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University Chiang Rai 57000, Thailand
Email: yoo_patipan@hotmail.com

Received: February 22, 2019
Revised: March 20, 2019
Accepted: March 27, 2019

Abstract

The paper on analysis of the figures of speech in Chaochan phomhom Nirat Prathat Inkwaen, a partial to the study on wisdom power in the literature of Mala Khamchan by qualitative method, aimed to investigate wisdom power of Mala Khamchan in term of the use of figures of speech in the literature. The results revealed that this novel employed 10 types of figures of speech i.e. 1) Simile 2) Metaphor 3) Personification 4) Hyperbole 5) Epithet 6) Allusion 7) Reduplication Alliteration 9) Onomatopoeia 10) Symbol.

Keywords: Figure of Speech, literature

[1]บทความนี้ ปรับปรุงจากส่วนหนึ่งของงานวิจัย "พลังปัญญาในงานวรรณกรรมของมาลา คำจันทร์" ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจาก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปี 2561

บทคัดย่อ

บทความเรื่องโวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องพลังปัญญาในวรรณกรรมของมาลา คำจันทร์ ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์พลังปัญญาของมาลา คำจันทร์ ที่ปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรมในด้านการใช้โวหารภาพพจน์ ผลการศึกษาพบว่าในวรรณกรรมเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน มีการใช้โวหารภาพพจน์ 10 ชนิด ได้แก่ 1) อุปมา 2) อุปลักษณ์ 3) บุคลาธิษฐาน 4) อติพจน์ 5) สมญานาม 6) การอ้างอิง 7) การซ้ำคำ 8) การเล่นเสียง 9) สัทพจน์ และ 10) สัญลักษณ์

คำสำคัญ: ภาพพจน์, วรรณกรรม

ความนำ

เป็นเวลากว่า 4 ทศวรรษที่ “มาลา คำจันทร์” ได้อุทิศแรงกาย-แรงใจเพื่อสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมรูปแบบต่าง ๆ กว่า 40 เรื่อง ให้ออกมาสู่สายตาผู้อ่านอย่างต่อเนื่อง แต่มีวรรณกรรมอยู่เรื่องหนึ่งคือ “เจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน” นวนิยายที่มีความโดดเด่นในด้านกลวิธีการนำเสนอ ทั้งรูปแบบ การดำเนินเรื่องที่ชวนติดตามและถ้อยคำภาษาที่งดงามราวมณีที่เจียระไนโดยนายช่างผู้ชาญฉลาด ซึ่งวรรณกรรมเรื่องนี้ได้รับความนิยมอย่างสูงจากผู้อ่าน กับทั้งยังได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียน ประจำปีพุทธศักราช 2534 ซึ่งผู้เขียนจะได้นำวรรณกรรมเรื่องนี้มาศึกษาการใช้โวหารภาพพจน์ โดยจะหยิบยกแนวคิดโวหารภาพพจน์ของ Rothetphai (1979) มาเป็นหลักในการศึกษา

โวหารภาพพจน์ คือ กลวิธีการเรียบเรียงถ้อยคำลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจใช้เพื่อให้เกิดผลทางจินตภาพ หรือทำให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจได้มากกว่าการเขียนอย่างธรรมดา จากการศึกษาวรรณกรรมเจ้าจันท์ผมหอมนิราศพระธาตุอินทร์แขวนของมาลา คำจันทร์ พบว่า ผู้เขียนได้มีการนำเสนอการใช้โวหารภาพพจน์ 10 ชนิด ดังนี้

1. อุปมา

อุปมา คือ การนำสิ่งที่ต่างกันมาเปรียบเทียบกันโดยใช้คำเชื่อม เช่น ดุจ ดั่ง ราว เหมือน เพียง เป็นต้น ในเรื่องเจ้าจันท์ผมหอมนิราศพระธาตุอินทร์แขวนมีการใช้อุปมาอยู่หลายตอน ได้แก่

(1) หน้านางแก้วอิ่มงามเหมือนหน้านางเทพอัปสร อรชรอ้อนแอ้นปานนางเทพกินรี สองตาเรียวรีดั่งดาวรุ่ง สองคิ้วโค้งดั่งเรียวไผ่อุ้มฝน กลีบปากเรียวมนหากแม่นกลีบดอกส้มอ่อน อันเผยผ่อนคลี่อ้ารับแสงตะวัน ... เสื้อแพรห้อขาวนวลเหมือนดั่งเดือนแจ้ง ...ขาวนวลเบาฟูดั่งยวงฝ้ายได้แดด เจ้านางร่างน้อยปรากฏแล้ว ระเหิดระหงองค์แก้วดั่งนางหงส์จับคบพญาไม้ ยามยกย่างย้ายก็เสมอยูงทองย่างฟ้อนนั้นแล้ว

... งามนักงามแท้แล้วเสมอนางชาวฟ้าลอยลงหล้าโลกแท้แล้ว

(Khamchan, 2001 : 27-28)

จากบทพรรณนารูปลักษณ์ของเจ้าจันท์ที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้เลือกภาษาให้เกิดความงดงามวิจิตรบรรจงในการกล่าวถึงรูปร่างหน้าตากับทั้งกิริยาอาการต่าง ๆ ของเจ้าจันท์ด้วยอุปมาโวหาร คือมีการใช้คำว่า เหมือน, ปาน, ดั่ง, หากแม่น, เหมือนดั่ง และเสมอ ในการเปรียบรูปลักษณ์ของเจ้าจันท์ว่าเหมือนกับสิ่ง ต่าง ๆ เช่น ใบหน้าอิ่มงามเหมือนหน้านางเทพอัปสร รูปร่างเจ้าจันท์ก็อรชรอ้อนแอ้นปานนางเทพกินรี สองตาของเจ้าจันท์เรียวรีดั่งดาวรุ่ง ส่วนสองคิ้วนั้นก็โค้งดั่งเรียวไผ่อุ้มฝน ทั้งกลีบปากก็เรียวมนเหมือนดังกลีบดอกส้มอ่อน เสื้อผ้าแพรสีขาวที่เจ้าจันท์สวมใส่นั้นก็เปรียบเสมือนกับสีของพระจันทร์ยามเพ็ญ ส่วนท่วงท่าของเจ้าจันท์นั้นก็สง่างามดั่งนางหงส์จับคบพญาไม้ ยามเมื่อเดินยกย่างย้ายก็เหมือนกับนกยูงทองกำลังย่างฟ้อน และเมื่อพิจารณารูปร่างทั้งหมดแล้วก็สามารถสรุปได้ว่าเจ้าจันท์นั้นงดงามราวกับนางฟ้าที่ลงมาอยู่ในโลกมนุษย์นั่นเทียว

หรือในตอนที่เจ้าจันท์สนทนากับนางพี่เลี้ยงที่ชื่อฟองคำ เนื่องจากมีชายผู้หนึ่งซึ่งก็ไม่ทราบว่าเป็นผู้ใดมาแอบลอบมองมาที่กระโจมของเจ้าจันท์ ดังข้อความว่า

(2) “เจ้าจันท์!”

นางพี่เลี้ยงทำลายดวงเจตจำนงมโนนึกจนเจ้าจันท์สะดุ้ง

“อะหยัง พี่ฟองคำ”

“ไอ้คนนั้นมันเป็นไผ!” นางมองคนขับลื้อตัวเล็กเหมือนเด็กแต่หน้าแก่ผู้ป้วนเปี้ยนปากประตู “มันเหมือนหมาสามสิบสองปู่พรานเจตบุตร” นางหมายถึงหมาพรานคอยสะกดรอย “มันมาด้อมๆ ดอมๆ แต่เมื่อวันจะขึ้นช้างแล้ว” (Khamchan, 2001 : 19)

จากบทสนทนาของเจ้าจันท์กับนางฟองคำพบว่า มีการกล่าวถึงบุคคลที่สามคือ “ไอ้คนนั้น” ซึ่งทั้งก็ไม่ทราบว่าเป็นผู้ใด รู้แต่เพียงว่าเขาเป็นคนที่คอยขับลำนำหรือบทร้อยกรองของไทลื้อ ซึ่งได้ติดตามมากับขบวนของพ่อเลี้ยง โดยนางฟองคำได้กล่าวอุปมาว่า ชายคนดังกล่าว มีกิริยาอาการเหมือน “หมาสามสิบสองตัวของพรานเจตบุตร” ซึ่งเป็นตัวละครหนึ่งในมหาเวสันดรชาดกนั่นเอง

อีกตอนหนึ่งที่มีการใช้ภาพพจน์อุปมา คือ ตอนเจ้าจันท์เห็นดอกเอื้องคำที่ระย้าย้อยอยู่บนหน้าผาสูงชัน เมื่อพ่อเลี้ยงชาวปะหล่องต่องสู่สังเกตเห็นว่าเจ้าจันท์ต้องการจะได้จึงอาสาปีนขึ้นไปเด็ด เมื่อได้มาแล้วพ่อเลี้ยงจึงขอให้ตนเองเป็นคนเสียบดอกเอื้องคำกับเกล้ามวยผมของเจ้าจันท์ แต่เจ้าจันท์ไม่ยอม จึงเกิดการโต้เถียงกันดังข้อความที่ว่า

(3) เจ้าจันท์เลือดขึ้นหน้า “แม่นแล้ว เจ้าหล้ากับสูเปรียบกันบ่ได้ เกล้านี้
เราเคยเอียงหาเจ้าหล้ามาแล้ว ดอกเอื้องคำ เจ้าหล้าเคยแซมเสียบเกล้าเราแล้ว”
“ดอกเอื้องคำ เฮอะ ดอกเอื้องคำ” ตาเหมือนดาวแฝงหมอกบ่เคย
อ่านชัดคู่นั้นพลันแหวกหมอกออก ต่างแต่เป็นดาวรังควานบาปเคราะห์ บ่แม่น
ดาวดี ฝ่ายกุศลค้ำช่วย มันว่าต่อว่า “ต่ำต้อยสามัญแท้นักดอกเอื้องคำ เอื้องแซะ
อยู่สูง บ่เหน็บ ไปเหน็บดอก เอื้องคำ” (Khamchan, 2001 : 77)

บทสนทนาข้างต้นพบว่ามีการใช้คำอุปมาคือ “เหมือน” โดยได้เปรียบเทียบดวงตาของพ่อเลี้ยงชาวปะหล่องต่องสู่ว่าเหมือนกับดวงดาวที่แฝงอยู่ในม่านหมอก ยากที่จะอ่านออกได้ว่า ในขณะนั้นเขามีอารมณ์ความรู้สึกเช่นไร

2. อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ คือ การนำสิ่งที่แตกต่างกัน แต่ทว่ามีคุณลักษณะร่วมบางประการที่เหมือนกันมาเปรียบเทียบกันเพื่อให้เห็นว่าสิ่งหนึ่งกลับกลายเป็นอีกสิ่งหนึ่งได้ ซึ่งในเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนมีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ คือตอนที่เจ้าหล้าอินทะได้สนทนากับเจ้าจันท์ ดังข้อความว่า

“เจ้าพ่อคิดการใหญ่อยู่ เจ้าพี่”
“ชาติเชื้อเหล็กไหลกลายเป็นขี้เหมี้ยงไปหมดแล้ว” เจ้าหล้าถอนใจยาว
“คิดเอาเทอะน้อง กบฏพญาผาบบังเกิด เจ้าปู่ของน้องตกตายในคุกเมืองใต้ สมัยนี้บ่มีคนอย่างพญาผาบแล้ว เจ้าพ่อของน้องคิดการใหญ่คิดได้ แต่ทำบ่ได้ดอก ชาวใต้เขาทอนอำนาจเรา เขาเพิ่มอำนาจเขา ทรัพย์สมบัติ เงินทองเคยกองก่อก็พร่องไปหมดแล้ว จะเอาหยังมาทำการใหญ่ได้น้องพี่”

(Khamchan, 2001 : 55)

จากบทสนทนาข้างต้นได้มีการนำเอาสิ่ง 2 สิ่งที่มีลักษณะแตกต่างกัน คือ “เหล็กไหล” ซึ่งตามความเชื่อของคนโบราณนั้นถือว่าเป็นโลหะที่มีความศักดิ์สิทธิ์และทรงอิทธิฤทธิ์มาเปรียบเทียบกับ “ขี้เหมี้ยง” ซึ่งเป็นภาษาถิ่นล้านนา อันหมายถึงเหล็กที่ขึ้นสนิมหาคุณค่าอันใดมิได้ เปรียบดังคนผู้หนึ่ง ที่เมื่อก่อนมีชื่อเสียงเกียรติยศเป็นที่เลื่องลือ แต่ต้องมาตกทุกข์ได้ยากไร้สิ้นอำนาจวาสนา กระทำการณ์อันใดไม่ได้อีกแล้ว

3. บุคลาธิษฐาน

บุคลาธิษฐาน คือ ความเปรียบที่นำเอาความรู้สึกนึกคิด จิตใจลักษณะกิริยาอาการของมนุษย์ไปใส่ในสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตที่มิใช่มนุษย์ ทำให้ดูเหมือนว่าสิ่งเหล่านั้นแสดงความรู้สึกนึกคิด รวมไปถึงอากัปกิริยาต่าง ๆ ได้เหมือนมนุษย์ ในเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน มีการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) หนาว ๆ นกร้อง ลมหัวรุ่งเลียบเลาะราวไพรดังหวือ ๆ ป่าไม้ลั่นเสียงอึงอื้อ มืดดำคล้ำเข้มอยู่นัก ยังอีกนานกว่าแสงแรกจะรุ่งเรื่อระบายฟ้า ลูกนกคงหนาวจึงอ้อนอกแม่ ว่าแม่เอ๋ยแม่ลูกนี้หนาว ขอเข้าซุกอกแม่สักน้อยหนึ่งเทอะ

(Khamchan, 2001 : 3)

(2) ป่าใหญ่เริ่มเต็มแน่น ต้นใหญ่ไม้สูง นกยูงย่างฟ้อน นกใหญ่น้อยหลายสำนานา มีบ้างบินบนบ้างจับกิ่งไม้ บ้างเหินทะยานพล่านหนีด้วยตกใจเสียงคนแลช้าง บนหัวบ่ไกลตัวนี้เล่า วอกลิงวิ่งวุ่นตะคอกเสียงขู่คน มันอยู่ไม้สูงหักกิ่งรานก้านขว้างปาลงมา บ้างก็หกโหนโยนตัวอวดเก่งอวดกล้า ลูกลิงตัวน้อยห้อยอยู่อกแม่ แม่ทะโยนทะยานผ่านอากาศบ่กลัวลูกน้อยจะหลุดตก

(Khamchan, 2001 : 86)

จากการบรรยายฉากทั้งสองฉากที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีการใช้บุคลาธิษฐาน คือการทำให้สิ่งที่มิใช่มนุษย์ เช่น ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ พืชและสัตว์ เป็นต้น กระทำกิริยาอาการเยี่ยงมนุษย์ เช่น ให้ลูกนก “อ้อนอกแม่” กับทั้งเอ่ยวาจาว่า “ว่าแม่เอ๋ยแม่ลูกนี้หนาว ขอเข้าซุกอกแม่สักน้อยหนึ่งเทอะ” หรือให้นกยูง “ย่างฟ้อน” ให้ลิง “ขู่ตะคอก” หรือ “อวดเก่งอวดกล้า” ซึ่งกิริยาอาการที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ไม่ว่าจะเป็นการออดอ้อน การเอ่ยคำพูด การฟ้อน การขู่ตะคอก หรือแม้กระทั่งการอวดเก่งนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น

4. อติพจน์

อติพจน์ คือ การนำสิ่งที่เกินความจริงมาเปรียบกับสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงเพื่อให้ได้ความรู้สึกได้อารมณ์ และมุ่งผลทางด้านจิตใจมากกว่าข้อเท็จจริง ในเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ที่ผู้เขียนได้ใช้ภาพพจน์อติพจน์บรรยายความงามด้านรูปร่างของเจ้าจันท์และเจ้าหล้าอินทะดังนี้

(1) บัดนี้ผ้าม่านผ่านรุ้งบังประตูก็แหวกออก ยามนั้นฝูงคนหลวงหลายอันเป็นลูกหาบ เขาได้เห็นเจ้าจันท์ก็เหมือนเห็นเดือนแหวกเมฆ มีบ้างจุดไฟสูบยาแต่ตีไฟค้างคา ลืมจุดยาจนไฟไหม้มือ มีบ้างเอาอมหมากยัดใส่หว่างคิ้วนึกว่ารูปาก ฝูงเขามองเห็นเจ้าจันท์สิบกว่าวันมาแล้ว แต่ฝูงเขายังเฝ้ามอง จ้องเหม่อเล่อหลึงตะลึงปากค้าง เจ้าจันท์งามนัก งามเหมือนนางชาวบ้านมายลเยี่ยมโลกแท้แล้ว... (Khamchan, 2001 : 27-28)

บทบรรยายนี้อยู่ในตอนที่ผู้เขียน “เปิดตัว” เจ้าจันท์ ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง นอกจากผู้อ่านจะได้เห็น “ความงาม” ของเจ้าจันท์ผ่านถ้อยคำภาษาที่วิจิตรงดงามแล้ว ก็ยังได้เห็นการใช้โวหารอติพจน์เพื่อ “เน้นย้ำ” ให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงความงามของเจ้าจันท์ว่ามีความงดงามมาก งานจนถึงขนาดที่ว่าเมื่อออกมาจากกระโจมที่พักแล้ว “ฝูงคนหลวงหลายอันเป็นลูกหาบ เขาได้เห็นเจ้าจันท์ก็เหมือนเห็นเดือนแหวกเมฆ มีบ้างจุดไฟสูบยาแต่ตีไฟค้างคา ลืมจุดยาจนไฟไหม้มือ มีบ้างเอาอมหมากยัดใส่หว่างคิ้วนึกว่ารูปาก” แม้กระทั่งสัตว์เดรัจฉานเช่นเสือเป็นต้น เมื่อได้ยลโฉมเจ้าจันท์ก็ถึงกับ “เหมือนจะตายตะลึงแลไปหมด” ซึ่งการใช้โวหารอติพจน์ในตอนนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้พวกลูกหาบ เมื่อเห็นหน้าเจ้าจันท์แล้วก็ตกตะลึงในความงาม ถึงขนาดที่บางคนที่กำลังจุดไฟจะสูบบุหรี่ก็ลืมตัวเองไปชั่วขณะ ทำให้ไฟที่ไม้ขีดนั้นไหม้มือ หรือบางคนที่กำลังจะกินหมาก แทนที่จะเอาหมากใส่ปาก เมื่อเห็นความงามของเจ้าจันท์ก็ลืมตัวเอาหมากไปยัดใส่ที่หว่างคิ้วแทน หรือแม้กระทั่งพยัคฆ์ร้ายเมื่อได้เห็นหน้าเจ้าจันท์ก็ถึงกับตะลึงแลแน่นิ่งประหนึ่งว่าไร้ชีวิตไปแล้ว

อีกตัวอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนใช้ภาพพจน์อติพจน์คือตอนที่กล่าวถึงรูปร่างของเจ้าหล้าอินทะ คนรักของเจ้าจันท์ว่า

(2) ตนตัวเจ้าหล้านั้นสมงามเหมือนแท่งทองหล่อเบ้า ทองน้ำสามน้ำสี่อันนายช่างผู้ชาญฉลาดหุงร่อนเอาตะกอนตะกรันแปลกปนออกไปหมด ผิวเหลืองเรื่องงามวรรณะหมดใส หน้าเจ้าหล้าชุ่มแย้มเหมือนอาบน้ำมาใหม่ ๆ หน้าผากเกลี้ยง แก้มเรื่อ จะหาสิวหาไฝฝ้าสักเม็ด จุดไฟส่องหาสามวันสามคืนบ่พบ (Khamchan, 2001 : 35)

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า การบรรยายรูปร่างเจ้าหล้านั้นมีการใช้ภาพพจน์อติพจน์ที่เป็นการกล่าวเกินจริง ดังข้อความที่ว่า “...ผิวเหลืองเรื่องงามวรรณะหมดใส หน้าเจ้าหล้าชุ่มแย้มเหมือนอาบน้ำมาใหม่ ๆ หน้าผากเกลี้ยง แก้มเรื่อ จะหาสิวหาไฝฝ้าสักเม็ด จุดไฟส่องหาสามวันสามคืนบ่พบ” จะเห็นได้ว่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นการกล่าวที่เกินความจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่าน “เห็นภาพ” ว่าทั้งเจ้าจันท์และเจ้าหล้าอินทะนั้นมีรูปร่างหน้าตาที่งดงามเพียงใดนั่นเอง แต่สิ่งที่ผู้เขียนได้ใช้โวหารอติพจน์ทั้งหลายเหล่านั้นเป็นการกล่าวเกินจริง และมิอาจเกิดขึ้นได้ในโลกของความเป็นจริง

5. สมญานาม

สมญานาม คือ การใช้ชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่แทนชื่อที่ต้องการจะกล่าวถึง อาจเป็นการสื่อความหมายที่รับรู้กันเฉพาะคนในกลุ่มที่มีประสบการณ์ หรือมีความสนใจร่วมกัน จากการศึกษาวรรณกรรมเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนของมาลา คำจันทร์พบว่าผู้เขียนใช้ภาพพจน์ประเภทสมญานามกับตัวละคร “เจ้าจันท์” มากที่สุดถึง 33 คำเรียกขาน ทำให้เห็นถึงความเป็นผู้มีศิลปะทางการใช้ภาษาที่เรียกว่า “การหลากคำ” คือการใช้ถ้อยคำที่เขียนอย่างหลากหลาย หากแต่มีความหมายเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้เขียนบทความจะได้แสดงเป็นตารางดังนี้

ตาราง 1 แสดงการใช้โวหารสมญานามที่มาลา คำจันทร์ใช้เรียกตัวละครเจ้าจันท์

ที่	คำสมญานามหรือสรรพนาม	หน้า	ที่	คำสมญานามหรือสรรพนาม	หน้า
1	เจ้าจันท์	8	17	เจ้าจันท์แก้วล้ำฟ้า	60
2	เจ้านางงามยิ่นฟ้า	8	18	เจ้านางผมหอม	82,137
3	เจ้านางงามเลิศฟ้า	9	19	เจ้าแก้วร่างน้อย	92
4	นางนาฏแก้วดวงวิเศษ	10	20	เจ้าบาทบัวทอง	120
5	เจ้านางงามเลิศหล้า	11	21	เจ้า	123
6	เจ้านางงามจันทะแก้วยิ่นฟ้า	13	22	เจ้านางร่างน้อย	123,133
7	เจ้านางแก้วทิพย์ฟ้า	20,21	23	เจ้าคนงามเลิศภพลบสวรรค์	127
8	เจ้านางแก้วดวงทิพย์	33	24	เจ้างามหล้าลือโลก	127
9	เจ้าแก้มนวลหน้าเกลี้ยง	38	25	เจ้าแก้ว	132
10	เจ้าจันทะแก้วยิ่นฟ้า	39,127, 132	26	เจ้าแว่นฟ้าทิพย์เทพนางตนประเสริฐ	132
11	เจ้านางงามแว่นฟ้า	45	27	เจ้านางลอยหล้าชะลอลบภพโลก	132
12	เจ้านางหล้าผู้งามเลิศลบล่มสวรรค์	46	28	เจ้านางแก้ว	132
13	เจ้านางหล้าลือโลก	51	29	เจ้านางแก้วร่วงฟ้า	139
14	เจ้าคนงามลือสามโลก	56	30	เจ้านางหล้าคนงามลบโลก	139
15	เจ้านางแก้วยิ่นฟ้า	58,114	31	เจ้าแก้วหล่นฟ้า	135
16	เจ้าจันท์แก้วแพงซ้อย	60	32	เจ้าหงสาเหินสูง	136
			33	เจ้าเกล้าเกลี้ยงมวยปลอด	136

เมื่อพิจารณาจากสมญานามหรือสรรพนามที่ผู้เขียนใช้เรียกแทนตัวละคร “เจ้าจันท์” จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้เขียนได้จงใจใช้ถ้อยคำที่มี “ศักดิ์สูง” มาประกอบสร้างเป็นสมญานามหรือสรรพนามที่ใช้เรียกเจ้าจันท์ เช่น คำว่า “เจ้านาง” ซึ่งใช้วางไว้หน้าคำอื่นเพื่อแสดง “สถานภาพ” ของเจ้าจันท์ซึ่งเป็นขัตติยนารีสูงศักดิ์ จากนั้นจึงใช้คำอื่นที่มี “ศักดิ์ของคำ” มาต่อท้าย อาทิ งามยิ่นฟ้า, งามเลิศฟ้า, แก้วดวงวิเศษ, งามเลิศหล้า, แก้วยิ่นฟ้า, แก้วทิพย์ฟ้า, แว่นฟ้า, ผู้งามเลิศลบล่มสวรรค์, ลือโลก, ลือสามโลก, แก้วแพงซ้อย, แก้วล้ำฟ้า, บาทบัวทอง, เลิศภพลบสวรรค์, แว่นฟ้าทิพย์เทพนางตนประเสริฐ, นางลอยหล้าชะลอลบภพโลก, นางแก้ว, แก้วร่วงฟ้า, งามลบโลก, แก้วหล่นฟ้า, เป็นต้น ซึ่ง “ชุดคำ” เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนต้องการยกย่องและสื่อความหมายให้ผู้อ่านมองเห็นว่าตัวละครเจ้าจันท์นั้นเป็นอิสตรีที่เพียบพร้อมไปด้วยความสูงส่ง สง่างามและมีค่าอย่างหาที่สุดมิได้

6. การอ้างถึง

การอ้างถึง คือ การนำบุคคล หรือเหตุการณ์ หรือข้อความตอนใดตอนหนึ่งในนิทานหรือวรรณกรรมอื่น ๆ มากล่าวอ้างถึงในงานของตน จากการศึกษาวรรณกรรมของมาลา คำจันทร์ พบว่าเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน มีการใช้ภาพพจน์อ้างถึง ดังนี้

(1) กาละบัดนั้น ท่ามกลางหมอกหนาวขาวมัวห่ออุ้ม ชระอุ่มอับคลุ้มของป่าใหญ่ไพรหนา เสียงเจรจาอุมอำกลับเปลี่ยนเป็นคำขับลื้อ ขับขึ้นกลางดึกดื่น ค่อนรุ่งเมื่อนั้น

ฟังเทอะแม่หงสาบินสูงนางยูงย่างฟ้อน
หล้าอ้อนแอ้นดอกมู้น้อยค่อยฟังดีถี่
ปางนี้ชายพี่จักกล่าวด้วยค่าวลังกา
พรหมจักรเจ้าพาลาหากมาลักไล่
ลักเอาแก้วเทพไท้น้อยนาฏสีดา
เหินชานมาเวหาห้องกว้าง
พรากเสียข้างรามาบุญใหญ่
มันใฝ่ได้เคียงนางก็มีเมื่อนั้น
(Khamchan, 2001 : 6-7)

(2) หอมลมเมื่อหัวรุ่ง หมอกเหมยเผยฟุ้งแก้วกลิ่นคันธา ยามนั้นเสียงขับลื้อลังกาก็ดังแว่วๆ กล่าวถึงแก้วสีดาอยู่ในหอหอมไม้แก่นจันทน์ ปางเมื่อพรหมจักรเจ้าอาธรรม์มันลักเอานางไปไว้เกาะเทศลังกา กลางสาครสมุทรใหญ่ไกลโพ้น

สีดาแก้วนางงามก็บ่มัก
แพรผ้าสักหมื่นล้านร้ายราพณ์ลังกา
ยักษ์บาปใบ้ใจหนาหากหามาให้
มีทั้งแก้วเทศใต้รัตนะชาติพันแสง
มีทั้งขาวซอนแดงแก้วหอมเพชรพุ่ง
ใจหากมุ่งแต่ผ้าน้อยเจ้าหน่อรามา

ยามเมื่อดันดงหนาป่าคาล้านโยชน์
แสวงโพธิญาณเนรพานเมืองแก้ว
เสื้อผ้าล้วนแล้วคากรองป่านป่า
บัดนี้เหย เสื้อผ้าหยาบหนาป่านดิบฉีกย่อย
นางนาฏแก้วค่าช้อยจึงค่อยหยิบคลำ
งามหนำไหมคำผ้าลังกามลาบแมลบ
วาบแวบแสงแก้วปนทองต้องพระเนตรสายตา
นางก็มาหยิบจับสวมใส่
ทั้งมาศปิ่นกำไลแลม้าวแหวนแสนแก้ว
สีดานางแต่งแล้วก็ค่อยชมชื่น
ใจรื่นด้วยอาภรณ์รัตนะประเสริฐ
งามเลิศแล้วค่อยสุขบานใจอยู่มา

(Khamchan, 2001 : 13-14)

(3) เจ้าจันท์ฟังคำขับ แต่ใจกลับนึกไปถึงเจ้าแม่ วันเมื่อจะขึ้นช้าง
เจ้าแม่สอนสั่งหลายเรื่องหลายประการ
ชักไปถึงเรื่องความรักใคร่สิเน่ห์กับภาระหน้าที่
ยกเอาความรักของเจ้ารามากับนางสีดามาเป็นอุทาหรณ์ เจ้าแม่ว่า
“หวานล้ำมันช่างกลายเป็นขม เจ้ารามาตามหานางสีดาถึงสิบสองปี รักกัน
รักนักรักหนา ภายหลังกลับจืดจางแหนงหน่ายขับไล่นางหนี ลูกแม่เหย
แก้วค่าล้านสุดรักหัวใจแม่เฮย เราเกิดเป็นเจ้าเรามีหน้าที่ ทำหน้าที่เสียก่อน
หน้าที่สำคัญกว่ารัก หน้าที่มาก่อนความรัก” (Khamchan, 2001 : 87-88)

จากตัวอย่างข้อความที่ยกมา 3 ตอนข้างต้นนี้ ผู้ที่มีความรู้ทางวรรณคดีก็จะรู้ได้ว่า มาลา คำจันทร์ ได้ใช้ภาพพจน์ที่กล่าวอ้างถึงวรรณกรรมไทลื้อเรื่อง “ลังกาสิบโห” ซึ่งวรรณกรรมเรื่องนี้ก็คือเรื่อง “รามเกียรติ์” ของไทย หรือ “รามายณะ” ของอินเดีย และหาก

จะเจาะลึกไปกว่านี้ก็จะพบว่า ในขณะที่มาลา คำจันทร์ศึกษาระดับปริญญาโทที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น เขาได้ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการวิเคราะห์วรรณกรรมไทลื้อเรื่องลังกาสิบโห หรือรามเกียรติ์ของชาวไทลื้อ ดังนั้น ในวรรณกรรมเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน จึงเป็นการผสมผสานระหว่างงานทางวิชาการและงานเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะเจาะลงตัวมากที่สุด

ในข้อความทั้ง 3 ตอนข้างต้น ได้กล่าวถึง “พรหมจักร” หรืออีกชื่อหนึ่งว่า “ราพณ์ลังกา” หมายถึง “ทศกัณฐ์” ได้กระทำการอุกอาจ คือไปลักพาตัวนาง “สีดา” ชายาของ “เจ้ารามา” หรือ “พระราม” แล้วเหาะพาหนีไปกักขังไว้ที่ “เกาะลังกา” ซึ่งจากพฤติกรรมของพรหมจักรนี้เอง ที่ผู้เขียนนำมาอ้างถึงเพื่อให้ตัวละครเจ้าจันท์ได้คิดคำนึงถึงชะตาชีวิตของตนว่าช่างคล้ายคลึงกับนางสีดายิ่งนัก ดังข้อความตอนที่ 3 ที่ว่า “เจ้าจันท์ฟังคำขับ แต่ใจกลับนึกไปถึงเจ้าแม่ วันเมื่อจะขึ้นช้าง เจ้าแม่สอนสั่งหลายเรื่องหลายประการ ชักไปถึงเรื่องความรักใคร่สิเน่ห์กับภาระหน้าที่ ยกเอาความรักของเจ้ารามากับนางสีดามาเป็นอุทาหรณ์”

นอกจากนี้ยังมีอีกตอนหนึ่งที่ได้ใช้การอ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตำนาน ซึ่งปรากฏในตอนที่พ่อเลี้ยงชาวปะหล่องต่องสู่บอกเล่าตำนานเรื่องราวของบ้านเมืองตนเองให้เจ้าจันท์ได้รับรู้ ความว่า

(4) เจ้านางแก้วยื่นฟ้าหมอง ๆ เหม่อ ๆ มือหนึ่งลูบปลายผมตกลง
เคลียไหล่ อีกมือเกาะมั่นกับขอบกูบช้าง นางฟองคำซบหลับไปแล้ว
พ่อเลี้ยงหันมาหาเห็นท่าเห็นทางเจ้านางหล้าร่างน้อยจ่อยเหงา
คางเคราปากหนวดพ่อเลี้ยงจึงกล่าวเกลี้ยงคำจา
หวังโลมลูบแก้วร่วงฟ้าเจ้านางให้สร่างเหงาหมอง มันเล่าตำนานน้ำเจ็ดเคี้ยวว่า
“เมินนานนักแล้ว เจ้าจันท์ตำนานบ้านเมืองเล่าว่า
นำ้เจ็ดเตี้ยวคือร่องเลี้ยวงูงาพญานาค
ตำนานเมืองเบื้องเก่าครั้งปู่เจ้าลาวจกก่ายเกรินทองล่องลงจากฟ้า
กาละครั้งนั้น บ้านน้อยเมืองใหญ่ฝ่ายชมพูทวีปเรานี้บ่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ต่อมาขุนบรมเจ้าเมืองใหญ่แคว้นไทยวิเทหเทศ
ตนท่านก็แผ่เขตขยายแดนแว่นแคว้นไทยหลวง
ท่านก็ให้เจ้าสิงหนติกุมารคุมบริวารลงมาทางใต้ ก็มาได้พญานาคใหญ่

ใส่ชื่อนาคพันธุ ตัวดุดันกลั่นกล้าเข้ามาคำ้หนุน
พันธุนาคตัวทรงบุญก็ขุดควากกระแสแม่น้ำ ชักน้ำไหลออกขอกแดน
กลายเป็นเมืองเชียงแสนโยนกนาคพันธุ์
ส่วนว่าห้วยเจ็ดเคี้ยวหากแม่นรอยเลี้ยวเขี้ยวงูฝูงนาคบริวารท่านเป็นแม่นเป็นมั่น”
(Khamchan, 2001 : 58-59)

จากตัวอย่างข้างต้น ได้มีการอ้างถึงตำนาน “สิงหนวัติ” ซึ่งเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าเทวกาล กษัตริย์แห่งแคว้นไทยวิเทหเทศ ซึ่งได้อพยพประชากรจากราชธานีเดิมแล้วเดินทางมาถึงดินแดนที่มีชื่อว่า “สุวรรณโคมคำ” ซึ่งติดกับแม่น้ำโขงในปัจจุบัน เจ้าชายสิงหนวัติ ได้พบกับพญาพันธุนาคราช ซึ่งได้บอกให้เจ้าชายสิงหนวัติหยุดยั้งแล้วตั้งเมืองอยู่ ณ ที่แห่งนี้ โดยพญานาคได้อาสาช่วยสร้างบ้านแปงเมืองให้ โดยได้ขุดขวากแผ่นดินให้กลับกลายเป็นคูเมือง เมื่อสำเร็จแล้วเจ้าชายสิงหนวัติจึงได้สถาปนานามเมืองแห่งนี้ว่า “นาคพันธุสิงหนวัติ” ซึ่งในปัจจุบันเมืองดังกล่าวนี้อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ยังมีเนื้อความอีกตอนหนึ่งที่ได้มีการอ้างถึงเหตุการณ์และบุคคลสำคัญระดับเชื้อพระวงศ์ทั้งของเมืองเชียงใหม่และอาณาจักรสยาม ในตอนที่เจ้าจันท์ได้พูดคุยกับเจ้าแม่ ความว่า

(5) “หน้าที่อะหยังเจ้าแม่”

“ลูกก็รู้อยู่แก่ใจดีอยู่ เกิดเป็นเจ้าหญิงขัตติยะนารีชาติเชื้อหน้าที่หนึ่งคือรักษาค้ำชาติบ้านให้ตกต่ำ เจ้านางแก้วนางประเสริฐในตำนานต่างต้องทำหน้าที่นี้ทั้งนั้น บ่อยากแต่งก็จำเป็นแต่งเพราะมันเป็นหน้าที่ทั้งนั้น บ่อยากแต่งก็จำเป็นแต่งเพราะมันเป็นหน้าที่

ลูกรักแม่เฮย ลูกค่อยฟังคำแม่ ขัตติยะเจ้าหญิงมีหน้าที่ ความรักนั้นเป็นเรื่องส่วนตัว แต่หน้าที่เป็นเรื่องของตระกูลเชื้อชาติ ลูกแม่จำใส่ใจไว้มั่นคงเทอะ”

"เจ้าดาราลงไปเป็นบาทบริจาริกาพระเจ้าแผ่นดินอยู่เมืองบางกอกแคว้นใต้" เจ้าพ่อต่อความจากเจ้าแม่ "ท่านอยู่เมืองใต้มีแต่ทุกข์ ชาวใต้มันข่มเหงท่านนัก ขันโตกสำรับท่าน บางวันมีหนอนบางวันมีบุ้ง ถุงเงินถุงทองท้องพระคลังหลวงบางทีก็มาแอบซุกอยู่ในคุ้มท่าน ฝูงเป็นนางในชาวใต้มันอิจฉาท่าน หวังให้ท่านต้องอาชญาแผ่นดินโลภลักของหลวงท่านทุกข์อกทุกข์ใจบ่มีไผเท่าลูกเอ๋ย"

"ท่านรู้ว่ามีแต่ทุกข์บ่มีความสุข แล้วท่านทนอยู่ไปเยียะหยัง เจ้าพ่อ"

"ลูกเอ๋ย เจ้านางเจ้าหญิงเมืองเราล้วนแต่ขัตติยะชาติเชื้อ เกิดเป็นเจ้านะลูก ใช่จะมีแต่สุขบานหากแต่แบกหนักด้วยภาระหน้าที่ ท่านต้องกระทำภาระหน้าที่ให้สำเร็จ ทุกข์แสนทุกข์ก็ต้องเก็บไว้ในใจท่าน เสียสละส่วนตนหลวงหลายใหญ่นักลูกเอ๋ย คนจึงยอมือไหว้สาท่านบ่ว่าจะย่างไปทางใด"

(Khamchan, 2001 : 88-89)

ตัวอย่างข้างต้นได้มีการกล่าวอ้างถึง "พระราชชายาเจ้าดารารัศมี" พระราชธิดาของพระเจ้าอินทวิชยานนท์เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่กับเจ้าแม่ทิพเกสร เมื่อเจริญพระชันษาเจ้าดารารัศมีได้ถวายตัวรับราชการในราชสำนักสยาม ตำแหน่งพระราชชายาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี

7. การซ้ำคำ

การซ้ำคำ คือการนำคำที่มีเสียงเหมือนกัน อาจมีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันมาวางไว้ใกล้กัน เพื่อเน้นย้ำให้ได้ความหมายที่ชัดเจน หนักแน่นขึ้น ในวรรณกรรมของมาลา คำจันทร์มีการใช้ภาพพจน์การซ้ำคำเช่นในเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นตารางเพื่อดังนี้

ตาราง 2 แสดงการใช้ซ้ำคำ

ที่	การซ้ำคำ	หน้า
1	ป่าใหญ่ไม้หนา	4
2	ป่าดำลำลึก	5
3	แรมรอนนอนเถื่อน	11
4	เมินนาน	24
5	ง่อมอกเหงาใจ	42

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่าตัวอย่างข้อความจากวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ ของมาลา คำจันทร์ สามารถสรุปได้ว่า ผู้เขียนมีการใช้โวหารที่เน้นการซ้ำคำที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกัน เช่น ป่าใหญ่ไม้หนา (ป่า-ไม้ หมายถึงป่า / ใหญ่-หนา หมายถึงมีปริมาณมาก), เมินนาน (เมิน-นาน หมายถึงระยะเวลาที่ยาวนาน), ง่อมอกเหงาใจ (ง่อม-เหงา หมายถึงเหงา / อก-ใจ หมายถึง ใจ) เป็นต้น

8. การเล่นเสียง

การเล่นเสียง คือ การเลือกใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะหรือสระเหมือนกันเพื่อให้เกิดภาพ ความรู้สึก ความไพเราะของเสียงสัมผัส ในวรรณกรรมเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนนั้น มีความโดดเด่นเหมาะสมที่จะนำมาศึกษามากที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) เดือนตกไปแล้ว ดาวแข่งแสงขาว ยิบ ๆ ยับ ๆ
เหมือนเกล็ดแก้วอันสอดสอยร้อยปักอยู่เต็มผ้าดำผืนใหญ่
วูบวาบวิบวับส่องแสง ใหญ่แลน้อย ใกล้แต่ไกล บางดวงแสงหนาวดูเย็นนิ่ง
บางดวงกะพริบพร่างพร้อย ดั่งดาวใหญ่น้อยแย้มยิ้มหยอกเอินกัน
บางดวงสุกขาวเหมือนตาสาวน้อยลอบแลบ่าวหนุ่มอยู่หลังแม่
บางดวงก็เก่าหม่นเหมือนถ่านไฟหมกเถ้าก็มีพร้อมแล้ว

(Khamchan, 2001 : 3)

จากตัวอย่างที่เป็นการเปิดเรื่องข้างต้นจะพบการซ้ำคำอยู่หลายคำ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงการเล่นเสียงที่ให้แสงและสี

ลำดับที่	ข้อความที่มีการซ้ำคำ	การเล่นเสียง
1	ดาวแข่งแสงขาว ยิบ ๆ ยับ ๆ	เล่นเสียงพยัญชนะ ย/ย - ย/ย
2	เหมือนเกล็ดแก้วอันสอดสอยร้อยปักอยู่เต็มผ้าดำผืนใหญ่	เล่นเสียงพยัญชนะ ก/ก - ส/ส
3	วูบวาบวิบวับส่องแสง	เล่นเสียงพยัญชนะ ว/ว/ว/ว – ส/ส
4	บางดวงกะพริบพร่างพร้อย	เล่นเสียงพยัญชนะ พร/พร/พร
5	แย้มยิ้มหยอกเอินกัน	เล่นเสียงพยัญชนะ ย/ย/หย

จากตาราง 3 จะพบว่ามีการเล่นเสียงพยัญชนะ ซึ่งการเล่นเสียงลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงความงามของสิ่งที่กล่าวถึงว่ามีความเคลื่อนไหวทั้งแสงและสี

ส่วนอีกตัวอย่างหนึ่ง

(2) ตูมตามแตกร้องคึก ๆ ม่วนก้องลูกหาบร้องโห่ มอกลูกน้อย แตกลั่นหลั่นเสียง ตึงตังแตกเพียงเขาจุดประทัดยามปอยยี่เพ็ง เสียงเด็งดังกังสดาลกังวานใหญ่ นกหนูอยู่ไพรแตกตื่นพล่านพลุก ปลาดุกห้วยดำเอาหัวมุดหิน หงส์เหินบินก็บินดั้นฟ้ากลัวหูแตกตาย เสือโคร่งเสือลายนึกว่าฟ้าผ่า ผกโผนเผ่นหน้าหนีลี้ป่าลับ

(Khamchan, 2001 : 35)

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถนำคำที่มีการเล่นเสียงมาใส่ตารางเพื่ออธิบายได้ดังนี้

ตาราง 4 แสดงการเล่นคำที่ให้ภาพและเสียง

ลำดับที่	ข้อความที่มีการซ้ำคำ	ประเภทการเล่นเสียง
1	ตูมตามแตกร้องคึก ๆ	เล่นเสียงพยัญชนะ ต-ต-ต
2	ม่วนก้องลูกหาบร้องโห่	เล่นเสียงพยัญชนะ ล/ห – ร/ห
3	ตึงตังแตกเพียงเขาจุดประทัด	เล่นเสียงพยัญชนะ ต-ต-ต
4	เสียงเด็งดังกังสดาลกังวานใหญ่	เล่นเสียงพยัญชนะ ด-ด...ด
5	นกหนูอยู่ไพรแตกตื่นพล่านพลุก	เล่นเสียงพยัญชนะ น-น / ต-ต / พล-พล
6	หงส์เหินบินก็บินดั้นฟ้ากลัวหูแตกตาย	เล่นเสียงพยัญชนะ ห-ห / ต-ต
7	เสือโคร่งเสือลายนึกว่าฟ้าผ่า ผกโผนเผ่นหน้าหนีลี้ป่าลับ	เล่นเสียงพยัญชนะ ผ-ผ-ผ-ผ / หน-น / ล...ล

จากตาราง 4 จะพบว่าการเล่นเสียงพยัญชนะ นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงความงามของสิ่งที่เรื่องนี้กล่าวถึงว่ามีความเคลื่อนไหวทั้งภาพและเสียง

9. สัญลักษณ์

สัญลักษณ์ คือ การนำคำที่มีความหมายหนึ่งสมมติขึ้นแทนสภาพ หรือสิ่งต่าง ๆ เพื่อแนะให้คิดตามความหมายสากลอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ซึ่งในวรรณกรรมของมาลา คำจันทร์นั้นพบมากที่สุดคือเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) “เป็นแร้งกาต่ำคล้อยเอาขนยูงมาเสียบหาง”
“แล้วแต่สูจะว่าเทอะ นางฟองคำ” พ่อเลี้ยงหัวเราะ เคาะสันขอสับช้าง แล้วหันไปข้างหน้า
“เหมือนโจรป่า” ฟองคำยังคันปาก “กาฝากขึ้นคบไม้มหาโพธิ แตกงอกออกใบจะใบโพธิ--”

(Khamchan, 2001 : 33)

บทสนทนาที่ยกมาข้างต้น เกิดขึ้นในตอนที่นางฟองคำพี่เลี้ยงเจ้าจันท์พูดจากระทบกระเทียบเปรียบเปรยว่า พ่อเลี้ยงชาวปะหล่องต่องสู้โดยใช้สัญลักษณ์ แร้งกา โจรป่า และกาฝาก ซึ่งสัญลักษณ์ทั้ง 3 นี้นางฟองคำหมายถึงตัวพ่อเลี้ยงชาวปะหล่องต่องสู่ที่ในสายตาของนางฟองคำนั้นต่ำต้อยสิ้นดี ส่วนเจ้าจันท์นั้นทั้งสูงศักดิ์และสวยสดงดงามอย่างหาที่เปรียบมิได้ นางฟองคำจึงใช้สัญลักษณ์ ยูง-นกยูง และคบไม้มหาโพธิ์ ซึ่งเปรียบเสมือนสิ่งสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ที่พ่อเลี้ยงจะมาละเมิดมิได้

อีกตอนหนึ่งที่เจ้าจันท์คำนึงถึงเจ้าหล้าอินทะดังข้อความว่า

(2) เจ้าพี่ เจ้าหล้าอินทวรวงษ์ยงยศ เลื่องลือปรากฏทั้งรูปโฉมแลครรโลงโคลงกลอนอ่อนหวาน เจ้าพี่แต่งบทนี้เมื่อคราวที่พบกันวันฟ้าแจ้งเมฆขาว เจ้าพี่พูดยาวถึงหัวข้ออนิจจังบ่มั่นบ่เที่ยง ฝูงเราเชื้อเจ้าราชหงส์ทรงศักดิ์ บัดนี้หงสากลับมาเกลือกกลิ้งดินทราบเหมือนกลายเป็นนกกาต่ำต้อย เจ้าพี่น้อยเนื้อต่ำใจในชะตาตน เจ้าพี่รักน้อง แต่จะขอครองกลับเหมือนไพร่ทาส อุกอาจสามหาวขอแต่งงานกับเจ้า

(Khamchan, 2001 : 53)

จากตัวอย่างข้างต้นเจ้าจันท์ใช้สัญลักษณ์ ราชหงส์ แทนภาพของเจ้าหล้าอินทะผู้สูงศักดิ์ แต่เมื่อเจ้าน้อยต้องมาเสียอำนาจเนื่องจากราชสำนักสยามได้เข้ามามีบทบาทบังคับบัญชาในมณฑลพายัพภาคเหนือที่เชียงใหม่ ทำให้เจ้าน้อยต้องไปเป็นเสมียนป่าไม้ ละทิ้งฐานะ “ราชหงส์” ลงไปเป็นเพียง นกกาที่ต่ำต้อยเท่านั้น

10. สัทพจน์

สัทพจน์ คือ การใช้คำเลียนเสียงจากธรรมชาติเพื่อให้เกิดภาพในใจได้บรรยากาศเหมือนจริง ซึ่งจากการศึกษาวรรณกรรมเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนของมาลา คำจันทร์พบว่ามีการใช้โวหารสัทพจน์ ดังข้อความต่อไปนี้

อาวุม อาวุม เสียงเสือร้องก้องหุบไกลหู หมู่ร้องแมลงไพรเก็บปาก
เงียบมิด จิ๊ด ๆ จีด ๆ จิ้งหรีดแมงชอนดักนอนเซาหูพอเสียงเสือหายก็ซุบซิบ
กันใหม่แล้วค่อยถี่หนา จนกลายเป็นแซ่เซ็งระเบ็งร้อง ร้องอยู่ถี่ก้องเหมือนจะสั่ง
จะลา ดึกดับดาราจะลับแล้ว ดวงดอกแก้วจะบานหวานหอม อุษาเทวีกับอรุณ
เทพบุตรกำลังจะมา สุริยาเจ้าฟ้าก็จะเปล่งแจ้ง หมู่แมลงร่ำร้องจึงอำลาอาลัยรัก
นัก

(Khamchan, 2001 : 5)

จากข้อความข้างต้นผู้เขียนได้ถอดเสียงของเสือที่กำลังคำรามออกมาเป็นตัวอักษร ว่า “อาวุม อาวุม” ส่วนเสียงร้องของแมลงกลางคืนนั้นมีเสียงดัง “จิ๊ด ๆ จีด ๆ” เป็นต้น

บทสรุป

การศึกษาโวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่องเจ้าจันท์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวนโดยใช้แนวคิดของ Rothetphai (1979) มาศึกษาวิเคราะห์ พบว่ามีการใช้โวหาร 10 ชนิด ซึ่งขอสรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. อุปมา เป็นการใช้ความเปรียบเทียบอธิบายลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งที่นำมาใช้เป็นความเปรียบเทียบนั้นเป็นสิ่งที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว นำมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงด้านเดียว เช่น ให้เป็นความงาม ความรัก ความนุ่ม ความขาว เป็นต้น และจะใช้คำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบไว้อย่างชัดเจน เช่น คล้าย เหมือน ดัง ดังหนึ่ง ราว ราวกับ ดุจ ประดุจ เปรียบปาน

2. อุปลักษณ์ เป็นการนำของที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันกับสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายเทียบเพื่อให้เกิดจินตภาพที่กว้างไกลโดยไม่ใช่คำแสดงการเปรียบเทียบ แต่สามารถรับรู้ได้โดยนัยว่าหมายถึงสิ่งใด

3. บุคลาธิษฐาน เป็นความการเปรียบเทียบที่นำเอาความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ลักษณะกิริยาอาการของมนุษย์ไปใส่ในสรรพสิ่งทั้งชีวิตและไม่มีชีวิต ทำให้ดูเหมือนว่าสรรพสิ่งเหล่านั้นแสดงความรู้สึกนึกคิดและอากัปกิริยาต่างๆ ได้เหมือนมนุษย์

4. อติพจน์ เป็นการนำสิ่งที่เกินความจริงมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง

เพื่อให้ได้ความรู้สึก ได้อารมณ์และมุ่งผลทางด้านจิตใจมากกว่าข้อเท็จจริง

5. สมญานาม เป็นการใช้ชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่แทนชื่อที่ต้องการกล่าวถึง อาจจะเป็นการสื่อความหมายที่รับรู้กันเฉพาะคนในกลุ่มที่มีประสบการณ์ หรือมีความสนใจร่วมกัน

6. การอ้างอิง เป็นการนำบุคคล หรือเหตุการณ์ หรือข้อความตอนใดตอนหนึ่งในนิทาน หรือวรรณกรรมวรรณคดีอื่นๆ มากล่าวอ้างถึงในงานเขียนของตน

7. การซ้ำคำ เป็นการนำคำที่มีเสียงเหมือนกัน อาจมีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันมาไว้ใกล้ ๆ กัน เพื่อเน้นย้ำให้ได้ความหมายที่ชัดเจน หนักแน่นขึ้น

8. การเล่นเสียง เป็นการเลือกใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะหรือสระเหมือนกัน เพื่อให้เกิดภาพ เกิดความรู้สึก ตลอดจนความไพเราะของเสียงสัมผัส

9. สัทพจน์ เป็นการใช้คำเลียนเสียงจากธรรมชาติ เพื่อให้เกิดภาพในใจ ได้บรรยากาศเหมือนจริง

10. สัญลักษณ์ เป็นการนำคำที่มีความหมายหนึ่งสมมติขึ้นแทนสภาพ หรือสิ่งต่างๆ เพื่อแนะให้คิดตามความหมายสากลอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

Reference

Khamchan, M. (penname). (2001). **Chaochan phomhom Niratphrathat Inkhwaen** (in thai) (8th ed.). [Chaochanphomhom Niratphrathat Inkhwaen]. Bangkok: Khletthai.

Rothetphai, C. (1979). **Sammana kanchai Pasathai patcuban.** (in thai) [A seminar in Current Thai language usage]. Bangkok: Krung Siam Printing.

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ชื่อหนังสือ	วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย
ผู้แต่ง	จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท
ปีที่พิมพ์	2560
จัดพิมพ์โดย	สำนักพิมพ์แม่นวรรณกรรม
จำนวนหน้า	144 หน้า

ความตาย ในรวมเรื่องสั้น "วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย"

Death in collection of short story "One Day, Memories Will Shatter You"

ชาคริต แก้วทันคำ / Chakrit Kaewtankham

Khao Wiset Sub District , Wang Wiset District
Trang 92220 , Thailand
Email: jaochaiyoy@hotmail.com

Received: March 23, 2019
Revised: April 12, 2019
Accepted: April 17, 2019

Abstract

This article was aimed at analyzing the character's death in the short story of Chidanan Lueangphiansamut, according to Adam Buben's view, to study the physical death of people and animals, in addition to the sadness that can be lost in the beginning, the death of the deceased affected the people around or those who were still alive to know the meaning of life or contemplating and asking questions about death to review, compare, or lead

to understanding, accepting the importance of death or not, so asking questions or understanding about death while still living will not only make us receive answers, realize not to underestimate or feel fearful, but would allow us to better cope with death that would happen to others or ourselves in the future or to live together with other things or other people on the uncertainties in life consciously.

Keywords: Death, short story, One Day Memories Will Shatter You

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์ความตายของตัวละคร ในเรื่องสั้นของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท ตามทัศนะของอาดัม บูเบน เพื่อศึกษาว่า ความตายทางกายภาพของคนและสัตว์นอกจากความโศกเศร้าสูญเสียที่จะได้รับในเบื้องต้นแล้ว การจากไปของผู้ตายได้ส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างหรือผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ให้เรียนรู้ความหมายของการมีชีวิต หรือเกิดการใคร่ครวญและตั้งคำถามเชิงคุณค่าเกี่ยวกับความตาย เพื่อทบทวนเปรียบเทียบหรือนำไปสู่ความเข้าใจยอมรับ เห็นความสำคัญของความตายได้หรือไม่ ดังนั้น การตั้งคำถามหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับความตายในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ นอกจากจะทำให้เราได้รับคำตอบตระหนักรู้ ไม่ประมาทหรือรู้สึกหวาดกลัวแล้ว แต่จะทำให้เราสามาถรับมือกับความตายที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่นหรือตนเองในอนาคตได้ดีขึ้น หรือใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสิ่งอื่นหรือผู้อื่นบนความไม่แน่นอนในชีวิตได้อย่างมีสติ

คำสำคัญ: ความตาย, เรื่องสั้น, วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย

บทนำ

มนุษย์ทุกคนเกิดมาล้วนต้องตายความตาย จึงเป็นเรื่องของธรรมชาติ คนทั่วไปเข้าใจว่าความตายเป็นสิ่งไม่ดี เป็นเรื่องไม่น่าปรารถนาหรือไม่ก็มีความคิดปฏิเสธความตายในท่าทีต่างๆ แต่เมื่อทำความเข้าใจความตายก็จะไม่ทำให้เกลียดหรือกลัวความตาย เพราะชีวิตและความตายเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ตลอดช่วงการมีชีวิตของมนุษย์ Royal Institute Dictionary (2013: 495) ให้ความหมายคำว่าตาย หมายถึง สิ้นใจ สิ้นชีวิต ไม่เป็นอยู่ต่อไป สิ้นสภาพของการมีชีวิต ในทางพุทธศาสนา การตายของร่างกาย คือ การหยุดทำหน้าที่ของอวัยวะเพื่อการดำรงชีวิต เช่น การเต้นของหัวใจ ความตายของหัวใจ คือ การที่หัวใจหยุดเต้นจริงๆ ทดสอบโดยใช้เครื่องตรวจคลื่นหัวใจ ความตายทางสมอง คือ การไม่สามารถรับรู้และตอบสนองต่อการกระตุ้นตรวจสอบได้ทางร่างกายก่อนลงความเห็นว่าบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย

ส่วนความตายทางกฎหมายมี 2 ลักษณะ คือ การตายตามธรรมชาติ เป็นการสิ้นสภาพบุคคลถาวรตลอดไป การตายโดยคำสั่งศาลว่าเป็นคนสาบสูญ คือ สภาพการณ์ของบุคคลที่ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ของตนโดยไม่มีใครทราบว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร กรณีธรรมดาเป็นระยะห้าปี หรือหายไปในภาวะสงคราม เรืออับปางหรือภยันตรายประการอื่นใดผ่านพ้นไปแล้วสองปี และผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาลและศาลได้สั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนสาบสูญ ซึ่งการเป็นคนสาบสูญ กฎหมายถือว่าบุคคลนั้นได้ถึงความตายแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 มาตรา 61-62

ดังนั้น ความตายจึงหมายถึงกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงจากการมีชีวิตอยู่ไปสู่การสูญสลายหรือหายไป เป็นการเปลี่ยนจากการดำรงอยู่หรือมองเห็นทางกายภาพไปสู่การไม่ปรากฏรูปของการมีชีวิตหรือร่างกายที่สมบูรณ์ และค่อยๆ สลายกลับคืนสู่ธรรมชาติ ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ความตายเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจากมีรูปร่างเป็นไม่มีและไม่ปรากฏรูปร่างทางสังคมนั่นเอง

เพราะชีวิตและความตายเป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกัน ความตายจึงมีลักษณะน่าสนใจ ความตายเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ความตายเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง หรือกล่าวได้อีกว่า มนุษย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ไม่มีผู้ใดมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับ “ความตาย” ดังนั้น “ความตาย” จึงเป็นสิ่งที่มนุษย์หลายสังคมและวัฒนธรรมพยายามทำความเข้าใจผ่านงานวรรณกรรม

จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท เป็นนักเขียนหญิงรุ่นใหม่ที่มีผลงานน่าสนใจทั้งเรื่องสั้นและนวนิยาย โดยเฉพาะนิยายรักแนววาย (Y) ซึ่งใช้นามปากกาว่า ร เรือในมหาสมุทและได้รับความนิยมจากนักอ่านเฉพาะกลุ่มเคยได้รับรางวัลจากเวทีประกวดต่างๆ เช่น นวนิยายรางวัลดีเด่น Young Thai Artist Award ปี 2016 เรื่องสั้นชนะเลิศรางวัลพระยาอนุมานราชธน ปี 2557 จากเรื่อง“สิงโตนอกคอก”เรื่องสั้นยอดเยี่ยมนายอินทร์อะวอร์ด ปี 2558 จากเรื่อง“จะขอรับผิดทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว”และรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือซีไรต์ปี 2560 จากรวมเรื่องสั้น“สิงโตนอกคอก” กล่าวเฉพาะผลงานรวมเรื่องสั้น“วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย”ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 9 เรื่อง ใช้วิธีเล่าเรื่องหลากหลายทั้งแนวสมจริง (realism) เหนือจริง (surrealism) กึ่งแฟนตาซี (fantasy) บางเรื่องก็ผสานสัจนิยมมหัศจรรย์ (magical realism) สะท้อนภาพสังคมอันเป็นตัวแทนของ ยุคสมัย โดยตั้งคำถามผ่านตัวละครที่เป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ในประเด็นการฆ่าตัวตายในเรื่องสั้น“การฆ่าตัวตายของพลวัต”และ“ชมรมคนฆ่าตัวตาย”ความตายของใครสักคนหรือสัตว์สักตัวในโลกที่ทำให้คนที่ยังมีชีวิตอยู่ได้เรียนรู้ใคร่ครวญและเห็นคุณค่าในเรื่องสั้น “ตายตะแคง” ความตายของคนในครอบครัวที่ส่งผลถึงการไร้ตัวตนของบุคคลอื่นจากการป่วยด้วยโรคหูหนวกตาบอดกับสิ่งที่รักในเรื่องสั้น “ล่องหน” การสำรวจปมความขัดแย้งภายในใจจากความตายทางการเมืองที่กลายเป็นบาดแผลของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ในเรื่องสั้น “ความทรงจำที่ขาดหายไป” การสะท้อนความคิดและความเชื่อที่งมงาย ไร้การตรวจสอบในเรื่องสั้น “ห้ามมองหน้าพระเจ้า” การตั้งคำถามและหาคำตอบกับสถานะของตนบนโลกใบนี้และการกลับชาติมาเกิดของใครบางคน ในเรื่องสั้น“เศษของตกแตก”และการตั้งคำถามถึงเพศสภาพที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นผ่านโครงสร้างสังคมแบบชายเป็นใหญ่ (patriarchy) กับประเด็นชายรักชายในเรื่องสั้น“การมาถึงของอีกา ดำ”

บทความนี้จะวิเคราะห์ “ความตาย” ของตัวละคร ในรวมเรื่องสั้น “วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย” ของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท ประกอบด้วยเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ล่องหน ความทรงจำที่ขาดหายไป ตายตะแคง ชมรมคนฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายของพลวัตและห้ามมองหน้าพระเจ้า โดยศึกษาผ่านทัศนะของอาดัม บูเบน (Adam Buben) ที่แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

การกล่าวถึงความตายเพื่ออ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นหลังความตายหรือนำไปสู่การให้คุณค่า รวมถึงอธิบายสภาวะหลังความตาย (post-modern continuation)

การกล่าวถึงความตายเพื่อยืนยันคุณค่าและความสำคัญของความตายที่ส่งผลเชิงบวกต่อการใช้ชีวิตประจำวัน (the importance of death) หรือใช้สภาวะของความตายในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่

การกล่าวถึงความตายเพื่อเน้นย้ำความสูญเสีย ทำให้คนที่ยังมีชีวิตรู้สึกหวาดกลัวความตาย (fear of death) และใช้ความหวาดกลัวหรือความรู้สึกสูญเสียดังกล่าวเป็นเครื่องมือตั้งคำถามเชิงคุณค่าเกี่ยวกับสภาวะความตายด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตามความตายทางกายภาพเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้เราเรียนรู้คุณค่าหรือความหมายอันจะนำไปสู่การใคร่ครวญชีวิตได้แต่การเรียนรู้คุณค่าความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีชีวิตอยู่และผู้ที่จากโลกนี้ไปแล้วจำเป็นต้องอาศัยความรู้สึกสูญเสียที่เกิดขึ้นเพื่อยอมรับความรู้สึกของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่จนนำไปสู่ความรู้สึกสะทกสะท้านใจและทำให้เกิดการใคร่ครวญหรือเรียนรู้คุณค่าใหม่จากความตายในรวมเรื่องสั้นเล่มนี้

ความตายจากการฆ่าตัวตายที่สะท้อนความหมายของชีวิต

เรื่องสั้น “ชมรมคนฆ่าตัวตาย” ผู้เขียนให้ “ผม” เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ตนประสบพบมาแบบลำดับเวลาในแนวสมจริง (realism) ที่ผมเริ่มหัดเขียนเรื่องสั้น แต่ก็ไปไม่ถึงไหน ชีวิตจึงหันเหมาเป็นครูภาษาไทย ก่อนจะพาตัวเองไปสู่งานอดิเรกคือการเป็นสมาชิกของชมรมคนฆ่าตัวตาย ที่จะนัดพบกันทุกวันศุกร์ที่ร้านอาหารกึ่งบาร์ย่านนักเที่ยวของกรุงเทพฯ และผมก็สนิทสนมกับหญิงม่ายลูกติดคนหนึ่ง เพราะมีรสนิยมคล้ายกัน เธอชื่อเรือนดาว และผมอยากใช้ชื่อของเธอเป็นนางเอกเรื่องสั้นสักเรื่อง แต่เธอและลูกกระโดดสะพานลอยตายไปเสียก่อน

> “สมาชิกของชมรมถูกครอบคลุมด้วยความหม่นเศร้า ทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าทุกคนมาที่นี่เพื่อจะตาย แต่เรากลับไม่เคยคิดว่าจะมีใครในบรรดาขาประจำปลิดชีพตัวเองลงจริง ๆ ทุกคนร้องไห้ให้เธออย่างไม่เคยร้องไห้ให้สมาชิกชั่วคราวคนใด พวกเราไม่เคยยี่หระต่อความตายใด แต่เรากลับร้องไห้เพราะความตายที่คาดไม่ถึงนี้”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 83)

ข้อความข้างต้น เป็นกระแสสำนึกของผมที่รู้สึกโศกเศร้าสูญเสียไปกับความตายของเรือนดาวและลูก ทำให้คนที่มีชีวิตอยู่หม่นเศร้าและ “ร้องไห้ให้เธออย่างที่ไม่เคยร้องไห้ให้กับสมาชิกชั่วคราวคนใด” กลายเป็นการตั้งคำถามเชิงคุณค่าเกี่ยวกับความตายให้สมาชิกชมรมที่ “ทุกคนมาที่นี่เพื่อจะตาย” และ “ไม่เคยยี่หระต่อความตายใด” แต่พอเกิดเหตุความตายที่คาดไม่ถึง ทำให้สมาชิกรู้สึกสะทกสะท้านใจ

การที่เรือนดาวและลูกเลือกฆ่าตัวตายด้วยการกระโดดสะพานลอยหลังเข้าชมรมคนฆ่าตัวตายได้ไม่นาน สาเหตุมาจากต้องการลบตัวตนของตัวเองเพื่อเติมเต็มให้กับอดีตสามีที่มาขอคืนดีด้วย

> “ผู้ชายคนนั้นเขาไม่ได้อยากได้ผู้หญิงที่มีตัวตนหรอกพี่ เขาอยากได้คนที่รอเขาอยู่เมื่อเขากลับบ้าน ทำกับข้าวรอ กวาดห้องหับได้ คอยปลอบประโลมเขาเมื่อเหนื่อยล้า ร่วมรักกับเขา อยากให้เราพูดแต่สิ่งที่ทำให้ใจของเขาฉ่ำ หมอบถวายในสิ่งที่เขาต้องการ แต่ไม่ยัดเยียดอะไรเกินกว่านั้น ให้เขาแม้สักสิ่ง เราไม่ได้รับอนุญาตให้มีปัญหา ความคิดเห็นหรือชีวิตเป็นของตัวเอง เพียงแต่ดำรงอยู่เพื่อเติมเต็มเขาเท่านั้น สิ่งที่เขามีและเป็นความชอบหรือความชัง เขาอยากจะควักคว้านทิ้งให้หมด เพื่อให้เหลือเมียที่ด้านในกลวงเปล่า คอยหมอบกราบรับใช้บริการ”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 84-85)

ข้อความข้างต้น เป็นคำพูดที่เรือนดาวเคยเล่าให้ผมฟัง แสดงให้เห็นถึงระบบชายเป็นใหญ่ที่อดีตสามีต้องการเมียที่เป็น “แม่ศรีเรือน” และ “ทาส” โดยต้องอยู่ภายใต้คำสั่งหรือยอมถูกกดทับและครอบงำได้ง่าย กลายเป็นการลดทอนคุณค่าของผู้หญิงจนเธอเก็บกดและต้องหาทางออกสำหรับปัญหา (solution seeking) ด้วยตนเอง

การฆ่าตัวตายของเรือนดาวและลูก นอกจากจะเป็นทางออกที่เธอเลือกแล้ว ยังแสดงถึงการไม่ถูกยับยั้งความรู้สึกส่วนลึกที่มีความผูกพันหรือมีพันธะต่อผู้อื่น และเธออาจเชื่อว่าการฆ่าตัวตายเพื่อตนเอง (egoistic suicide) สะท้อนสิทธิและเสรีภาพในชีวิต

อย่างไรก็ตาม ความตายของเรือนดาวและลูกนอกจากจะส่งผลต่อสมาชิกของชมรมแล้ว ยังสะท้อนความรู้สึกถึงส่วนลึกของผมโดยตรงในฐานะคนเคยสนิทด้วย

> “หากมีผู้ชายที่ต้องการผู้หญิงกลวงเปล่า มันก็มีผู้ชายแบบผม ผู้ชายที่เปล่ากลวงและรอหญิงสาวสักคนมาเติมเต็มชีวิต น่าเสียดายเราพบกันช้าไป... เรือนดาวไม่ได้ทำลายตัวตนของตัวเองทั้งหมด เธอยังเหลือบางส่วนของเธอเอาไว้ในตัวผม”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 85-86)

ข้อความข้างต้น เป็นการกล่าวถึงความตายเพื่อยืนยันคุณค่าและความสำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อการใช้ชีวิตของผม และการที่ “เธอยังเหลือบางส่วนของเธอเอาไว้ในตัวผม” นอกจากจะเป็นประโยคจบของเรื่องสั้นแบบปลายเปิด (open ending) แล้ว ยังสะท้อนการเติมเต็มความสัมพันธ์ของชายและหญิง ที่ต่างฝ่ายต้องเห็นคุณค่าของกันและกัน ทั้งศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมทางเพศ แม้จะดูก้ำกึ่งระหว่างความจริงและความฝัน แต่ก็เป็นการทิ้งท้ายมโนทัศน์สตรีนิยม (a concept of feminism) ที่น่าคำนึงถึงอย่างยิ่ง

เรื่องสั้น “การฆ่าตัวตายของพลวัต” ผู้เขียนให้ “ฉัน” เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ตนประสบพบมาแบบย้อนอดีตในแนวสมจริง (realism) ถึงการฆ่าตัวตายของพลวัต และกิตติซึ่งเป็นน้องชายของผู้ตายได้เข้าไปอ่านข้อความในโทรศัพท์มือถือ เพราะอยากรู้สาเหตุการตายของพี่ชาย ก่อนจะนัดพบและพูดคุยกับฉันหรือจิดานันท์ ที่เป็นเพื่อนของพี่ชายซึ่งไม่ห้ามให้เขาเลิกคิดฆ่าตัวตาย เพราะชีวิตของพี่ชายเหมือนอยู่ในกรงขัง ลำบากและไม่มีทางออกเลย

> “พวกเราต่างพกบาดแผลมาเต็มหลัง ทะเยอทะยานและบาดเจ็บมานับครั้งไม่ถ้วน แต่ก็กระโจนลงสู่สมรภูมิอีกครั้ง ใช่ว่าชีวิตกดดันไม่มีทางเลือก แต่เรานั่นเองที่เฆี่ยนตีตนเองจนแทบไม่มีทางเลือกอื่น เพียงเพราะหวาดกลัวว่าหากหยุดยั้ง จะสูญสิ้นความหมาย ถูกทิ้งเดียวดายลำพัง”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 99)

ข้อความข้างต้น เป็นกระแสสำนึกของจิดานันท์ที่ไตร่ตรองชีวิตของตนและพบว่า“พวกเราต่างพกบาดแผล”หมายรวมถึงพลวัตด้วยที่รู้สึกหวาดกลัวและสะท้อนพฤติกรรมที่ถูกตีความว่าเกี่ยวข้องกับความสิ้นหวัง (hopelessness) ในชีวิต เป็นลักษณะของปัจเจกบุคคลที่ขาดความค้ำจุนทางอารมณ์ ความรู้สึกจากการขาดที่พึ่งทางใจและรู้สึกว่าไม่สามารถพึ่งพาผู้อื่นได้ เมื่อมีปัญหาจึงทำให้ปัจเจกบุคคลรู้สึกโดดเดี่ยวและกลายเป็นคนที่มีความอ่อนไหวต่อการกระทบกระเทือนทางอารมณ์ความรู้สึกและนำไปสู่สาเหตุของการฆ่าตัวตายเพื่อตนเอง (egoistic suicide)

การที่จิดานันท์ได้พูดคุยกับพลวัตและรับรู้อารมณ์ของเขา นับเป็นเรื่องยากที่เธอสามารถทนแบกรับกับความขัดแย้งภายในใจผู้อื่นจนนำมาสู่ความขัดแย้งภายในใจตนเอง และชีวิตของจิดานันท์ก็มีสภาพไม่ต่างอะไรจากพลวัตที่อาจคิดปลิดชีพตัวเองได้ทุกเมื่อเช่นกัน

> “ผมอ่านข้อความของคุณแล้วกลัวว่าคุณจะจากไปอีกคน ชีวิตของคุณไม่ต่างจากพี่ และคุณก็รับสิ่งที่หนักหนามากจากการจากไปของพี่ชาย ผมว่าสภาพจิตใจของคุณตอนนี้มันอันตราย ผมเลยมาที่นี่เพื่อจะปลอบโยนคุณ ฉันมองหน้าเขารอคอย-ที่จะได้รับ-การลงทัณฑ์แล้วฉันก็ได้รู้เป็นครั้งแรกว่า การฆ่าตัวตายของพลวัตส่งผลต่อฉันมากกว่าที่ตัวเองคิด และสิ่งที่ฉันคอยอยู่ไม่ใช่ความเจ็บปวด แต่เป็นการปลอบโยนจากใครคนหนึ่งใครก็ได้ในโลกที่อ้างว้างใบนี้”
>
> (Luaengphiansamut, 2017: 106-107)

ข้อความข้างต้น ความตายของพลวัตนอกจากจะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของกิตติน้องชายในฐานะผู้สูญเสียแล้วเขายังเป็นห่วงและกลัวว่าจิดานันท์จะจากไปอีกคน เพราะมีชีวิตไม่ต่างไปจากพี่ชายของเขา การนัดพบและพูดคุยกันจึงเป็นการมาเพื่อปลอบโยนจิตใจของจิดานันท์ จนเธอได้ตระหนักรู้ว่า“การฆ่าตัวตายของพลวัตส่งผลต่อฉันมากกว่าที่คิด”จึงเป็นการกล่าวถึงความตายเพื่อยืนยันคุณค่าและความสำคัญของความตายที่ส่งผลเชิงบวก เพราะแทนที่จะได้รับความเจ็บปวด แต่การได้รับการปลอบโยนจากใครคนหนึ่ง สะท้อนให้เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ต่อไปด้วยความเข้าใจกันยิ่งขึ้น

จากเรื่องสั้น“ชมรมคนฆ่าตัวตาย”และ“การฆ่าตัวตายของพลวัต”ผู้เขียนได้สะท้อนภาพของเมืองที่มีความโดดเดี่ยวแปลกหน้าของผู้คน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมเมืองดำเนินไปอย่างผิวเผินและฉาบฉวย ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ทำให้คุณค่ากับวัตถุ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน มิติด้านจิตใจของผู้คนในเมืองจึงถูกละเลยและไม่ถูกให้ค่า

ทั้งนี้ Simmel (2004: 78) กล่าวว่า“เมืองในมิติเชิงบวกเป็นพื้นที่ที่มอบอิสรภาพให้ปัจเจกบุคคลได้ไขว่คว้าสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ที่ห่างเหินและแปลกหน้ากันของฝูงชนในสังคมเมือง ทำให้ผู้คนสามารถเลือกใช้ชีวิตแตกต่างจากคนอื่น สามารถประกอบสร้างอัตลักษณ์ตามที่ตนต้องการ ส่วนมิติเชิงลบนั้นเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อันห่างเหินและแปลกหน้านั่นเองที่อาจบ่มเพาะความรู้สึกโดดเดี่ยวแปลกแยกต่อสิ่งแวดล้อมและต่อตนเอง”เช่นเดียวกับเรือนดาวและลูก ในเรื่องสั้น“ชมรมคนฆ่าตัวตาย”และพลวัต ในเรื่องสั้น“การฆ่าตัวตายของพลวัต”ที่การฆ่าตัวตายของพวกเขาเกิดจากความขัดแย้งภายใจใจที่เป็นผลมาจากความสัมพันธ์อันห่างเหินของคนในครอบครัว

ความตายที่ไร้ความหมายจากการท้าทายความเชื่อของคนในสังคม

เรื่องสั้น“ห้ามมองหน้าพระเจ้า” ผู้เขียนให้“เรา”เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ตนประสบพบมาแบบลำดับเวลาในแนวแฟนตาซี (fantasy) ที่สมมติเมืองเล็กๆเป็นฉากหลัง มีรูปเคารพสูงใหญ่และมีข้อห้าม“ห้ามมองหน้าพระเจ้า”ซึ่งสร้างปมความขัดแย้งขึ้นภายในใจตัวละครให้ขบคิดและตั้งคำถามถึง“รูปปั้นนี้หน้าตาเป็นอย่างไรกันแน่”แต่คำถามต้องห้ามนี้สุ่มเสี่ยงต่อการถูกผู้คนรุมประชาทัณฑ์ ทำให้ตัวละครต้องเงียบคลานไปตามถนนหรือเดินก้มหน้า

การไม่ยอมคลานไปตามถนนหรือเดินก้มหน้าจึงเท่ากับท้าทายความคิดความเชื่อของคนในสังคม ยิ่งตัวละครพยายามหาคำตอบให้กับคำถามและข้อห้ามที่ถูกตั้งขึ้นโดยตั้งใจมองหน้าพระเจ้า จึงถูกผู้ดูแลวิหารและผู้คนทำร้าย ขับไล่ออกจากเมืองให้กลายเป็นคนอื่น (others)

เมื่อออกจากสังคมมนุษย์ก็ไม่มีข้อห้ามใดบังคับให้เดินก้มหน้าเขาจึงไต่ขึ้นบนยอดภูเพื่อมองรูปเคารพจนวันหนึ่งเมื่อบินได้เหมือนนกจึงเห็นว่ารูปเคารพไม่มีหัวอยู่ด้านบน ความตกใจทำให้เขาร่วงลงมา

> “ทุกคนที่กำลังก้มกราบสักการะแตกฮือเหมือนฝูงแมลงที่ถูกก่อกวน แต่ไม่กี่วินาทีพวกเขาก็รุมล้อมเรา เรามองพวกเขาด้วยดวงตาเบิกกว้าง และเอ่ยว่ารูปปั้นไม่มีหัว... เรามองตาพวกเขาและรู้ว่าพวกเขาเชื่อสิ่งที่เราพูด เราไม่รู้ว่าหลังจากนี้พวกเขาจะอยู่กันต่อไปอย่างไร พวกเขาจะอยู่ต่อไปเช่นเดิมได้หรือไม่หากรู้ว่าพระเจ้าไม่มีหัว”
>
> (Lueangpihansamut, 2017: 115)

ข้อความข้างต้น หลังจากตัวละครไขความสงสัยจนรู้ความจริงว่า“รูปปั้นไม่มีหน้า”และรูปปั้น“ไม่มีหัวอยู่ด้านบน”เท่ากับคำถามได้รับการพิสูจน์ว่าสิ่งที่เชื่อถือกันมาก่อนหน้าเป็นความงมงาย แม้ว่า “เรามองตาพวกเขาและรู้ว่าพวกเขาเชื่อในสิ่งที่เราพูด” แต่การกล้าตั้งคำถามถึงความเชื่อที่ยึดถือกันมาในสังคม เท่ากับเป็นการละเมิดข้อห้ามหรือดูหมิ่นรูปปั้น จนทำให้เขาต้องรับโทษทัณฑ์ถึงตาย

อย่างไรก็ตาม การที่ตัวละครถูกกีดกันออกจากครอบครัวและสังคม (family and social exclusion) ไปสู่ความเป็นอื่น เกิดจากการตั้งคำถามในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับจึงต้องถูกกำจัดออกจากสังคม ความเป็นอื่นถูกสร้างขึ้นโดยระบบสังคม (social systems)ผ่านอุดมการณ์อำนาจนิยม (authoritarianism) ที่แสดงอำนาจนั้นผ่านวัจนภาษา (verbal language) เช่น ข้อห้ามห้ามมองหน้าพระเจ้าและอวัจนภาษา (non-verbal language) เช่น การคลานตามถนนหรือเดินก้มหน้าเมื่อใครละเมิดข้อห้ามดังกล่าว จึงถูกทำร้าย ใช้ความรุนแรงที่เป็นการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จนกลายเป็นคนป่าเถื่อน

> “ต่อหน้าเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เขากลับไร้เรี่ยวแรงขดตัวเหมือนหอยในตลับ และร้องไห้กระซิกๆด้วยความหวาดกลัว พวกเขารุมเหยียบเราจนหมดลมหายใจ ขณะที่ลมหายใจสุดท้ายถูกพรากออกจากร่าง เราได้ยินพวกเขาท่องพร้อมๆ กันเป็นจังหวะ ห้ามมองหน้าพระเจ้า ห้ามมองหน้าพระเจ้าห้ามมองหน้าพระเจ้า”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 115)

ข้อความข้างต้น เป็นกระแสสำนึกสุดท้ายของตัวละครหลัก ที่มีความหวาดกลัวต่อความรุนแรงก่อนจิตจะหยุดทำงานและตกอยู่ในห้วงไร้สำนึก (unconsciousness) อีกทั้งเป็นการกล่าวอ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น หลังความตายที่กำลังเปลี่ยนผ่านเกี่ยวกับความจริงที่ตัวละครหลักได้พิสูจน์ก่อนหน้านี้ แต่พอได้ยินคำว่า “ห้ามมองหน้าพระเจ้า” ในประโยคจบของเรื่อง เท่ากับเป็นการตอกย้ำให้ตัวละครหลักรู้สึกสะทกสะท้านใจว่าสิ่งที่เอ่ยออกไปก่อนหน้านั้นไร้ประโยชน์เมื่อผู้คนยังคงศรัทธาโดยปราศจากปัญญาตรวจสอบและไม่กล้าตั้งคำถามหรือมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง

ดังนั้น ความตายของตัวละครหลักในเรื่องสั้นนี้ เป็นความตายที่ไร้ความหมาย ซึ่งสังเวยให้กับความเชื่อของคนในสังคมที่มืดบอด แต่ในทางกลับกัน Royal Institute (2013: 1,013) ได้ให้ความหมายคำว่า เรา หมายถึง สรรพนามบุรุษที่ 1 เป็นคำพูดแทนตัวผู้พูด จะเป็นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ถ้าผู้พูดเป็นคนคนเดียวอาจพูดแทนคนอื่นๆรวมทั้งตัวเองด้วย

กล่าวได้ว่า ผู้เขียนให้“เรา”เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่แฝงความหมายให้น่าตีความนอกจากจะหมายถึงผู้เล่าเพียงคนเดียวแล้ว ยังอาจหมายรวมถึงคนอื่นๆ ที่ตายด้านไปกับความรู้สึกนึกคิดเป็นของตนเองในสังคมได้อีกด้วย

นอกจากนี้ การตั้งชื่อเรื่องสั้นว่า“ห้ามมองหน้าพระเจ้า”ยังแฝงสัญลักษณ์ (symbol) เพราะคำว่าพระเจ้า Royal Institute (2013: 810) หมายถึง พระพุทธเจ้าพระพุทธรูป เทพผู้เป็นใหญ่ คำนำหน้าพระมหากษัตริย์และเจ้านายแล้ว ในเรื่องสั้นนี้ยังอาจหมายรวมถึงผู้มีอิทธิพลหรืออำนาจในสังคมได้อีกด้วย การห้ามมองหน้าจึงเท่ากับเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ให้คนกล้าท้าทาย ล่วงละเมิด ลบหลู่ หรือดูหมิ่นผู้มีอำนาจหรือผู้นำความเชื่อนั่นเอง

ความตายทางการเมืองที่กลายเป็นบาดแผลของผู้ที่ยังมีชีวิต

เรื่องสั้น“ความทรงจำที่ขาดหายไป”ผู้เขียนให้“ฉัน”เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ตนประสบพบมาแบบเล่าย้อนในแนวสมจริง (realism) กึ่งแฟนตาซี (fantasy) ถึงอาการชักของตนหลังทราบข่าวพี่ชายตายเพียงคนเดียวจากการสลายการชุมนุมทางการเมือง

> “การป่วยครั้งนี้เกิดขึ้นจากความเครียดแน่ๆ แม้ภายนอกจะไม่แสดงอาการใดๆ แต่ดูเหมือนฉันจะเครียดโดยไม่รู้ตัวเรื่องสอบเหรอ? แล้วก็เรื่องที่ไม่สบาย? ครอบครัว? การชุมนุม? เรื่องอะไรกันแน่นะ... ฉันเดาไม่ออกอย่างที่พี่ชายบอกนั่นแหละ ฉันรู้จักตัวเองน้อยมากฉันไม่รู้ว่าตัวเองเครียดและได้แต่ปล่อยไปเรื่อยๆ จนกระทั่งล้มเจ็บ... ถ้าหากพี่ชายยังคอยดูแลฉันอยู่ละก็...”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 62)

ข้อความข้างต้น เป็นกระแสสำนึกของฉันที่มีความไม่ต่อเนื่องสับสนจับต้นชนปลายเหตุการณ์ในชีวิตอันเป็นสาเหตุของความป่วยไข้ไม่ได้ ซึ่งอาจมองว่าเป็นบาดแผลทางจิตที่ฉันประสบกับเหตุการณ์ไม่คาดฝันแล้วชักไม่รู้ตัว รวดเร็วเกินกว่าจะรู้ตัว เปรียบเทียบกับประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านทางการเมือง การชุมนุมและข่าวสารสลายการชุมนุมที่ฉันต้องสูญเสียพี่ชายจนกลายเป็นความเครียดในชีวิต

> “พี่ชายพูดถูกฉัน เป็นเด็กโง่จริงๆ ฉันทำอะไรไม่ได้เลยเมื่อไม่มีพี่ ฉันไม่รู้ว่าตัวเองเครียด ไม่รู้ว่าตัวเองกังวล ไม่รู้ว่าตัวเองเสียใจแค่ไหนที่พี่ชายจากไป ฉันไม่รู้ว่าจิตใต้สำนึกของตนเองบอบช้ำเพียงใดจนถึงขนาดต้องลืมการตายของพี่ชาย ต่อจากนี้ไป ฉันคงชักทุกครั้งที่มีใครตายจากการชุมนุมประท้วงทางการเมือง”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 64)

ข้อความข้างต้น เป็นตอนจบของเรื่องที่แสดงถึงความทรงจำของตัวละครที่พยายามลืมการตายของพี่ชายและยังกล่าวถึงสภาวะความตายของพี่ชายในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นคุณค่าในความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องที่ขาดหายไป แต่ความตายกลับส่งผลเชิงลบให้“ฉันคงชักทุกครั้งที่มีใครตายจากการชุมนุมประท้วงทางการเมือง”นับเป็นบาดแผลทางจิตจากผู้ที่ได้รับผลกระทบในอดีตจนก่อความทุกข์ต่อร่างกายและจิตใจไปอีกนาน

ดังนั้น ความตายของพี่ชายของฉัน ในเรื่องสั้น“ความทรงจำที่ขาดหายไป”จึงเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง ส่วนความตายของเราในเรื่องสั้น“ห้ามมองหน้าพระเจ้า”เกิดจากความขัดแย้งทางศาสนาที่มีความคล้ายกันในเรื่องของความเชื่อ จิตสำนึกของตัวละครที่สร้างความทรงจำร่วมกับผู้คน ต่างกันเพียงความตายของเราในเรื่องสั้น“ห้ามมองหน้าพระเจ้า”เป็นความตายของตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ไม่ได้นำไปสู่คุณค่าใดต่อผู้อื่น เป็นแค่ความตายของใครบางคนเท่านั้น แต่ความตายของฉันในเรื่องสั้น“ความทรงจำที่ขาดหายไป”เป็นความตายของผู้อื่นที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องซึ่งพยายามลืมการตายของพี่ชาย จึงอาจกล่าวได้ว่าความตายของตัวละครในเรื่องสั้นทั้งสองเรื่องนี้ไร้ความหมายต่อการมีชีวิตอยู่ของผู้ที่รับรู้ความตายนั้น การตั้งคำถามกับความตายจึงไม่ได้นำไปสู่การเรียนรู้คุณค่าใดนอกจากการจากไปที่เกิดขึ้นกับผู้ตาย เพราะการตายที่ปรากฏเป็นการแบ่งแยกคู่ขัดแย้งที่ชัดเจนระหว่างรัฐกับประชาชนและผู้ที่คล้อยตามหรือเห็นต่างทางศาสนานั่นเอง

ความตายและการหายไปของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เรื่องสั้น“ล่องหน”ผู้เขียนให้“ฉัน”เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ตนประสบพบมาแบบเล่าย้อนในแนวเหนือจริง (surrealism) ถึงโรคหูหนวกตาบอดในสิ่งที่รัก ซึ่งเป็นผลกระทบหลังจากแม่ตาย ทำให้บุคคลรอบข้างเธอกลายเป็นคน“ล่องหน” คือ มองไม่เห็น เป็นสภาวะไร้ตัวตน ที่ส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวและคนรักในที่ทำงาน

> “ฉันรู้แค่ว่า การจากไปของแม่ได้กัดกร่อนชีวิตของฉันอย่างร้ายกาจ สิ่งที่สูญเสียไปนั้น มิอาจเรียกคืนและมิอาจหาสิ่งอื่นมาทดแทน มันเป็นความรู้สึกคล้ายเกิดรูโหว่ใหญ่ในชีวิต เป็นรูโหว่ที่สร้างความเจ็บปวดปนว่างโหวงอันยากอธิบาย ความปวดร้าวทำให้ฉันขังตัวเองอยู่ภายใต้ความเมินเฉย ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเสมอกันและไม่เห็นใครสำคัญเป็นพิเศษอีก”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 44)

ข้อความข้างต้น เป็นผลกระทบเชิงลบจากความตายของแม่ที่ทำให้ชีวิตประจำวันของฉันต้องเมินเฉยกับ “ดิเรก” พ่อของตนเอง รวมทั้งคนรักในที่ทำงาน เพราะได้สร้างกำแพงขึ้นมากั้นความสัมพันธ์ เพื่อพยายามหลีกห่างจากความปวดร้าวที่สูญเสียแม่ไปจนความรู้สึกนั้นกัดกร่อนชีวิตที่เหลืออยู่ และป่วยด้วยโรคหูหนวกตาบอดกับสิ่งที่รักในเวลาต่อมา

> “กว่าคนเราจะรู้ถึงความหมายแท้จริงของการตายได้นั้น มันต้องใช้เวลา เมื่อได้รับข่าวว่าใครสักคน“ตาย”ไปแล้ว เรายังไม่เข้าใจความหมายของมันหรอก... เราจะมาเข้าใจเอาจริงๆ ก็ตอนที่เราหันหลังกลับไปมองสถานที่ซึ่งคนคนนั้นเคยอยู่ และไม่พบร่างของใครอยู่ที่นั่นอีกต่อไป เมื่อนั้นเองที่ความเศร้าจะโถมทับลงมาอย่างแท้จริง”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 42)

ข้อความข้างต้น การเรียนรู้และยอมรับความตายของใครบางคนเป็นเรื่องยากหากเป็นบุคคลสำคัญในครอบครัวยิ่งส่งผลสะเทือนต่อความรู้สึกขาดหายไปของใครคนหนึ่งทางกายภาพจากคนที่เคยไม่มีความหมายในชีวิต กลับกลายเป็นคนที่มีความหมายในความทรงจำให้รำลึกถึงการจากไปที่ฉันพยายามทำความเข้าใจการดำรงอยู่และการไม่มีอยู่ของสิ่งต่างๆ ที่เคยผูกพันซึ่งกว่าจะรู้ตัวต้องใช้เวลาและเผชิญกับความเศร้าที่โถมทับชีวิต

การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน การมองไม่เห็นพ่อของเธอที่อยู่ร่วมชายคาบ้านเป็นปี หรือการมองไม่เห็นคนรักที่ยืนอยู่ต่อหน้า ล้วนเกิดจากการที่ฉันอยู่กับอดีตและการตายของแม่จนไม่ยอมมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสังคม แต่ในที่สุดความสูญเสียและการเมินเฉยที่ฉันได้รับและสะท้อนกลับออกไปได้รับการเยียวยาในวันหนึ่ง เมื่อจิตแพทย์บอกว่าโรคหูหนวกตาบอดกับสิ่งที่รักจะหายได้เองโดยต้องรู้ตัวก่อน หมายความว่าฉันต้องก้าวข้ามเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจและความสูญเสียที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้ Uengkhanuengwet (2018: 21-22) กล่าวว่า“เราไม่อาจเรียนรู้คุณค่าจากความตายของใครบางคนหรือทำให้การจากไปของใครบางคนกลายเป็นความตายที่มีความหมาย (meaningful death) ผ่านสิ่งที่รับรู้ได้โดยผัสสะ หากแต่จำเป็นต้องรู้สึกสิ้นหวังและสะทกสะท้านไปกับความตายจนถึงระดับหนึ่ง แล้วในที่สุดหากเราสามารถเข้าถึง“ความรู้สึกสูญเสียราวกับตายทั้งเป็น” (despairs living death) ในห้วงที่ต้องเผชิญหน้าหรือตั้งคำถามกับความตายขณะยังมีชีวิตอยู่ คุณค่าเกี่ยวกับความตายจึงจะสะท้อนกลับมาหาเรา ทำให้เรารู้สึกสะเทือนและนำไปสู่การเรียนรู้คุณค่าอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือจากความสูญเสียที่เกิดจากการจากไปของผู้ตาย”

จะเห็นได้ว่า ความตายของแม่ในเรื่องสั้น“ล่องหน”และความตายของพี่ชายในเรื่องสั้น“ความทรงจำที่ขาดหายไป”มีความเหมือนกันตรงที่ผู้เขียนใช้ความทรงจำของตัวละครมาอธิบายความตายของบุคคลในครอบครัวที่มีความเลื่อนรางลงทุกที่ ไม่ว่าจะเป็น“เสียงกระทะของแม่” หรือการ “พยายามลืมการตายนั้น”

นอกจากนี้ ทั้งสองตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องยังมีอาการป่วยไข้หลังความตายที่เกิดขึ้นกับแม่และพี่ชายต่างกันเพียงฉันในเรื่องสั้น“ความทรงจำที่ขาดหายไป”ยัง“คงซักทุกครั้งที่มีใครตายจากการชุมนุมประท้วงทางการเมือง”กลายเป็นบาดแผลทางจิตที่ไม่ได้รับการเยียวยาหรือไม่เกิดการเรียนรู้คุณค่าที่แฝงอยู่ในความตายของพี่ชาย แต่ฉันในเรื่องสั้น“ล่องหน”เมื่อรู้ตัวและสาเหตุของโรคหูหนวกตาบอดกับสิ่งที่รักและใส่ใจกับคนรอบข้างเลิกเมินเฉยต่อทุกสิ่ง ทำให้เธอหายจากอาการป่วยไข้ ซึ่งเป็นการกล่าวถึงความตายเพื่อเน้นย้ำและตั้งคำถามเชิงคุณค่าในการมีชีวิตอยู่ต่อไป และสามารถกลับมาปฏิสัมพันธ์กับผู้คนได้อีกครั้ง

ความตายของคนและสัตว์กับการเรียนรู้คุณค่าใหม่ในชีวิต

เรื่องสั้น “ตายตะแคง” ผู้เขียนให้ “ฉัน” เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ตนประสบพบมาแบบเล่าย้อนและตัดสลับในแนวสมจริง (realism) กับการตั้งคำถามถึงความตายของย่าและคนไร้บ้านจากความป่วยไข้ และความตายของแมลงสาบที่ถูกฉันตีตาย ซึ่งการตายของทั้งคนและสัตว์มีลักษณะนอนตายตะแคงที่แฝงสัญญะให้ตีความ การนอนคือความตายและผู้นอนคือคนตายหรือศพนั่นเอง

> “เราจัดงานศพให้ย่าอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ศาลาถูกตกแต่งด้วยดอกไม้ กลิ่นธูปหอมฟุ้งทั่วบริเวณ พิธีกรรมมากมายที่เราทำให้ย่าไม่อาจเรียกให้ย่ากลับมาจากดินแดนแสนไกล แต่พวกเราก็จัดงานยิ่งใหญ่โดยไม่ตั้งคำถาม ส่วนตัวเขา...ถูกพาออกไปโดยไร้คำอำลา ทำไมมันถึงเป็นเช่นนี้?”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 75)

ข้อความข้างต้น เป็นการตั้งคำถามของฉันระหว่างความตายของย่าในบ้านและความตายของคนไร้บ้านนอกบ้าน ที่ถูกเลือกปฏิบัติแตกต่างกัน แสดงถึงความสัมพันธ์กับการให้คุณค่าต่อความตาย ความรู้สึกสูญเสียและความเพิกเฉยที่ถูกจำแนกอย่างชัดเจนระหว่าง “เราจัดงานศพให้ย่าอย่างดีที่สุด” กับ “เขา...ถูกพาออกไปโดยไร้คำอำลา”

หรืออาจเป็นเพราะเขามานอนอยู่หน้าบ้านของครอบครัวฉันที่กำลังบอกขาย “ถ้าปล่อยไว้อย่างนี้ หน้าบ้านเราสกปรกแย่” หรือ “โล่งใจที่เขาหายไปได้สักที แม้จะรู้สึกไม่ดีที่มีคนมาตายหน้าบ้าน” เปรียบเทียบกับความตายของย่าในบ้าน ถ้าคนที่มาซื้อบ้านรู้จะทำเช่นไร กลายเป็นอีกคำถามให้น่าพิจารณา เช่นเดียวกับความตายของแมลงสาบที่ฉัน “รู้สึกโล่งใจระคนเปี่ยมสุขที่สามารถขโมยชีวิตมาจากมันได้” ความตายของคนไร้บ้านและแมลงสาบจึงมีความคล้ายกันเมื่อตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องรู้สึกโล่งใจและเห็นว่าทั้งคนไร้บ้านและแมลงสาบสกปรก ไม่ควรอยู่ร่วมโลก แม้จะไม่ได้สร้างความเดือดร้อนใด ๆ ให้ก็ตาม

ทั้งนี้ ลักษณะนอน “ตายตะแคง” ที่แฝงสัญญะของทั้งคนและสัตว์ ที่มีความแตกต่างทั้งสถานภาพ แต่กลับมีความเหมือนกันตรงที่ทุกชีวิตล้วนต้องนอนตายอย่างเท่าเทียม

> “ฉันไม่สามารถใช้ชีวิตร่วมกับแมลงสาบได้ก็จริง แต่ความจริงฉันน่าจะเอามันไปปล่อยที่อื่น ฉันไม่น่าถึงขั้นต้องเอาชีวิตมันเลย น้ำตาเอ่อขึ้นมาที่ขอบตา ฉันวิ่งไปที่ถังขยะ ประคองศพด้วยสองมือเปล่า ๆ แล้วพามันออกไปฝังในสวน”
>
> (Lueangphiansamut, 2017: 76)

ข้อความข้างต้น ผู้เขียนสะท้อนกระแสสำนึกของฉันถึงความจริง ไม่ว่าคนหรือสัตว์ต่างรักตัวกลัวตาย ดังนั้นจึงควรอยู่ร่วมกันด้วยความเมตตาเอื้ออาทร และจากเหตุการณ์ที่ฉันต้องประสบกับความตายของย่าและคนไร้บ้าน ทำให้ฉันนึกย้อนกลับไปและรู้สึก “น้ำตาเอ่อขึ้นมาที่ขอบตา” แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงความสูญเสียที่ถูกนำมาตั้งคำถามเชิงคุณค่าเกี่ยวกับสภาวะความตายที่อยู่ตรงหน้า แล้วจึง “พามันออกไปฝังในสวน” ซึ่งเป็นประโยคจบของเรื่องสั้นแบบหักมุม (twist ending) ที่มองเป็นการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งอื่น โดยเห็นว่าสิ่งนั้นก็มีคุณค่าในชีวิตที่ควรได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกัน ทั้งยังทำให้ฉันรู้สึกสะทกสะท้านใจ ขณะเดียวกันผู้อ่านก็ได้ใคร่ครวญความตายนี้ร่วมไปด้วย

จากการวิเคราะห์ “ความตาย” ของตัวละคร ในรวมเรื่องสั้น “วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย” ของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท ผ่านมโนทัศน์เรื่องความตายตามทัศนะของอาดัม บูเบน (Adam Buben) พบว่า

1) การกล่าวถึงความตายเพื่ออ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นหลังความตายหรือนำไปสู่การให้คุณค่า รวมถึงอธิบายสภาวะหลังความตาย (post-modern continuation) ไม่มีเรื่องสั้นใดใน 6 เรื่องที่เข้าข่ายความตายในข้อนี้เลย

2) การกล่าวถึงความตายเพื่อยืนยันคุณค่าและความสำคัญของความตายที่ส่งผลเชิงบวกต่อการใช้ชีวิตประจำวัน (the importance of death) หรือใช้สภาวะของความตายในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่พบในเรื่องสั้น “การฆ่าตัวตายของพลวัต” และ “ชมรมคนฆ่าตัวตาย”

เรื่องสั้น “การฆ่าตัวตายของพลวัต” ความตายของพลวัตนอกจากจะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของกิตติในฐานะน้องชายแล้ว เขายังเป็นห่วงและกลัวว่าจิดานันท์ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของพี่ชายจะจากไปอีกคน เขาจึงนัดพบและพูดคุยกับเธอ เป็นการมาเพื่อปลอบโยนจิตใจ จนจิดานันท์ตระหนักรู้ว่า “การฆ่าตัวตายของพลวัตส่งผลต่อฉันมากกว่าที่คิด” เป็นการกล่าวถึงความตายเพื่อยืนยันคุณค่าและความสำคัญของความตายที่ส่งผลเชิงบวก เพราะแทนที่จิดานันท์จะตกอยู่ในความเจ็บปวด แต่การได้รับการปลอบโยนจากใครคนหนึ่ง สะท้อนให้เห็นคุณค่าเพื่อมีชีวิตอยู่ต่อไป

ส่วนเรื่องสั้น “ชมรมคนฆ่าตัวตาย” ความตายของเรือนดาวและลูกได้เน้นย้ำความสูญเสียให้สมาชิกของชมรมที่รู้ข่าวรู้สึกหม่นเศร้าและ “ร้องไห้ให้เธอ” แม้ “ทุกคนมาที่นี่เพื่อจะตาย” และ “ไม่เคยยี่หระต่อความตายใด” แต่พอเรือนดาวและลูกตาย ทำให้สมาชิกของชมรมสะทกสะท้านใจ ส่วนผมซึ่งเคยสนิทสนมและรู้ถึงรายละเอียดในชีวิตของเธอ ความตายครั้งนี้นอกจากจะเป็นการทำลายตัวตนเพื่อหลุดพ้นจากระบบชายเป็นใหญ่ แต่มันกลับ “เหลือบางส่วนของเธอเอาไว้ในตัวผม” นับเป็นมโนทัศน์สตรีนิยมที่ควรคำนึงถึงศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมทางเพศนั่นเอง

การฆ่าตัวตายของพลวัต เรือนดาวและลูก เป็นการฆ่าตัวตายเพื่อตนเองที่นอกจากจะทำให้ตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องในแต่ละเรื่องได้เรียนรู้ความตายที่เกิดขึ้นแล้ว ยังสะท้อนสิทธิและเสรีภาพในชีวิตกับการเลือกที่จะอยู่หรือจากไปด้วยตนเอง

ทั้งนี้ การกล่าวถึงความตายในลักษณะที่ (1) และ (2) ในเรื่องสั้นทั้ง 2เรื่องดังกล่าวแทบไม่ได้สร้างความรู้สึกประหวั่นไปกับความตายหรือการตั้งคำถามเชิงคุณค่าใดเกี่ยวกับความตาย เป็นเพียงการนำเสนอความตายผ่านการสูญเสียทางกายภาพของผู้ตายที่ทิ้งไว้เพียงบาดแผลและความทรงจำเท่านั้น

3) การกล่าวถึงความตายเพื่อเน้นย้ำความสูญเสีย ทำให้คนที่ยังมีชีวิตรู้สึกหวาดกลัวความตาย (fear of death) และใช้ความหวาดกลัวหรือความรู้สึกสูญเสียดังกล่าวเป็นเครื่องมือตั้งคำถามเชิงคุณค่าเกี่ยวกับสภาวะความตายด้วยตนเองพบในเรื่องสั้น “ล่องหน” และ “ตายตะแคง” ที่ความตายของตัวละครในเรื่อง นอกจากจะสะท้อนความสูญเสียจนเกิดความรู้สึกโศกเศร้าในเบื้องต้นแล้ว ยังสร้างการตระหนักรู้ถึงความตายนั้น ไม่ว่าจะเป็นความตายของแม่ในเรื่องสั้น “ล่องหน” ที่ฉันจมอยู่กับอดีตและความเศร้าจนป่วยเป็นโรคหูหนวกตาบอด มองไม่เห็นพ่อและคนรัก กลายเป็นคนเฉยเมยต่อสิ่งรอบข้าง ทำให้ขาดการปฏิสัมพันธ์กับสังคม แต่พอฉันพบจิตแพทย์และรู้ตัวจึงสามารถก้าวข้ามความสูญเสียที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้เธอมองเห็นและกลับมาปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อีกครั้ง

ส่วนเรื่องสั้น “ตายตะแคง” ความตายของย่า คนไร้บ้านและแมลงสาบ ได้เน้นย้ำความสูญเสียให้ฉันตั้งคำถามเชิงคุณค่าเกี่ยวกับความตายและเข้าใจความแตกต่างนั้น แต่ในที่สุด ไม่ว่าคนหรือสัตว์ ความตายล้วนเท่าเทียม ทำให้ฉันมองเห็นคุณค่าใหม่ของชีวิตอื่นและปฏิบัติต่อสิ่งอื่นหรือคนอื่นโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เพื่อการอยู่ร่วมกันในโลกได้ดีขึ้น

Uengkhanuengwet (2019: 21) กล่าวว่า “การเรียนรู้คุณค่าใหม่หลังความตายนั้น นอกจากจะเป็นไปเพื่อความเข้าใจส่วนตัวและเรียนรู้เพื่อนำมาใช้เยียวยาความรู้สึกสูญเสียที่เกิดขึ้นหลังการจากไปของผู้ตายแล้ว คุณค่าใหม่ดังกล่าวยังจำเป็นต้องถูกนำมาพิจารณาเพื่อทำความเข้าใจการมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่นในรูปแบบที่ต่างออกไปด้วย”

ดังนั้น ความรู้สึกต่อความตายหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างออกไปจากเดิมหลังได้เรียนรู้คุณค่าใหม่จากผู้ที่ตายไปแล้ว ยังทำให้ตัวละครอาจสามารถรับมือกับความตายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคตหรือใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นหรือสิ่งอื่นอย่างไม่แปลกแยกอีกต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีความตายของตัวละครมีไม่เข้าลักษณะที่ (1)-(3) คือ เรื่องสั้น “ห้ามมองหน้าพระเจ้า” และ “ความทรงจำที่ขาดหายไป” เพราะความตายของเราในเรื่องสั้น “ห้ามมองหน้าพระเจ้า” ไร้คุณค่าและความหมาย ไม่ส่งผลใด ๆ ต่อการเรียนรู้และตั้งคำถามถึงความตายเชิงคุณค่าต่อครอบครัวหรือสังคมที่เขาสังกัดอยู่ เช่นเดียวกับความตายทางการเมืองของพี่ชายของฉันในเรื่องสั้น “ความทรงจำที่ขาดหายไป” ได้สร้างบาดแผลให้เธอ “ซักทุกครั้งที่มีใครตายจากการชุมนุมประท้วงทางการเมือง” ซึ่งส่งผลกระทบเชิงลบต่อชีวิตที่เหลือของเธอให้ต้องลำบากและเหมือนตายทั้งเป็น

บทส่งท้าย

รวมเรื่องสั้น “วันหนึ่งความทรงจำจะทำให้คุณแตกสลาย” ของ จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 เช่น ผม ฉันและเรา เป็นตัวละครหลักผู้เล่าเรื่องที่ตนประสบพบมา ทั้งแนวสมจริง (realism) และเหนือจริง (surrealism) สะท้อนการตายและการฆ่าตัวตายที่มนุษย์ทุกคนต้องประสบ แม้ว่าความตายจะเป็นเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจหรือยอมรับ แต่ใช่ว่าทุกคนจะไม่สามารถเรียนรู้ ตั้งคำถามหรือปฏิเสธความตายอันเป็นธรรมชาติของสรรพสิ่งได้ เพียงแต่จะกลัวหรือยอมรับความจริงที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง คนรัก ญาติมิตรหรือคนในครอบครัวได้มากน้อยเพียงใด

ในเมื่อความตายเป็นสิ่งที่ทุกชีวิตไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นความตายที่ได้รับการกล่าวถึงได้เน้นย้ำหรือยืนยันสิ่งใดให้ตัวละครในเรื่องที่ต้องเผชิญกับความสูญเสียและโศกเศร้า ตระหนักรู้และใคร่ครวญความตายหลากหลายรูปแบบที่นำเสนอในรวมเรื่องสั้นเล่มนี้บ้าง จึงเป็นการตั้งคำถามที่น่าพิจารณาหาคำตอบ ซึ่งแต่ละเรื่องสั้นก็ได้อธิบายคุณค่าและความหมายของการตาย การฆ่าตัวตายและผลจากความตายที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ให้ใช้สภาวะความตายดังกล่าวเพื่อมองให้เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอย่างเข้าใจในความไม่แน่นอน (uncertainty)

และรวมเรื่องสั้นเล่มนี้ยังได้ถ่ายทอดทัศนะเกี่ยวกับความตาย ที่นอกจากตัวละครจะได้มองเห็นความตายจากผู้ตายในแง่ที่พร้อมจะเผชิญหน้าเมื่อถึงวาระสุดท้ายและเรียนรู้ผ่านการสูญสลายทางกายภาพหรือหายไปจากความทรงจำแล้ว ผู้อ่านก็จะได้เปรียบเทียบความตายที่แตกต่างนี้ เพื่อเรียนรู้และทบทวนคุณค่าใหม่ต่อความรู้สึกที่เกิดขึ้นในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและดำรงชีวิตอยู่ต่อไปอย่างมีสติ

Reference

Ampornvattanapong, N. (2012). **Phuenthi plianpan chak saphawa nueng pai su ik saphawa nueng rawang phuenthi patchuban kap phuen thi lang khwamtai.** (in Thai) [Spatial transition of status between present moment and afterlife] (Master's Thesis), Department of Architecture, Graduate School Silpakorn University, Nakhon Pathom.

Buben, Adam J. (2011). **"The Existential Compromise in the History of the Philosophy of Death".** (Doctoral Dissertation), University of South Florida. USA.

Dhammajayo (Chuangsamrong), W. (2005). **Kan sueksa choeng wikhro reung khwamtai tam thatsana khong Phutthathat Phikkhu.** (in Thai) [A critical study of the concept of death in BuddhadasaBhikku's view] (Master's Thesis), Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya.

Kaewtankham, C. (2017). **Khondi khonuen lae khonnok kap kan tang khamtham thueng khwamchuea to sangkhom nai rueangsan khong Chidanan Lueangphiansamut.** (in Thai). [Nice person others and pariah and questioning the society in short stories by Chidanan Lueangphiansamut]. Matichon Weekly. 38 (1943): 92.

Lueangphiansamut, C. (2017). **Wan nueng khwam songcham cha tham ha ikun taeksalai.** (in Thai) [One Day, Memories Will Shatter You]. Nakorn Pathom: Porcupinebook.

Uengkhanuengwet, P. (2019). **Khunkha chak khwam sinsun: Naewkit rueang khwamtai khong KhiaKhoekat chak rueang "Longhon" lae "tai takhaeng" khong Chidanan** Lueangphiansamut. (in Thai) [Value of death: Death concept by Kierkegaad from stories "Longhon" and "taitakeang" by Chidanan Lueangphiansamut]. Ann-Kit-Khian: Ruam bot wichan wannakam khong nak rian wannakam lem 3. Bangkok: Charan Sanitwong Press.

Pattharakhup, Y. (2010). **Uppalak khwam tai nai nangsue thamma.** (in Thai) [Death metaphor in drama book] (Master's Thesis), Faculty of Arts Chulalongkorn University, Bangkok.

Patthamacharoen, R. (2009). **Kan Kha tuatai: Prakotkan thang sangkhom lae watthanatham.** (in Thai) [Suicide: The Social and Cultural Phenomena]. Journal of Humanities and Social Sciences, 5(2): 7-24.

Royal Institue. (2013). **Photchananukrom chbap ratchabandittayasathan phutthasakkarat 2554.** (in Thai) [Royal Institute Dictionary A.D. 2011]. (2nd ed.). Bangkok: Nanmeebooks.

Sunthonpharasathit, N. (2016). **Kan namsanoe phap thaen khwamtai nai rueangsan Thai ruamsamai rawang phoso 2547-2556.** (in Thai) [Representing death in contemporary Thai stories A.D. 2004-2013]. Doctoral Dissertation, Faculty of Arts Chulalongkorn University, Bangkok.

Simmel, G. (2004). **The Stranger. In Chirs Jenks (ed.), Urban Culture: Critical Concepts in Literary and Cultural Studies:** London and New York: Rout ledge.

Tailangkha, I. (2000). **Sat lae Sin haeng kanlaorueang.** (in Thai) [Sciences and Art of Short Telling]. Bangkok: Kasetsart University.

แนะนำผู้เขียน
About Authors

Kongwit Akkharasena
Master of Arts (Linguistics for Communication)
Faculty of Liberal Arts, Thammasat University
An independent scholar

ก้องวิช อักขระเสนา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร)
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นักวิชาการอิสระ

ชาคริต แก้วทันคำ
นิติศาสตรบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นักวิจารณ์

Chakrit Kaewtankham
Bachelor of Law
Faculty of Law, Ramkhamhaeng University
Critic

ปฏิพันธ์ อุทยานุกูล
ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยพะเยา
อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Patipan Utayanukul
Doctor of Arts (Thai Language)
University of Phyao
Lecturer in Thai Language and Culture Program
Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

ประทุมเพชร แซ่อ๋อง
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Pratumpet Sae Ong
Master of Arts (Thai Language)
Faculty of Humanities, Naresuan University
Lecturer in Thai Language, Faculty of Education,
Pibulsongkram Rajabhat University.

พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Phiphat Prasertsang
Master of Arts (Thai)
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Mahasarakham University
Lecturer in Thai Language Program
Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

พิมพ์ผกา ยอดนารี
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Pimpaka Yodnaree
Master of Arts (Thai)
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Khonkaen University
Lecturer in Thai Language Program
Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

พิสุทธิ์พงศ์ เอ็นดู
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาศาสตร์)
มหาวิทยาลัยไมซอร์ ประเทศอินเดีย
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
Pisutpong Endoo
Doctor of Philosophy (Linguistics)
University of Mysore, India
Lecturer in Linguistics Program, Faculty of Management
Technology, Rajamangala University of Technology
Isan, Surin Campus

ยุพาวดี อาจหาญ
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Yupawadee Artharn
Master of Arts (Thai)
Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University
Lecturer in Thai Language Program
Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

สันติภาพ ชารัมย์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Santtiphap Charam
Master of Arts (Thai)
Faculty of Humanities,
Srinakharinwirot University
Lecturer in Thai Language Program
Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

อุภาวัณณ์ นามหิรัญ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Uphawan Namhiran Master of Arts (Thai Language)
Faculty of Arts, Silpakorn University
Lecturer in Thai Language Program
Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

ข้อกำหนดของบทความต้นฉบับ

วารสารวิวิธวรรณสาร กำหนดตีพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม- เมษายน พฤษภาคม-สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม) วารสารยินดีพิจารณาตีพิมพ์บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เพื่อตีพิมพ์ตามที่เห็นสมควร และต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาลงพิมพ์ในวารสารใดๆ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมศาสตร์สาขา ดังต่อไปนี้ ภาษาไทย วรรณคดีไทย คติชนวิทยา ชาติพันธุ์วิทยา ภาษาศาสตร์ ซึ่งกองบรรณาธิการจะพิจารณาต้นฉบับ (Manuscript) ตามข้อกำหนดของรูปแบบวารสาร และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขา (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้อ่าน หากผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม บทความอาจถูกดัดแปลง แก้ไข เนื้อหา รูปแบบ และสำนวน ตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร กองบรรณาธิการจะส่งข้อเสนอแนะให้แก่ผู้นิพนธ์เพื่อดำเนินการ หากผู้นิพนธ์มีเหตุผลตามหลักวิชาการที่ไม่สามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะได้ ขอให้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อกองบรรณาธิการจะได้พิจารณาการตีพิมพ์ต่อไปและเพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การจัดเตรียมต้นฉบับ

1. ความยาวของบทความ 12-25 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว (นับรวมรูปภาพ ตาราง เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก)
2. รูปแบบตัวอักษร ให้จัดพิมพ์ด้วยแบบตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น
3. ชื่อเรื่องบทความภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 18 pt. (ตัวหนา) จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
4. ชื่อเรื่องบทความภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 pt. (ตัวหนา) จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
5. ชื่อผู้เขียนทุกคน ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ตัวหนา)
6. ชื่อสังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ตัวอักษรปกติ)
7. Corresponding Author E-mail ขนาดตัวอักษร 12 pt.
8. เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 pt. จัดชิดซ้ายขวา พิมพ์ 1 คอลัมน์
9. คำสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย
10. เนื้อหาคำสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 pt. วรรค 2 เคาะระหว่างคำ
11. ชื่อหัวเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย ไม่ใส่เลขลำดับที่
12. เนื้อหาบทความ พิมพ์ 2 คอลัมน์ ในแต่ละคอลัมน์ให้ชิดขอบซ้ายขวา ขนาดตัวอักษร 16 pt.
13. เนื้อหาบทความ ย่อหน้า 1 ซม.

14. ชื่อตาราง ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) ให้ระบุไว้บนตารางจัดชิดซ้าย ใต้ตารางให้บอกแหล่งที่มา จัดชิดซ้าย ส่วนรายละเอียดตัวอักษรปกติ

15. ชื่อรูป ชื่อแผนภูมิ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) ให้ระบุไว้ใต้รูป แผนภูมิ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ ใต้รูปแผนภูมิให้บอกแหล่งที่มาจัดชิดซ้าย

16. ระยะขอบกระดาษ 1 นิ้ว (2.54 ซม.) เท่ากันทุกด้าน

17. หมายเลขหน้า ให้ใส่ไว้ต าแหน่งด้านล่างขวาตั้งแต่ต้นจนจบบทความ ขนาดตัวอักษร 16 pt.

18. ชื่อเอกสารอ้างอิง ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย 19. เนื้อหาเอกสารอ้างอิง ขนาดตัวอักษร 16 pt. พิมพ์ 1 คอลัมน์

ส่วนประกอบของบทความ

1. ชื่อเรื่องบทความ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

2. ชื่อผู้เขียนทุกคน (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

3. บทคัดย่อ (Abstract) ความยาวไม่เกิน 300 คำ และคำสำคัญ (Keyword) 3-5 คำ (ภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ)

4. เนื้อเรื่อง

   1) บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา และบทสรุป
   2) บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ ทบทวนวรรณกรรม วิธีการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล สรุปผลการวิจัย
   3) บทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย การเกริ่นนำ การสรุปเนื้อหาโดยย่อ การวิจารณ์หนังสือ

5. เอกสารอ้างอิง

6. ถ้ามีรูปภาพ แผนภูมิ ตารางประกอบ หรืออื่น ๆ ต้องมีหมายเลขกำกับในบทความ อ้างอิงแหล่งที่มา ของข้อมูลให้ถูกต้อง ชัดเจน และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ใช้รูปภาพสีหรือขาว-ดำ ที่มีความคมชัด และส่งภาพถ่ายต้นฉบับหรือไฟล์รูปภาพแยกต่างหาก แนบมาพร้อมกับบทความด้วย

ส่วนประกอบของบทความ

คำแนะนำในการเขียนอ้างอิง การเขียนอ้างอิงในวิวิธวรรณสาร กองบรรณาธิการได้ยึดการเขียนอ้างอิงแบบ APA Style ฉบับพิมพ์ ครั้งที่ 6 ปี ค.ศ. 2010 โดยปรับให้เข้ากับบริบทของไทย รูปแบบการเขียนอ้างอิงแบบ APA ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) การอ้างอิงในเนื้อหา 2) การเขียนอ้างอิงท้ายบท

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation)

การอ้างอิงในเนื้อหาเป็นการอ้างอิงในระบบนามปี โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ เพื่อเป็นการแนะ ผู้อ่านไปยังแหล่งข้อมูลที่อ้างอิงท้ายเล่มเอกสารวิชาการ ที่มีการจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร การอ้างอิงใน เนื้อหา มี 2 ลักษณะ คือ

1) การอ้างอิงชื่อผู้แต่งก่อนข้อความ

ในกรณีที่ชื่อของผู้แต่งที่เป็นคนไทยให้ปรับเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้ชื่อ-สกุลผู้แต่งตามด้วยปีที่พิมพ์ ในวงเล็บ หรือ เครื่องหมายทวิภาคหน้าเลขหน้าในวงเล็บ เช่น

Triwiset (2009) พบว่า..... หรือ
Triwiset (2009: 3) พบว่า.....

2) การอ้างอิงชื่อผู้แต่งท้ายข้อความ

ในกรณีที่ชื่อของผู้แต่งที่เป็นคนไทยให้ปรับเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้ชื่อสกุลผู้แต่งและปีที่พิมพ์ตาม ด้วยเครื่องหมายจุลภาคหลังชื่อผู้แต่งในวงเล็บ หรือ เครื่องหมายทวิภาคหน้าเลขหน้าในวงเล็บ เช่น

การศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นไทย.....(Triwiset, 2009) หรือ
การศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นไทย.....(Triwiset, 2009: 4)

การอ้างอิงตามผู้แต่งคนอื่น ให้ใช้ว่า “อ้างใน” (เอกสารภาษาไทย) หรือ “cited in” (เอกสารภาษาอังกฤษ) ส่วนการอ้างอิงใน รายการอ้างอิง ให้ใช้เอกสารอ้างอิงของผู้แต่งที่อ่าน มาไม่ใช่อ้างอิงผู้แต่งเอกสารต้นฉบับ เช่น

การศึกษาของ Triwiset (1989 cited in Kingkham, 2010: 23)

2. รายการอ้างอิง (Reference List)

การเขียนรายการอ้างอิงท้ายบทความ ในกรณีของรายการอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยให้ปรับเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด การอ้างอิงผู้แต่งคนเดิมในลำดับเดียวกันให้เรียงลำดับโดยใช้ปีที่พิมพ์ก่อนเป็นหลัก เช่น

Kingkham, W. (2000).
Kingkham, W. (2001).

การอ้างอิงผู้แต่งคนเดิมที่ตีพิมพ์ในปีเดียวกัน ให้ใช้อักษร a หรือ b เป็นต้น ภายหลังจากปีที่พิมพ์ภายในวงเล็บ เช่น

Baheti, J. R. (2001a). Control...

Baheti, J. R. (2001 b). Roles of...

ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย ชื่อเรื่องให้เขียนทับศัพท์โดยใช้หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน (Romanization) โดยใช้โปรแกรมแปลงสาส์น ในวงเล็บ ( ) และแปลชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษ เขียนในวงเล็บเหลี่ยม [ ] ดังตัวอย่าง

1. หนังสือทั่วไป

Kongkanan, W. (2013). ***Wannakhadisueksa.*** (in Thai) [Thai Literature Study]. Bangkok: Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education Personnel.

2. บทความในวารสาร

Phonpradapphet, P. (2017). *Bukkhalathitthan: Uppalak nai mummong thang phasasat parichan.* (in Thai) [Personification: Metaphor in Cognitive Linguistic]. **Journal of Rommayasan,** 15(1): 2.

บทความในวารสาร Journal Article

Author, A. A., & Author, B. B. (Year). Title of article. Title of Journal, volume number (issue number if necessary), inclusive page numbers.

Jacoby, W. G. (1994). Public attitudes toward government spending. American Journal of Political Science, 38(2), 336-361.

บทความในหนังสือพิมพ์ Newspaper Article

Author, A. A. (Year, date). Title of article. Title of Newspaper: Section, inclusive page numbers.

Hatch, B. (2006, July 13). Smoke lingers for those who keep hospitality flowing. Australian Financial Review, p. 14.

หนังสือ Book

Author, A. A., & Author, B. B. (Year). Title of work: Subtitle (edition.). (Volume(s).). Place of publication: Publisher.

Colclough, B., & Colclough, J. (1999). A challenge to change. London, England: Thorsons.

บทหนึ่งในหนังสือ Book Chapter

Author, A. A. (Year). Title of chapter or part. In A. A. Editor & B. B. Editor (Eds.), Title: Subtitle of book (Edition, inclusive page numbers). Place of publication: Publisher.

Friese, C., Hofmann, W., & Wanke, M. (2003). The impulsive consumer: Predicting consumer behavior with implicit reaction time measures. In M. Wanke (Ed.), Social psychology of consumer behavior (pp. 335-364). New York, NY: Psychology Press.

หนังสือแปล Book in Translation

Author, A. A. (Year). Title of Book: Subtitle of Book (T. T. Translator, Trans.). Place of publication: Publisher.

Laplace, P. S. (1951). A philosophical essay on probabilities (F. W. Truscott & F. L. Emory, Trans.). New York: Dover.

รายงานการประชุมวิชาการ Conference Paper

Author, A..A. (Year, Month date). Title of paper. In A. Editor, B. Editor, & C. Editor. Title of Published Proceedings. Paper presented at Title of Conference: Subtitle of Conference, Location (inclusive page numbers). Place of publication: Publisher.

Rowling, L. (1993, September). Schools and grief: How does Australia compare to the United States. In Wandarna coowar: Hidden grief. Paper presented at the Proceedings of the 8th National Conference of the National Association for Loss and Grief (Australia), Yeppoon, Queensland (pp. 196-201). Turramurra, NSW: National Association for Loss and Grief.

วิทยานิพนธ์ที่ยังไม่ตีพิมพ์ Unpublished Thesis

Author, A. A. (Year). Title of thesis: Subtitle. Unpublished thesis type, University, Location of University.

Hos, J. (2005). Mechanochemically synthesized nanomaterials for intermediate temperature solid oxide fuel cell membranes. Unpublished PhD thesis, University of Western Australia, Crawley, Western Australia.

รายงานวิจัย Research Report

Author, A. A. (Year). Title (Report No. xx). Location: Publisher.

Turnitin. (2003). What's wrong with Wikipedia?: Evaluating the sources by students. Oakland, CA: iParadigms, LLC.

การสัมภาษณ์ Interview

Author, A. (Year, Month date). Interview type [email, phone, personal interview, personal interview with.

Cloyd, A. (2014, July 29). Personal interview.

เอกสารจากอินเทอร์เน็ต Internet Document

Author, A. A. (Year). Title: Subtitle. Retrieved from Source or supplier information: internet address

Goldberg, I. (2000). Dr. Ivan's depression central. Retrieved from http://www.psycom.net/depression.central.html

รูปแบบการเขียนบทความตีพิมพ์เผยแพร่ในวิวิธวรรณสาร

ชื่อเรื่องภาษาไทย

(TH Sarabun PSK 18 point ตัวหนา)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH Sarabun PSK 18 point ตัวหนา)

ชื่อผู้เขียนคนที่ 1[1] ชื่อผู้เขียนคนที่ 2[2] และชื่อผู้เขียนคนที่ 3[3] (ภาษาไทย)

(TH Sarabun PSK 14 point ตัวหนา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ

อีเมล:.....(TH Sarabun PSK 12 point)

ชื่อผู้เขียนคนที่ 1[1] ชื่อผู้เขียนคนที่ 2[2] และชื่อผู้เขียนคนที่ 3[3] (ภาษาอังกฤษ)

(TH Sarabun PSK 14 point ตัวหนา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ

E-mail: .....(TH Sarabun PSK 12 point)

---

[1]สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย [2]สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย [3]สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย (ภาษาไทย)

(TH Sarabun PSK 14 point ตัวธรรมดา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ

[1]สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย [2]สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย [3]สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย (ภาษาอังกฤษ)

(TH Sarabun PSK 14 point ตัวธรรมดา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ

บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 300 คำ (TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: //กก//ขข//คค จำนวน 3-5 คำ

(TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดาชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 2 เคาะ)

Abstract (TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 300 คำ (TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: //aa,//bb,//cc จำนวน 3-5 คำ

(TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดาชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 2 เคาะ)

บทนำ (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า1 ซม. Tab 0.5)

วัตถุประสงค์การวิจัย (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

1.....

2.....

3.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า1 ซม. Tab 0.5)

ทบทวนวรรณกรรม (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า1 ซม. Tab 0.5)

วิธีการวิจัย (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า1 ซม. Tab 0.5)

ผลการวิจัย (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า 1 ซม.Tab 0.5)

อภิปรายผลและสรุปผล (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า 1 ซม.Tab 0.5)

Reference (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

.....

.....

.....

.....

.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า 1 ซม.Tab 0.5)

ตัวอย่าง การนำเสนอข้อมูลตารางและรูปภาพ แผนภูมิต่างๆ

ตาราง/1//ชื่อตาราง....

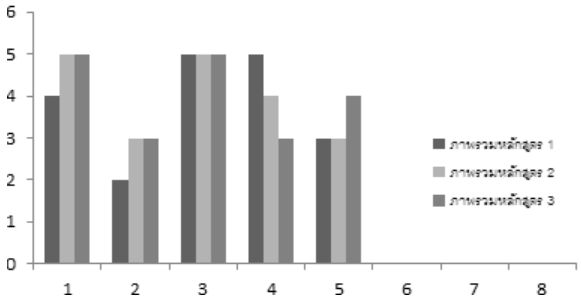
("ตารางที่" TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

(ชื่อตาราง TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

x	x	x	x
x	x	x	x
x	x	x	x
x	x	x	x

ภาพที่ 2 ข้อมูล (TH SarabunPSK 14 ตัวหนา)

รูปที่/1//ชื่อรูปภาพ, แผนภูมิ

("รูปที่" TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา กึ่งกลาง ตั้งค่าเป็น 1 คอลัมน์

(ชื่อรูปภาพ TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

(ทั้งนี้ ตาราง/รูปภาพ แผนภูมิ สมการต่างๆ สามารถทำเป็นคอลัมน์เดียวก็ได้ ขึ้นอยู่กับขนาดและความเหมาะสม